

**T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**MARDİN KIZILTEPE İLÇESİ YER ADLARI ÜZERİNE BİR DİL
İNCELEMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Sefa ÖZYÜKSEL**

**Niğde
Temmuz, 2018**

**T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**MARDİN KIZILTEPE İLÇESİ YER ADLARI ÜZERİNE BİR DİL
İNCELEMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Sefa ÖZYÜKSEL**

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Sadi Hıncal NAKİBOĞLU
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet BÜYÜKAKKAŞ
Üye : Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Ethem ÖZKAN

**Niğde
Temmuz, 2018**

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Mardin Kızıltepe İlçesi Yer Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 11/07/2018

Sefa ÖZYÜKSEL

ONAY SAYFASI

Dr.Öğr.Üyesi Sadi H.NAKİBOĞLU danışmanlığında Sefa ÖZYÜKSEL tarafından hazırlanan " MARDİN KIZILTEPE İLÇESİ YER ADLARI ÜZERİNE BİR DİL İNCELEMESİ " adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

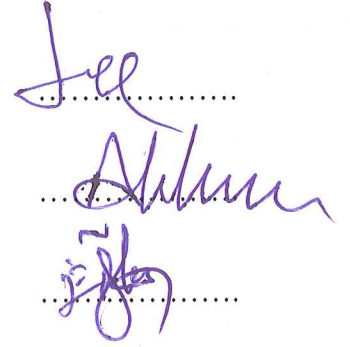
Tarih: 11/07/2018

JÜRİ :

Danışman : Dr.Öğr.Üyesi Sadi H.NAKİBOĞLU

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Ahmet BÜYÜKAKKAŞ

Üye : Dr.Öğr.Üyesi İ.ETHEM ÖZKAN

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Hünkar GÜLER
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Belli bir coğrafyada yaşayan insanların sahip oldukları kültür yapısını anlamak için oradaki yer adlarının incelenmesi önemlidir. İnsanların değerleri, inançları, yaşayış tarzları vs. kullandıkları dilde en iyi şekilde kendini gösterir. Kültürün en ilişkili olduğu alan kuşkusuz dildir. Binlerce yıldır Anadolu'yu vatan edinen Türkler de kendi kültür ve dillerinin ortaya çıkardığı anlayışla bu coğrafyayı adlandırmışlardır.

Bu çalışmamızda tarih boyunca birçok topluluğa yurt olmuş olan Mardin ilinin yer adlarını inceledik. Yer adları verilirken hangi varlıklar önemsenmiş, daha çok hangi dile ait kelimeler tercih edilmiş, nasıl tamlamalar kullanılmış gibi soruların yanıtlarını bulmaya çalıştık. Ayrıca yer adlarında kullanılan sözcüklerin etimolojik ve gramatikal incelemelerini yaptık. Çalışmamızda kullandığımız mahalle, köy, cadde, bulvar, sokak ve küme evlerin isimleri 2016 yılı Ekim ayında Mardin Büyükşehir Belediyesi ve Kızıltepe Belediyesinden alınmıştır. Yer adlarından bazılarının birçok yere verilmiş olduğunu görüp bunlardan sadece birer tanesini inceledik.

Tez çalışmamız sırasında yer adlarının listesine ulaşmamıza yardımcı olan adı geçen belediyelere teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam sırasında bana yardımlarını esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Sadi Hıncal Nakiboğlu'na teşekkürü borç bilirim.

Sefa ÖZYÜKSEL

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MARDİN KIZILTEPE İLÇESİ YER ADLARI ÜZERİNE BİR DİL
İNCELEMESİ

ÖZYÜKSEL, Sefa
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Sadi Hıncal NAKİBOĞLU
Temmuz 2018, 219 sayfa

Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Mardin'in yer isimleri üzerine yaptığımız bu tez çalışması; Kısaltmalar, Transkripsiyon, Giriş, I., II., III., IV. Bölüm, Sonuç , Öneriler, Kaynakça ve Özgeçmiş bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde araştırmanın önemi, amacı, sınırlılıkları, yöntem ve teknikleri açıklanmıştır. I. bölümde Mardin ve ilçeleri hakkında bilgilendirme yapılmış, il ve ilçelerin isimlerinin hangi kökenden geldiği ve anlamları incelenmiştir. Ayrıca tarih boyunca Mardin'de ikamet etmiş önemli topluluklar hakkında bilgiler verilmiştir. II. bölümde Mardin'e bağlı bütün köy ve ilçe adları incelenmiştir. Mardin'in en büyük ilçesi olan Kızıltepe'de bulunan mahalle, cadde, sokak, bulvar ve küme evlerin adları da bu bölümde incelenmiştir. III. bölümde ise II. bölümde incelenen bütün yer adları gramatikal ve etimolojik açıdan incelenmiştir. IV. bölümde yer isimleri köken, anlam ve yapı bakımından ortak özelliklerine göre gruplandırılmıştır. Sonuç bölümünde ise bütün bu incelemelerden yola çıkılarak Mardin yer adlarının kullanımıyla ilgili çıkarımlarda bulunulmuştur.

“Mardin Kızıltepe İlçesi Yer Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi” isimli tez çalışmamızın amacı; Mardin'de kullanılmış olan yer isimlerinin hangi köken, yapı, anlam ve tercihlere göre oluştuğunu tespit edip yer adları bilimine katkı sağlamak, Türklerin bu coğrafyada hüküm sürmeye başladığı dönemlerden itibaren bölgenin Türkleştirme ve Müslümanlaştırma çalışmaları hakkında fikir edinmektir.

Anahtar Kelimeler: Yer Adlarının Özellikleri, Yer Adlarının Şekil Özellikleri, Yer Adlarının Kökeni, Yer Adları Bilimi

ABSTRACT
MASTER'S THESIS

A LANGUAGE STUDY ON MARDİN KIZILTEPE DISTRICT AREA NAMES

ÖZYÜKSEL, Sefa
Department of Turkish Language and Literature
Thesis Advisor: Assistant Professor Dr. Sadi H. NAKİBOĞLU
July 2018, 219 Page

This thesis study which was conducted on location names of Mardin, which has hosted many civilizations, includes these parts: Abbreviations, Transcription, Introduction, I., II., III., IV. Sections, Conclusion, Suggestions, References and Background.

In the Introduction part, importance of the study, purpose of the study, limitations, method and techniques are explained. In the I. Section, information is given about Mardin and counties, also the meanings and origins of province and counties' names are examined. Moreover, information about important societies who resided in Mardin throughout history is given. In the II. Part, names of all villages and counties connected to Mardin are investigated. Names of neighbourhoods, avenues, streets, boulevards and cluster houses in Kızıltepe, which is the biggest county of Mardin, are also examined in this part. In the III. Part, all the location names examined in II. Part are gramatically and etymologically analyzed. In the IV. Part, location names are grouped based on their common features in terms of origin, meaning and structure. In the Conclusion Part, inferences are made about usage of Mardin's location names based on all these investigations.

The purpose of our thesis study named "A Language Study On Mardin Kızıltepe District Area Names" is to contribute to science of location names by identifying their formations based on origin, structure, meaning and preferences; and to have an opinion about efforts for Turkification and Islamification in this region since the times Turks started to rule this area.

Key Words: Features of Location Names, Shape Features of Location Names, Origins of Location Names, Science of Location Names

İçindekiler	
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR	1
TRANSKRİPSİYON	2
GİRİŞ	3
A. Neden Mardin Yer Adları?	3
B. Araştırmanın Amacı	3
C. Araştırmanın Önemi.....	4
D. Yöntem	4
D.1.Araştırma Modeli	4
D.2. Veri Toplama Teknikleri.....	4
D.3. Verilerin Analizi.....	5
D.4. Araştırmamızın Sınırlılıkları	5
D.5. Tanımlar	5
D.6. Evren ve Örneklem	6
I. BÖLÜM.....	7
1.1. Mardin İlinin Tarihçesi	7
1.2. Mardin ve Artuklular	10
1.3. Mardin ve Civarına Yerleşen Boy, Oymak ve Aşiretler	11
1.4. Mardin ve İlçeleri.....	13
1.4.1. Mardin.....	13
1.4.2. Artuklu	14
1.4.3. Dargeçit	14
1.4.4. Derik	15
1.4.5. Kızıltepe	16
1.4.6. Mazıdağı.....	16
1.4.7. Midyat	17
1.4.8. Nusaybin.....	18
1.4.9. Ömerli.....	19
1.4.10. Savur.....	20
1.4.11. Yeşilli	20
II. BÖLÜM	21
SÖZLÜK.....	21
2.1. Mardin Köy Adları	21
2.2. Kızıltepe İlçesinde Yer Alan Mahalle, Sokak, Cadde, Bulvar ve Küme Ev Adları	122
III. BÖLÜM.....	159
MARDİN İLİ YER ADLARININ ETİMOLOJİK VE GRAMATİKAL YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	159
IV. BÖLÜM	162
YERLEŞİM ADLARININ TASNİFİ.....	162
4.1. Etimolojik ve Gramatikal Yönden Mardin Yer Adları.....	162
4.1.1. Tek Sözcükten Oluşan Yer Adları.....	162
4.1.2. İki Sözcükten Oluşan Yer Adları.....	172
4.1.3. Üç Sözcükten Oluşan Yer Adları.....	184
4.1.4. Dört Sözcükten Oluşan Yer Adları	185

4.2. Tercih ve Eğilimlere Göre Mardin Yer Adları	185
4.2.1. Ağaç ve Ağaç ile İlgili Yerleşim Yerleri Adları	185
4.2.2. Aile ve Akrabalık Kurumu ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	186
4.2.3. Araç-Gereç ve Eşya ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları.....	187
4.2.4. Boy, Oymak, Aşiret ve Soy Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	187
4.2.5. Bölgede Bulunan veya Maddi ve Sosyal Anlamda Önemi Bulunan Maden Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	188
4.2.6. Coğrafya ve Yörenin Coğrafi Özellikleri ile Alakalı Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	189
4.2.7. Çekimlenmiş Fiil ve Fiilimsilerle Adlandırılmış Yerleşim Yeri Adları	191
4.2.8. Çeşitli Meslek Adlarının Tercih Edilmiş Olduğu Yerleşim Yeri Adları.....	191
4.2.9. Çiçek ve Bitki Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları ..	192
4.2.10. Devlet Kurumlarının, Sosyal Tesislerin, Sosyal Vasfı Bulunan Yerlerin, Vakıf Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	192
4.2.11. Evcil ve Yabani Hayvan Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	193
4.2.12. Güzel Anlam İfade Eden, İnsanların Hoşuna Giden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları.....	194
4.2.13. Halkın İncancını Yansıtan, Manevi ve Milli Anlamda Değer Yargularını Gösteren Kavramların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	195
4.2.14. İnsan Bedeni ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	196
4.2.15. Kişi Adları ve Unvan Sözcükleriyle Adlandırılmış Yerleşim Yerleri.....	196
4.2.16. Kültürel ve Milli Anlamda Önemi Olan Kavramların Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları.....	198
4.2.17. Meyve ve Sebze Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	199
4.2.18. Olumsuz Anlam İfade Eden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	199
4.2.19. Renk Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	199
4.2.20. Sayı Adlarının Kullanıldığı Yer Adları.....	200
4.2.21. Soyut Adların Kullanıldığı Yerleşim Yeri Adları	200
4.2.22. Su ve Su ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları ..	201
4.2.23. Şekil, Biçim, En, Boy, Nicelik ve Nitelik Bildiren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	202
4.2.24. Tabiat Olayları ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları.....	203
4.2.25. Tarım İle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları ...	204
4.2.26. Yapıların veya Yapı ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	205
4.2.27. Türkiye'deki Kimi Şehir, Semt, Kasaba Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları.....	206
4.2.28. Yabancı Ülke ve İl Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	207

4.2.29. Yer – Yön ve Zaman Bildiren İsimlerin Tercih Edildiği Yerleşim Yerleri.....	207
4.2.30. Yöre Halkının Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Hayatını Gösteren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları.....	207
4.2.31. Yöre Halkının Yeme – İçme Kültürü İle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	209
SONUÇ.....	208
ÖNERİ	214
KAYNAKÇA.....	215
İNTERNET SİTELERİ.....	217
ÖZGEÇMİŞ.....	219

KISALTMALAR

<i>a.</i>	ad	<i>hay. b.</i>	hayvan bilimi
<i>a.g.e.</i>	adı geçen eser	<i>hlk.</i>	halk ağzında
<i>a.s.</i>	aleyhi selam	<i>hz.</i>	Hazreti
<i>anat.</i>	Anatomi	<i>i.</i>	ilçe
<i>Ansk.</i>	Ansiklopedi	<i>İbr.</i>	İbranice
<i>Ar.</i>	Arapça	<i>jeol.</i>	jeoloji
<i>argo</i>	argo söz	<i>K.</i>	köy
<i>ask.</i>	askerlik	<i>kim.</i>	kimya
<i>b.i.</i>	birleşik isim.	<i>ksb.</i>	Kasaba
<i>bit. b.</i>	bitki bilimi	<i>Lat.</i>	Latince
<i>c.</i>	Cilt	<i>mdn.</i>	madencilik
<i>C.</i>	cadde	<i>mec.</i>	mecaz
<i>coğ.</i>	coğrafya	<i>moğ.</i>	Moğolca
<i>den.</i>	Denizcilik	<i>ö.</i>	Ölüm
<i>din.b.</i>	din bilimi	<i>öz. a.</i>	özel ad
<i>doğ.</i>	Doğum	<i>Rum.</i>	Rumca
<i>EAT</i>	Eski Anadolu Türkçesi	<i>s.</i>	sayfa
<i>Erme.</i>	Ermenice	<i>S.</i>	sokak
<i>esk.</i>	eskimiş	<i>sf.</i>	sıfat
<i>eT.</i>	Eski Türkçe	<i>tar.</i>	tarih
<i>f.</i>	fiil	<i>tasvf.</i>	tasavvuf
<i>Far.</i>	Farsça	<i>Tr.</i>	Türkçe
<i>fel.</i>	felsefe	<i>yans.</i>	Yansıma
<i>Fr.</i>	Fransızca	<i>yay.</i>	Yayınları
<i>Gnşl.</i>	Anlam Genişlemesi	<i>yun.</i>	Yunanca
<i>Gök b.</i>	Gök bilimi	<i>zf.</i>	zarf

TRANSKRİPSİYON¹

ا (ā)	a, ā	ص	ş
ا (ā)	a, e, ı, i, u, ü	ض	z, d
ب	b, p	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	h	ك	k, g, (ñ)
خ	h	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	’

¹ <http://www.isa-sari.com/osmanli-turkcesi-osmanlica-transkripsiyon-alfabesi/>
(2016)

GİRİŞ

Dil bilgisinin yeni bir kolu olan Yer Adları Bilimi (Toponomi) “...yer adlarını yapı, anlam ve köken bakımlarından açıklamaya çalışır. Bu çalışmalarda bütün yer adları, köy ve şehir gibi yerleşme yerlerinin (yani eski tabirle meskûn yerlerin) adları, tabii yer adları (yani dağ, dere, tepe...adları) göz önünde tutulur.”²

MÖ.4500'den başlayarak klasik anlamda yerleşim gören Mardin’de yapılan kazılarda Akad, Asur, İskit, Babil Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Artuklu başta olmak üzere birçok topluluklara ve Osmanlı Devleti dönemine ait kalıntılar bulunmaktadır.

Bu çalışmamızda bu kadar çok ve büyük toplulukların yerleşim yeri olarak tercih ettiği bir şehir olan Mardin’e bağlı ilçe, köy ve Mardin’in en büyük ilçesi olan Kızıltepe’de bulunan mahalle, cadde, sokak, bulvar ve küme evlerin adlarını köken, yapı ve anlam özellikleri bakımından inceledik.

Çalışmamızda Mardin’de belirlediğimiz 722 yer isminin ve bu yer isimlerinde geçen 1104 sözcüğün gramatikal, etimolojik ve sözlük incelemesini yaparak bu yer isimlerini sınıflandırdık.

A. Neden Mardin Yer Adları?

Yer adları bilimi Türkiye’de henüz yeni sayılabilecek bir bilim dalıdır ve Mardin yer adları üzerine bu güne kadar kapsamlı bir şekilde değinilmemiştir.

B. Araştırmanın Amacı

Mardin’de kullanılmış olan yer isimlerinin etimolojik, gramatikal ve anlamsal özelliklerini inceleyerek bu yer adlarının içerdiği güzellikleri açığa çıkarmak ve bu doğrultuda yer adları bilimine katkıda bulunmak, Türklerin bu coğrafyayı fethetmesinden sonra bölgenin Müslümanlaşma ve Türkleşme süreci hakkında yer adlarından çıkarımlarda bulunmak asıl amaçtır.

² Murat Durna, Yozgat Yer Adları Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2013, s.3.

C. Araştırmanın Önemi

Mardin yer adları konusunda daha önce kapsamlı bir çalışma yapılmamış olması ve bu çalışmadan sonra Mardin'in dilsel, tarihi ve kültürel yapısıyla ilgili çalışma yapacak araştırmacılara öncülük edip yol gösterecek olabilmesi bu araştırmanın önemini göstermektedir.

D. Yöntem

Bu çalışmada Mardin ve ilçelerine bağlı bütün köy adları ile Kızıltepe ilçesindeki mahalle, cadde, sokak, bulvar ve küme evlerin isimleri incelenmiştir. Mardin yer adlarına ait bilgiler Mardin Büyükşehir ve Kızıltepe belediyelerinin 2016 yılı Ekim ayı kayıtlarından temin edilmiştir.

D.1. Araştırma Modeli

Çalışmamızda tarama yöntemi kullanılmıştır. Mardin ve ilçelerindeki yer adları alfabetik sıraya göre tespit edilerek bu yer adlarında kullanılan kelimelerin anlamları incelenmiştir. Bunun dışında yer adlarıyla ilgili bilgiler ve araştırmalar taranmış, Mardin ve ilçeleri hakkındaki ansiklopedik bilgiler, kitaplar incelenmiş ve değişik internet sitelerinden konuyla ilgili bilgiler alıntılanmıştır. Bu şekilde Mardin ve ilçelerindeki yer adlarının anlam, köken ve yapı bakımından özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır.

D.2. Veri Toplama Teknikleri

Mardin'deki yer adları Mardin Büyükşehir Belediyesi ve Kızıltepe Belediyesi kayıtlarından alınmış ve bu yer adlarında geçen kelimeler tarama yöntemi ile birçok sözlükten ve değişik kaynaklardan yararlanılarak gramatikal, etimolojik ve anlamsal yönden tahlil edilmiştir. Tezin ana hatlarını oluşturmada Murat Durna'nın "Yozgat Yer Adları Üzerine Bir İnceleme" adlı tezinden faydalanılmıştır.²

² Murat Durna, Yozgat Yer Adları Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2013

D.3. Verilerin Analizi

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. I. bölümde sözcüklerin anlamları, yapıları ve hangi kökenden geldikleri incelenmiştir. II. bölümde Mardin'e bağlı bütün köy ve ilçe adlarıyla Kızıltepe ilçesindeki mahalle, cadde, sokak, küme evler ve bulvar isimleri yapı ve anlam bakımından incelenmiştir. III. bölümde sözcüklerin ve sözcük gruplarının gramatikal ve etimolojik özelliklerinin gösterildiği bir inceleme yapılmıştır. IV. bölümde ise Mardin'deki yer adlarının tasnifi yapılarak yer adları anlam ve yapı bakımından ortak özelliklerine göre sınıflandırılmıştır.

D.4. Araştırmamızın Sınırlılıkları

Bu çalışmada Mardin'in bütün köylerinde ve Kızıltepe ilçesindeki mahalle, cadde, sokak, bulvar ve küme evlerde bugün kullanılmakta olan yer adları incelenmiştir. Halk arasında kullanılan ama resmi kayıtlarda geçmeyen yer adları çalışmanın dışında tutulmuştur. Ayrıca birden fazla kullanılan köy, mahalle, cadde, sokak, bulvar ve küme evlerin isimlerinden sadece bir tanesi incelenmiş ve sınıflandırmaya tabi olmuştur.

D.5. Tanımlar

Ad a. : Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, bildirmeye yarayan söz, isim.²

Ad Bilim (onomastics): Özel adların kökenini ve tarihsel gelişimini inceleyen dal.³

Genellikle her dilde özel ad sayılan ögeler üzerinde duran ve özel adları kökenbilgisi, tarihsel gelişme yönünden ve çeşitli dil ve kültür sorunları açısından inceleyen bilimdir. Yer Adları üzerinde duran dalı (yeradıbilimi, toponymie ya da toponomastique) olduğu gibi, kişi adları, coğrafya adları üzerinde çalışan dalları da vardır.⁴

² Haz.: Şükrü Halûk Akalın ...(ve başk.) ,Türkçe Sözlük, TDK Yay. Ankara 2005, s.17.

³ Kâmile İmer...(ve başk.), Dilbilim Sözlüğü, Boğaziçi Üniversitesi Yay., İstanbul 2011, s. 12.

⁴ Doğan Aksan, Her Yönüyle Dil, Türk Dil Kurumu Yay. (V. Baskı), Ankara 2009, s.33.

Kültür: Bir insan topluluğunun yüzyıllarca devam eden ortak yaşayışından doğan maddi ve manevi değerlerinin, birikimlerinin ve davranış biçimlerinin bütünüdür. ⁵

Toponim a. : Yer adı. ⁶

Toponomi (Yeradı Bilimi): Adbilimin, yer adlarının gelişimi, kaynağı, dağılımı ile ilgili alt dalı. ⁷

Toponomi bilimi 20. yüzyılın ilk yarısında Fransa'da ortaya çıkmıştır. Toponominin tabii yer adları ile ilgili olarak dere, ırmak, çay göl gibi yer adları üzerine çalışan koluna hydronymie; dağ, tepe bel, sırt gibi yer adları üzerine çalışan koluna ise oronymie adı verilir. Toponomi ile uğraşan araştırmacılara ise toponomist adı verilir. ⁸

Toponomi, dağ, tepe, göl ova gibi yer adlarını da kapsamaktadır fakat biz bu çalışmamızda Mardin'deki yerleşke adlarını inceledik. Yer adları diyince kastettiğimiz Mardin'deki yerleşim yeri adlarıdır.

D.6. Evren ve Örneklem

Bu çalışmamızda örneklem olarak Mardin ve ilçelerindeki köy adları ile Kızıltepe ilçesindeki mahalle, cadde, sokak, küme evler ve bulvar isimleri seçilmiştir.

Evren ise bu yer adlarından yola çıkarak yörenin yaşayış, dil, kültür, anlayış, tercih ve eğilimleri hakkında genel bir kanı oluşturabilmektir.

⁵ Zeynep Korkmaz...(ve başk.), Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri, Yargı Yayınevi, Ankara 2003, s.15.

⁶ Yaşar Çağbayır, Orhun Yazıtlarından Günümüze Türkiye Türkçesinin Söz Varlığı, Ötüken Türkçe Sözlük, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2007, s. 4871.

⁷ Muhammet Yelten ...(ve başk.) Türkçe'nin Sözlüğü, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul 2002, s. 272.

⁸ Hasan Eren, Yer Adlarımızın Dili, TDK Yay., Ankara 2010, s.11.

I.BÖLÜM

1.1. Mardin İlinin Tarihçesi

Mardin'deki Artuklu Üniversitesi yerleşkesinde yapılan kazılarda Paleolitik Çağ'a ait kalıntılar çıkarılmıştır. Bu da Mardin'de yerleşik yaşamın on binlerce yıl önce başladığını göstermektedir. Bunun dışında Cilalı Taş, Tunç ve Demir çağlarına da ait birçok kalıntı bulunmuştur. Alman arkeoloğu Baron Mavran Oppenheim'in 1911-1929 yılları arasında yaptığı kazılardan elde edilen sonuçlara göre: Subarilerin Mezopotamya'da (M.Ö. 4500-3500) yaşadıklarını, bu tespiti sebep olarak da Sümer ve Babil katları arasında buldukları kiremitleri göstermiştir. Gırnavaz ören yerinde 1982 yılında başlayıp 1991 yılına kadar sürdürülen arkeolojik kazı ve araştırmalar sonucunda Gırnavaz'ın M.Ö. 4000'den M.Ö. 7. yüzyıla kadar sürekli olarak yerleşme alanı olduğu anlaşılmaktadır.

M.Ö. 2000 yılı dolaylarında Asur egemenliğinde olan Mardin ve çevresi daha sonra Hitit ve Urartu egemenliğine geçmiştir. Mardin adından ilk defa 4. yüzyıl Roma tarihçilerinden Ammianus Marcellinus tarafından bahsedilmiştir. I.Justinianos dönemi tarihçisi Prokopios, şehirden Margdis adıyla ikinci derece önemde bir kale olarak bahsetmiştir. 640 yılında Hz. Ömer'in askerlerinden İyaz bin Ganem komutasındaki ordu kaleyi ve Mardin'i, Dara ve Tur Abdin(Midyat) de dahil ele geçirmiştir. Mardin ve çevresi 692'de Emeviler'in, 824'te Abbasilerin eline geçmiştir. Bu dönemde bölgeye yoğun bir Arap nüfusu yerleşimi başlamış ve bölgede İslamiyet hızla yayılmıştır.

Sonraki yıllarda Mardin Arapların elinden çıktığından 885 yılında Araplardan Hamdan b. Hamdun, Haricilerden olan Harun ile birleşerek Mardin kalesini ele geçirmiştir. Hamdaniler doğal olan kalenin bazı yerlerine surlar yaptırarak ve bazı yerlerini de onanarak günümüze kadar ayakta kalmasını sağlamışlardır. Abbasi Halifesi Mutezid, Mardin'i ele geçirmiş olan Hamdan b. Hamdun'un halifeyi artık dinlememesi üzerine 895 yılında şehri almıştır. Daha sonra

yeniden Hamdani egemenliğine giren bölge, 10. yüzyılın sonundan 11. yüzyıl sonlarına kadar Mervaniler ile Ukayliler arasında sıklıkla el değıştirdi.

1086 tarihinde Selçukluların hizmetine giren Araplardan Fehruddevle Muhammed bin Cubeyr, Sultan Melikşah'a Mervanlıların elinde bulunan Mardin şehrinin güzelliklerinden bahsederek Diyarbakır havalisinin kendisine verilmesini sağlamıştır. Daha sonra Mervanlılara karşı Türk emirlerinden Artuk gibi bir kısım Selçuklu ümerası ve Türk askerlerinin yardımı ile giriştiğı hareket neticesinde Mardin şehrini de zapt etmiş, uzun süren bir kuşatmadan sonra kaleyi de ele geçirmiştir.

Alparslan'ın Malazgirt zaferinden sonra Türkler'in Anadolu'ya ulaşan akınları neticesinde Mervaniler devleti gittikçe zayıflamış, Mardin'den sonra 1089'da Nusaybin'de Selçuklulara yenilerek Selçukluların hakimiyeti altına girmiştir. Böylece bu tarihten sonra Mardin ve Nusaybin bölgesi Türklerin hakimiyeti altına girmiş olup, Türk gruplarının en fazla yerleştiğı bölgelerden biri haline gelmiştir. Artuklular Mardin ve Nusaybin'e yerleşerek buraları kendilerine merkez yapmışlardır. Türk göçleri ile Türkistan ve İran'dan akın akın Oğuz, Türkmen, Kalaç, Avşar ve Kanglı Türkleri gelerek bölgeye yerleşmişlerdir.

1098 yılında Mardin ve Hasankeyf, Artuklu Türkmen devletinin merkezleri durumundadır. Bu asırda Güneydoğu Anadolu'da Türk gruplarının en kalabalık olduğu yerler, bu iki şehirdir. 1103 yılında Mardin şehri, Artuk Bey'in oğlu, Hasankeyf emiri Sökmen'in yeğeni Yakuti'nin elindedir. 1104 yılında Sökmen, şehri Yakuti'den alarak bölgeye hakim olur. Mardin bu zamandan sonra Haçlılarla Anadolu ve Suriyede yaşayan Türkmenler arasında birçok olaya sahne olur.

Artuklulardan İl Gazi Bey, Mardin'i 1105'te devletin başkenti yapar. Artuklular bölgede büyük bir devlet kurarlar. Bu devletin 304 yıllık egeenliği sürecinde çok sayıda tarihi cami, medrese, hamam ve kervansaray yapılmış; birçok cami, medrese ve manastır onarılmıştır. Bu dönemde oldukça gelişen şehir en parlak dönemlerini yaşadı.

1183 yılında Selahaddin Eyyubi şehre ilerlediyse de burayı ele geçiremedi ancak 1185'te Mardin Artuklu Beyliği, Eyyubi hâkimiyetini tanıdı. Mardin Artukluları, I. Alâeddin Keykubad zamanında Anadolu Selçukluları'na tâbi oldu.

1260 yılında İlhanlı hükümdarı Hülagû Han'ın oğlu Yaşmut tarafından sekiz ay kuşatılan Mardin, Mardin hâkimi Necmeddin Gazi Saîd'in, oğlu tarafından öldürülmesiyle İlhanlılara teslim oldu. Mardin kalesi, 1366 ve 1383 yıllarındaki Karakoyunlu saldırılarına dayandı. 1394 ve 1401 yıllarında şehir Timur'un kuvvetlerince tahrip edildi. 1409 yılında Mardin Artukluları'nın yıkılmasıyla Mardin, Karakoyunlular'ın kontrolüne geçti. 1432 yılında Mardin kalesi Akkoyunlular'a teslim oldu. 1451 yılında Karakoyunlular kaleyi kuşatsa da şehri tahrip ederek geri çekildiler. 1507 yılında Şah İsmail tarafından Mardin şehri ve kalesi ele geçirildi. 1515 yılında şehir Osmanlı kuvvetlerine teslim olsa da kale ele geçirilemedi. 1516 yılında yeniden kuşatılan kale, 1517 yılında Osmanlı kuvvetlerince ele geçirildi. Bu tarihte Mardin ve yöresi Osmanlı topraklarına katılmış, bir sancak durumunda olan Diyarbakır Beylerbeyliğine bağlanmıştır. 1518'de Mardin Sancağı merkez kazası ile Savur ve Nusaybin Nahiyelerinden oluşuyordu. Mardin Sancağında halk göçebe ve yerleşik olarak iki bölüme ayrılmaktaydı. Yerleşik halk inançları açısından Yahudiler, Hristiyanlar(Ermeniler, Süryaniler ve Keldaniler), Müslümanlar ve bir kısım Şemsilerden(Güneşe tapanlar) oluşuyordu. ¹²

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Mardin'de sınırları il mülki sınırları olan büyükşehir belediyesi kuruldu ve 2014 Türkiye yerel seçimlerinin ardından büyükşehir belediyesi çalışmalarına başladı. ¹³

¹² Ömer Özüyılmaz, Gurmanc ve Kürtlerin Kökeni, Karakutu Yayınları, İstanbul 2008, s. 312-357

¹³<https://tr.wikipedia.org/wiki/Mardin> (2016)

1.2. Mardin ve Artuklular

Eksük oğlu Artuk, Oğuzların Döğer ya da Kayı boyuna mensup bir komutandır. Alparslan ve Melikşah dönemlerinde önemli kahramanlıklar yapmıştır. Danişmend destanında adı Artuhi şeklinde geçer.¹⁴ Önce Kutalmışoğlu Süleymanşah'a hizmet eden Artuk Bey, onunla anlaşamayınca Suriye Melik Tutuş'un hizmetine girmiştir. Kutalmışoğlu Süleymanşah ile Tutuş arasında cereyan eden Ayn Seylem Savaşı'nda Tutuş'un tarafını tutarak savaşı Tutuş'un kazanmasını sağladı. Hizmetlerinden dolayı Suriye Meliki Tutuş tarafından Kudüs valiliğine getirildi. 1091'de Artuk Bey ölünce yerine oğulları geçti lakin Kudüs'ün Fatımîlerin eline geçmesi üzerine (1098) Artuk Bey'in oğulları Sökmen ve İl-Gazi burada tutunamadılar. Güneydoğu Anadolu bölgesine gelerek üç kol hâlinde, Artuklu Beyliği'ni kurdular.

Hasankeyf Artuklu Kolu (1101- 1231): Artuk Bey'in oğlu Sökmen Gazi tarafından Hasankeyf'te (Hısn-ı Keyfâ) kuruldu. Haçlılarla mücadele eden Sökmen Gazi, Urfa kontunu Harran Muharebesi'nde (Belih Çayı Muharebesi) ağır bir yenilgiye uğrattı ve esir etti. Eyyubîler Hasankeyf ve Amid'i ele geçirerek bu kola son verdiler (1231).

Mardin Artuklu Kolu (1108-1409): Artuklu beylikleri arasında en güçlü ve uzun ömürlü kolu oluşturur. Mardin'de Artuk Bey'in oğlu İl-Gazi tarafından kurulmuştur (1108). İl- Gazi'nin oğlu Temurtaş, bölgedeki Haçlılarla mücadele etmiş; 1144'de Urfa'yı Haçlılardan almıştır. Güçlü devletler arasında kalan Mardin Artukluları, Eyyubîler ve Selçukluların ve daha sonra İlhanlı hâkimiyetini tanımışlardı. Nihayet, Mardin'i alan Karakoyunlular bu devlete son verdiler (1409).

Harput Artuklu Kolu (1185-1234): Hasankeyf koluna hükümdar olamayan Ebûbekir, Harput'a gelerek, Harput Artuklu kolunu kurmuştur (1185). Alaaddin Keykubad'ın Harput'a girmesiyle bu kol sona ermiştir (1234).¹⁵

¹⁴ Yavuz Selim Burgu, Anadolu Selçukluları-Alâeddin Keykubad ve Zamanı, Selenge Yayinevi, İstanbul 2011, s.60.

¹⁵ [https://tarihportali.net/artuklular-hakkinda-bilgi/\(2016\)](https://tarihportali.net/artuklular-hakkinda-bilgi/(2016))

1.3. Mardin ve Civarına Yerleşen Boy, Oymak ve Aşiretler

Yusuf Halaçoğlu'nun 1453-1650 yılları arasında Anadolu'da bulunan aşiretleri, cemaatleri, oymakları ve bunların yaşadığı bölgeleri derlediği 6 ciltlik kapsamlı çalışmasında Mardin bölgesinde yaşayan önemli topluluklar ve yaşadıkları bölgeler şu şekilde tasnif edilmiştir: ¹⁵

1.3.1. Akkeçilü Yörükleri

Kûh-ı Mardin ve Dinay nahiyesine yerleşmişlerdir. Yerleşmiş oldukları köy, mezra ve ekinlikler şuralardır: Garaban k., Pelid Ağacı k., Tel-i Cerimlik m., Kaçak k., Ilıca Pınar k., Bağtepesi k., Hamam., Mukandan k., Şahbazlı Depesi m., Katan k., Karasiye k., Tel-i Seb k., Ali Güran k., Mağara-i Dik, Remigi k., Mağara-i Sarıyan, Domuz Viranı k., Sevadi k., Tel Sebin k., Sultan k., Masar k., Zatan k., Gegey Bel m., Kara Sebe m., Kett k., Tanagun k., Merezbak k., Tel-i Sebabere k., Şeyh Bevlevi-i Bala k., Esb k., Ta-i Ribat k., Taklakan k., Makaradan k., Behriç Depesi k., Milas k., Kasr-ı Mazruk k., Hacı m., Gaffar m., Kaltani k., Kasabiye m., Dükkan m., Mağara-i Yakaciyan m., Mesikan k., İsa m., Girdi m., Haydar m., Hacı Hasan k., Şükiftan-ı Ulyâ k., Güğercin m., Zeydi m., Şükiftân-ı Süflâ k, Melan k., Hacı İsmail m., Fakir Merzuk k., Köse k., Gaffar k., Mayın k., Tel Zükak m, Çertik k., Keçuy k., Peykur m., Koruk k., Ilıcapınarı m., Sevadi k., Ak Viran m., Yassıca Pınar m., Boyari m., Ayn-ı Aşka k., Çürnük m., Tel Garuban Mağarası m., Tel Yakub m., Baskan m., Cürdi Mağara m., Telbis m., Kürdi m., Keçügi k., Yermeklü k., Biyadun m., Zabeyn k., Zirihi m., İskeftiyan-ı Ulyâ k., Zirre m., Gökçe Tepe m., Haft m., Kasr-i Zaruf m., Ayn-ı Burun k., Kerkük m., Şeğfinân-ı Süflâ k., Babeyn k., Keçilü k., Bilis k., Cezik k., Behmehür m., Tekür m., Urban k., Karaca k., Barın k., Koruk k., Kızıl Viran m., Kayı Kışlağı k., Sıkdı m., Kürtüvan k., Harab Baban k., Deyr Van k., Besti m., Sarnıç m., Yenice-i Cemalan-ı Şeyhan k., Sinan m., Kayı Senedi k., Beğçecik m., Karalı k., Kamrani k., Tel Dem k., Tarın k., Tel Deynel k.

¹⁵ Yusuf Halaçoğlu, Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler ve Oymaklar (1453-1650), Togan Yayınları, I-VI cilt, Nisan 2011, İstanbul

1.3.2. Karakeçilü Yörükleri

Viranşehir nahiyesine yerleşmişlerdir. Yerleşmiş oldukları yerler şuralardır: Selasel k., Hel k., Hancağuz k.

1.3.3. Dinani Aşireti

Dinani nahiyesine yerleşmişlerdir, isimleri de buradan gelmektedir. Yerleşmiş oldukları yerler şuralardır: Feyton k., Ak Viran k., Akça Viran k., Kara Carun k., Tel-i Erbain k., Çukur Viran k., Karaca Viran k., Harab Şâd k., Tell Ali k., Yakub Viran k., Sinan k., Tell Vadi k., Şeyh k., Yenice k., Gümmar k., İki Kuyu k., Musa Aşık k., Sanarma k., Bersum, Dasir k., Kaylun k., Yaban Haseri k., Tell Artun m., Kibini m., Savedi k., Hasır Kendi k., Ümrani k., Tell Deyn k., Tell Hum k., Harab Kürek k., Suluca m., Nezd-i Bünyad Viranı k., Ortaviran k., Küçük Yakacık k., Mağaracık k., Kızıl Mağara k., Yarımca k., Mağaracık k., Kızıl Mağara k., Yarımca k., İncirlü k., Kara Depe k., Harabgöz k., Ulağı k., Üçkuyu k., Sinnare k., Hamran k.

1.3.4. Şah Pıstı Ekradı Aşireti

Yerleşmiş oldukları yerler şuralardır: Zeravan k., Reşuman k., Derikan m., Şeyho m., Harab Mehmed k., Harab Musikan m., Mağara-i Taam m., Berazin k., Hasır k., Şahinşah k., Mağara k., Boz Çukur m., Gürün k., Beylanku k., Kara Bend k., Hub Mağara-i Karlan k., Ak Mağara k., Merek k., Sultan Edeb m., Hatr k., Harab Güzar k., Deyr-i Zındık k., Heyin k.,

1.3.5. Beraz Aşireti

Umran k., Kanlu Viran k., Kalikan k., Azma k., Zeki k., Kara Hamza k., Gerinan k., Bahaeddin k., Emir Ahmet k., Kalender k., Kamışlu, Viran k., Boyan k., Yeriş k., Murad k., Musa Kethüda k., Ahmedan k., Demirhan k., Hani k., Bazırka k., Silopi k., Hücceti k., İskan k., Geçit k., Hacı k., Halillü k., Bilo k., İkinci k., Haydar k., Bekir k., Kızıl Celaeddin k., Cello k., Halet m., Mamuzi k., Bük Viran k., Kalender k., Kızıl Mehmed k., Koca Ali k., Salikân k., Meygan k., Çelebi k., Bahaeddin k., Cemaeddin k., İzzeddin k., Tel Kurd m., Şeyh Matara m., Başbüken

m., Gbender m., Őeyhn k., Mevlana İsmail k.

1.3.6. Ekrad-ı AŞiret-i MuŐki Cemaati

Yerleşmiş oldukları ky, mezra ve ekinlikler Şuralardır: Mağara k., Derni k., Hon m., arı k., Goras m., Kasr k., Buna m.

1.3.7. Milli AŞireti

Kuh-ı Mardin nahiyesine yerleşmişlerdir. Yerleşmiş oldukları köy, mezra ve ekinlikler Şuralardır: Gcer, Meret k., Yaban Haseri k., Tarım k., Mağara-i Diğer k., Zankrat k., Yar Ahmet Obası.

1.3.8. MaraŐ Yörükleri

Yerleşmiş oldukları köyler Őunlardır: Avretl k., Balluca k., Dut Alanı k.

1.3.9. Bozulus Türkmenleri

Tell Batur köyüne yerleşmişlerdir.

1.3.10. Zilan AŞireti Ekradı Cemaati

Zerni köyüne yerleşmişlerdir.

1.4. Mardin ve İlçeleri

1.4.1. Mardin

Şehrin tarihçesinde de bahsedildiği gibi Mardin Şehri insanlık tarihinin ilk çağlarından beri yerleşim yeri olarak kullanılmış, köklü tarihi olan bir Şehirdir. Bu nedenle Şehrin adının nereden geldiğine dair değişik rivayetler vardır. Şehrin adının nereden geldiğine dair Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisinde Şu bilgiler yer almaktadır:

Mardin adı Süryânîce kaynaklarda Marde, Arapça kaynaklarda Mâridîn şeklinde kaydedilir. Kelimenin menşei hakkında farklı görüşler ileri sürülmektedir. Modern araştırmacılar Mardin kelimesinin savaşı bir kavim olan Mardeler’le ilgili olduğunu, Mardeler’in İran hükümdarlarından Erdeşîr (226-240) tarafından buraya yerleştirildiğini zikreder. Mardin’in gerçek adının Merdin olarak halk arasında şöhret bulduğu ve “kaleler” anlamına geldiği de öne sürülen görüşler arasındadır. Bu adın, şehrin tabii savunma yeri olma ve gözetleme faaliyetlerini yapmaya uygun bulunma özellikleriyle ilgili olması muhtemeldir. Şehrin bugünkü adı Arapça kaynaklarda geçen Mâridîn’den gelmiştir. Ticarî ve askerî bakımdan önemli bir konuma sahip olmasına rağmen adına İlkçağ kaynaklarında rastlanmamaktadır. Mardin adı ilk defa milâttan sonra IV. yüzyıl Roma tarihçilerinden Ammianus Marcellinus’ta geçmektedir. İslâmiyet’in bölgeye yayılışına kadar olan dönemde Mardin ikinci derecede bir kale konumunda kalmıştır. Nitekim Iustinianos döneminin (527-565) ünlü tarihçisi Prokopios, şehri Margdis adıyla Âmid ile Dârâ arasında ikinci derecedeki kaleler içinde zikreder. Mardin’in, XI. yüzyılın sonlarına kadar stratejik konumu dolayısıyla askerî amaçlı bir kale yerleşimi olmanın ötesine geçemediği anlaşılmaktadır.¹⁶

1.4.2. Artuklu

2012 yılına kadar merkez ilçe olarak adlandırılan Artuklu ilçesi, bu tarihten itibaren Mardin ilinin Büyükşehir Belediyesi olmasıyla birlikte yeni adına kavuşmuştur. İlçede Artukoğulları dönemine ait yoğun yapıların olmasından ve ilçede bulunan Artuklu Üniversitesi’nden etkilenilerek merkez ilçesine Artuklu adı verilmiştir.¹⁷

1.4.3. Dargeçit

Doğusunda ve güneyinde Şırnak ili , batısında Midyat ilçesi, kuzeyinde ise Batman ili bulunmaktadır. Yüzölçümü yaklaşık 550 km², rakımı ise 900 m. civarındadır.

¹⁶ Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansikopedisi, 28. Cilt, Ankara,2003, s:43-44

¹⁷<http://www.artuklu.bel.tr/web/IcerikDetay.php?SayfayaGit=696&Aitlik=63?SayfayaGit=383&Aitlik=316> (2016)

İlçenin en eski meskunlarının Süryaniler, Ermeniler ve Kürtler olduğu biliniyor. 4. Yüzyılda Samanilerin iktidarı döneminde yöre halkı Hristiyanlıkla tanışmıştır. O dönemde Hristiyanlaşan kesim oradaki Süryanilerdir. Kürtler ise Zerdüş inancını benimsemektedirler. Arapların daha sonra bu bölgeye gelmeleriyle Kürtler İslam dinine geçmişlerdir. Şu an ilçede sadece Müslüman nüfus yaşamaktadır.

Dargeçit'e ilk yerleşenlerin Mardokeliler adlı bir aile olduğu rivayet edilmektedir. Tam tarihi bilinemekte birlikte Süryani bir ailenin şehri kurduğu söyleniyor.¹⁸

Dargeçit ilçesi Güneydoğu Anadolu Bölgesinin en dik ve engebeli yerlerindedir. Dargeçit ismi kanaatimizce ilçenin bu özelliğinden dolayı verilmiştir.

1.4.4. Derik

Derik coğrafyası; Mazıdağı, Viranşehir ve Kızıltepe ilçeleri ile sınırdır. Denizden 780 metre yükseklikteki ilçenin etrafındaki dağların yüksekliği 1500 metreyi geçmez. Hakkâri sıra dağlarının bir kolu olan Mazı Dağlarıyla çevrilmiştir. İlçe Mazıdağı'nın güney eteklerinden Kızıltepe-Ceylanpınar ovalarına doğru alçalan alanları kaplar. İlçe toprakları kuzeyden güneye doğru alçalmaktadır.¹⁹

1874 yılında Derik'te belediye teşkilatı kurulmuş ve 1923 yılına kadar Diyarbakır'a bağlı iken bu tarihten sonra Mardin'e bağlanmıştır. İlçe birçok dönemde Derik olarak anılmamakta, sadece "Mardin Eşiği" ve "Mazı Dağı Eteği" olarak anılmaktadır. Şemseddin Sami, Kâmusül Âlam adlı eserinde Derik'i, Diyarbakır vilayetinin Mardin sancağına bağlı, kaza merkezi bir kasaba olarak tanıtmaktadır.²⁰

İlçenin adı Farsça "dikenlik" anlamına gelen "dirrik" kelimesinin zaman içinde değişime uğramasının yanı sıra bir zamanlar ilçede Hristiyan manastırlarının çoğalmasına bağlı olarak da "der" kelimesinin yerel dilde

¹⁸ <http://www.dargecit.bel.tr/tr-tr/dargecit> (2016)

¹⁹ <http://www.derik.bel.tr/Syf/Derik-Cografyasi.html> (2016)

²⁰ <http://www.derik.gov.tr/ilcemizin-tarihcesi> (2016)

“kilise” anlamına geldiği, ”derik” kelimesinin “kiliseler diyarı” diye anıldığı da ifade edilmektedir. Nitekim İlçede 40 yıl öncesine kadar 6 kilisenin olduğu, bu gün ise bu sayının 1’e düştüğü bilinmektedir.²¹

1.4.5. Kızıltepe

Bu ilçe Mardin’in güneybatısında yer alır. Batısında Derik ilçesi, kuzeyinde Mazıdağı ilçesi bulunur. Güneyde ise Suriye ile komşudur. İl merkezine 27 km mesafededir. Mardin ilinin nüfus bakımından en büyük ilçesidir.

Coğrafyanın en eski bilinen adı Dunaysır’dır. Selçuklu, İlhanlı, Karakoyunlu, Akkoyunlu ve Timur hâkimiyetlerinde yönetilmiştir. 16. yüzyılda Safevilerin egemenliğine girmiştir. 1517’de Osmanlı topraklarına katılmıştır. Asırlarca yağma ve savaşlar nedeniyle Osmanlıların eline yıkıntı bir köy olarak geçmiş, cumhuriyetin ilanından sonra 1929 yılında Koçhisar ismi ile Mardin iline bağlı bir ilçe statüsüne kavuşmuş, 1931 yılında ismi Kızıltepe olarak değiştirilmiştir.²²

1.4.6. Mazıdağı

Mazıdağı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Dicle bölümünde Mardin ilinin kuzeybatısında bulunan, bu ile bağlı bir ilçe merkezidir. Güneyinde Derik, doğusunda Artuklu ve Savur ilçesi, kuzeyinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesi, batısında ise Urfa'nın Viranşehir ilçesi bulunmaktadır.²³

İlçenin en eski bilinen adı Şamrah’dır. Şamrah kelimesi “Şam’a giden yol” anlamındadır ve bu bölgeye bu adın verilmesinin nedeni de bu yerleşim yerinin Şam yolu üzerinde olmasıdır. Mazıdağı ismi ise ilçenin etrafının dağlarla çevrili olması ve bu dağlarda da çokça “mazi” isimli ağaçların bulunmasıdır.

²¹ <http://www.mardinkulturturizm.gov.tr/TR,56494/derik-ilcesi.html> (2016)

²² <http://www.mardinkulturturizm.gov.tr/TR,56496/kiziltepe-ilcesi.html> (2016)

²³ <http://www.mazidagibelediyesi.gov.tr/tr-tr/cografi-yapi> (2016)

İlçenin Osmanlıların eline geçmesi Yavuz Sultan Selim'in 1514'te Şah İsmail'e karşı kazandığı Çaldıran savaşından kısa bir süre sonra Diyarbakır ve Mardin illerinin ele geçmesiyle olmuştur. İlçe daha önce Savur ve sonrasında Derik ilçelerine bağlı bir nahiye iken 1937 yılında ilçe statüsüne geçmiştir. ²⁴

1.4.7. Midyat

Midyat, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin güneyinde yer alan Mardin iline bağlı, coğrafi konumu itibari ile; doğusunda Dargeçit ilçesi, batısında Ömerli ilçesi, kuzey batısında Savur ilçesi, kuzeyinde Batman iline bağlı Gercüş, güneyinde Nusaybin ilçesi, doğusunda ise Şırnak iline bağlı İdil ilçesi yer almaktadır. Yüzölçümü 1083 km² dir. ²⁵

Bazı kaynaklara göre ilçenin adı Farsça, Arapça ve Süryanice karışımından meydana gelmiştir ve “ayna” anlamındadır. Başka bir görüşe göre de Midyat, “mağaralar kenti” anlamına gelen “Matiate” kelimesinden ismini almıştır. Bu görüşü ileri sürenler “Matiate” kelimesinin M.Ö. 9. yüzyılda Asur yazıtlarında geçtiğini söylemektedirler. ²⁶

1973 Mardin İl Yıllığında ilçenin tarihçesi hakkında şu bilgiler yer alır:

Orta Asya'dan göçüp Anadolu'ya gelen Eti Türkleri, Mezopotamya dediğimiz Dicle ve Fırat Nehirleri arasında yer alan ve verimli topraklara sahip olan bölgeye yerleşmişlerdir. (M.Ö. 2000 yıllarında) Bölgeden geçişleri sırasında Midyat'ı büyük bir mağara şehri halinde kurup, hayvanlarını da burada barındırmışlardır. Midyat'ın altındaki mağaralar o devirlerde barınak olarak kullanılmıştır. Bu mağaraların birbirleri ile bağlantıları vardır. Daha sonraları bu bölgeye Orta Asya Türklerinin öncü göçebeleri olan Komuk Türkleri gelip yerleşir.

Bölgeye gelip yerleşen Komuklar, asırlarca Asurilerle savaşmışlardır. Bu dönemlerde Asurilerin birkaç defa bölgeyi ele geçirdiği görülmektedir. Ancak bu istilaları pek uzun sürmez ve her defasında çekilmek zorunda kalmışlardır. Nitekim Asur Hükümdarı Tıglatninip zamanında Komuklar,

²⁴ <http://www.mazidagi.gov.tr/ilcemizin-tarihcesi> (2016)

²⁵ <http://www.midyat.gov.tr/cografı-ozellikler> (2016)

²⁶ <http://www.midyat.gov.tr/tarih> (2016)

tamamen duruma hakim olmuşlardır. M.Ö. 500-100 yılları arasında bölge, değişik kavimlerin istilasına uğramıştır. Makedonyalılar, Persler, Romalılar bu bölgede hüküm sürmüşlerdir. Midyat'ın asıl meskun hale gelişi veya bölge olarak kuruluşu Selefkuslar devrine rastlamaktadır (M.Ö.180 Yılları).

M.S. V. yy kadar Hristiyanlık bölgeye hakim olmuştur. VI. asırdan sonra, İslamiyet'in yayılışı ile birlikte Arap akınları başlamış ve VII. yüzyılda Halit B. Velid orduları bölgeyi fethetmişlerdir. Abbasiler döneminde bölgede imar ve kalkınma hareketleri görülmüştür. Midyat köylerinin ekserisi Harun El Reşit döneminde kurulmuştur. Harun El Reşit'in oğlu Memun'un Türk-Arap karışımı olarak kurduğu büyük bir ordu Cizre-Mardin eski patika yolu boyunca yüz karakola yerleştirilmiştir. Mahalmiler böyle doğmuşlardır. Midyat ve çevresindeki köylere verilen "MAHALMİ" adı buradan gelmektedir. Mahalmi; yüz mahalle, yüz yer, yüz ordugah anlamına gelir ve bugün de Cizre'den Mardin'e kadar eski patika yolu, özellikle eski Bağdat yolu üzerindeki (bu kervan yolu üzerindeki) bu köyler, Türkçe, Süryanice ve ağırlıklı olarak Arapça karışımı Mahalmice diye tabir edilen bir dili konuşur. Bu köyler: Söğütlü, Şenköy, Acırlı, Çavuşlu, Sarıkaya, Gelinkaya, Düzgeçit, Ovabaşı, Ziyaret, Estel Kesimi, Yolbaşı, Sarıköy, Düzova, Yayvantepe, Eğlence, Pelitli'dir.

Mahalmice konuşan bu köylerimizin sakinleri konusunda başka görüşler de vardır. Bir görüşe göre bunlar, Necef Çölünde yaşayan cengaver ve savaşçı Benihilal kabilelerinden, büyük bir kısmının Orta Asyalı Türklerden olduğu da rivayet edilir. Cizre ile Mardin arasında Midyat bölgesinde yerleştirmekle Bizans'a karşı hem savunma hem de fuhat politikası takip etmiş olan Memun, Estel Camii'ni ve Derizbin (Acırlı) Camii'ni inşa ettirmiştir.

1.4.8.Nusaybin

Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Dicle kısmında yerleşik bir ilçedir. Doğusunda Şırnak ili, Cizre ilçesi, Batısında Mardin ili ve Kızıltepe ilçesi, Kuzeyinde Midyat ve Ömerli ilçeleri, Güneyinde ise Suriye Arap Cumhuriyeti Kamışlı İlçesi ile çevrilidir. Denizden yüksekliği 500 metredir. Nusaybin İlçemizin yüzölçümü 1.177.000 dekadır. Bunun 2/3'ü ova, kalanı ise dağlıktır. En yüksek yeri olan Bagog dağının deniz seviyesinden yüksekliği 1275 metredir.²⁷

²⁷ <http://www.nusaybin.bel.tr/tr-tr/tarihi-ve-cografi-yapisi> (2016)

İlçenin adının Asurlular döneminde “Nasibina” şeklinde olduğu bilinmektedir. Büyük bir ihtimalle Sâmi diline ait olduğu düşünülen bu isim çeşitli kaynaklarda Nitibin, Nitibeni, Nizzibi, Nsepi, Nsebin, Nisibis, Nesebis vb. şekillerde geçer. Arap kaynaklarındaki Nasîbîn imlâsı Türkçe’de Nusaybin’e dönmüştür.

Nusaybin’in İslam topraklarına katılması Hz. Ömer döneminde gerçekleşmiştir. Osmanlı topraklarına katılması da Yavuz Sultan Selim’in Çaldıran Seferi sonrasında olmuştur.²⁸

“Cumhuriyet öncesi ilçe olan Nusaybin’ de 1922 yılında belediye kurulmuştur. Merkez ilçede 15 mahalle ve mahalleye dönüşen 3 belde ve yine mahalleye dönüşen 62 köyü bulunmaktadır.”²⁹

1.4.8. Ömerli

“İlçe merkezi il merkezine 28 km uzaklıkta ve merkezin doğusunda kalmaktadır. Doğusunda Midyat, batısında Yeşilli, güneyinde Nusaybin ve il merkezi, kuzeyinde Savur İlçesiyle komşudur.”³⁰

Yapılan bir araştırmada şu bilgilere yer verilmiştir. “Bugünün Ömerli ilçesinin (eski adıyla Maserti köyü) kimin tarafından ne zaman kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Yapılan arkeolojik çalışmalara göre ilçe merkezi ile Beşikkaya (eski adıyla Fafit) köyünün taş kemer, kubbe mimari yönünden benzerlikleri ilginçtir. Bu mimari tarzını ilk olarak kullanan uygarlıklar Sümerler ve Asurlulardır. Tarihte Yukarı Mezopotamya olarak anılan ve Ömerli’yi de içine alan coğrafyada Asur Devleti kurulmuştur. İlçedeki Yaylatepe (Hıbatok), Göllü, İkipınar, Beşikkaya (Fafit), Maserti harabeleri incelendikçe bu yerleşim yerinin çok eski olduğu bölgenin Asurlar, Persler, Romalılar, Bizanslılar ve Türk İslam Devletlerinin hakimiyetinde kaldığı zaman zaman elde edilen paralardan ve heykellerden anlaşılmaktadır.

²⁸ Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 33. Cilt, Ankara, 2007, s:269-270

²⁹ <http://www.nusaybin.bel.tr/tr-tr/sosyal-ve-ekonomik-durum> (2016)

³⁰ <http://www.omerli.gov.tr/cografya-yapi> (2016)

1071 Malazgirt meydan muharebesinden sonra doğudan gelen Türk akıncıların, batıya geçerken bu yörede kaldıkları Süryani Kadim tarihinden anlaşılmaktadır.1517 tarihinde Yavuz Sultan Selim Han'ın Mercidabık ve Ridaniye Savaşlarından sonra Mardin ve yöresi Osmanlı İmparatorluğuna ihlak olmuştur. Zamanla Türkleşmişlerdir.

Ömerli ilçesi (Maserti köyü) Cumhuriyet ilk yıllarında Savur'a bağlı bir bucak iken 1953 yılında ilçe olmuştur. Bucak merkezi önceleri Ovabaşı (eski adıyla Metina) köyünde iken 1925 yılında günümüzdeki konumuna nakledilmiştir.³¹

1.4.9. Savur

Mardinin en kuzeyindeki ilçedir. Kuzeyde Diyarbakır, doğuda Batman ile komşudur. Dağ yamacına kurulmuştur ve il merkezine 47 km uzaklıktadır. İlçenin tarihi Etiler'e kadar uzanmaktadır. Mezopotamya'ya hakim olan kavimler burayı da etkilemişlerdir ve bu nedenle ilçede çok sayıda tarihi kilise, cami, türbe ve köprü bulunmaktadır.

Savur, Yavuz Sultan Selim döneminde Osmanlı ülkesine katılmıştır. 1884 yılında ilçe statüsüne kavuşmuştur

1.4.10. Yeşilli

Yeşilli ilçesinin yerleşim yeri olarak kullanılmaya başladığı tarih tam olarak bilinmemektedir. Artukoğullarının sonbahar mevsiminde üç ay süre ile Yeşilli'de ikamet ettikleri Abdulhane Efendi'nin Mardin Tarihi adlı eserinin 22. sayfasında yazmaktadır. İl merkezinin 8 km kuzeydoğusundan bulunmaktadır.

İlçenin eski adı Rışmıl'dır. İlçede yeşillik alanın çok olması nedeniyle ilçeye Yeşilli adı verilmiştir. 1970 yılında belde, 1990'da da ilçe olmuştur.³²

³¹ <http://omerli.bel.tr/tarih/> (2016)

³² <http://www.yesilli.gov.tr/genel-bilgiler> (2016)

II. BÖLÜM

SÖZLÜK

2.1. Mardin Köy Adları

A

1. Acar Köyü - Artuklu

Acar: Ar. 'Acar. *sf.* : 1. Atılğan. 2. Güçlü ve becerikli, çevik, enerjik. 3. Yeni. ³³

2. Açikköy - Nusaybin

Açık+ Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Açık: Tr. *a.* 1. Bir gereksinimin karşılanamaması durumu.2. Belli bir yerin biraz uzağı. 3. Denizin kıyından uzakça olan yeri. 4. *sf.* Açılmış, kapalı olmayan 5. *sf.* Engelsiz, serbest.6. *sf.* Örtüsüz, çıplak.7. *sf.* Boş. 8. *sf.* Görevlisi olmayan, boş (iş, görev), münhal 9. *sf.* Aralığı çok.10. *sf.* Çalışır durumda olan. 11. *sf.* Kolay anlaşılır, vazih.12. *sf.* Gizliliği olmayan, olduğu gibi görünen 13. *sf.* Rengi koyu olmayan. □ 14. *sf.* Sevişme sahnelerini bütün çıplaklığıyla anlatan (kitap, resim, film vb.). 15. *zf.* Belirgin bir biçimde ³⁴

Köy: *a.Far.* kūy. 1. Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi, köylük yer, köy yeri 2. Köy halkı. ³⁵

³³ Haz.: Şükrü Halûk Akalın ...(ve başk.) ,Türkçe Sözlük, TDK Yay. Ankara 2005, s.5

³⁴ Akalın, a.g.e., s.10

³⁵ Akalın, a.g.e., s.1240

3. Açıkyol Köyü - Nusaybin

Açık+ Yol: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yol: Tr. *a.* Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılın uzaklık, tarık.

36

4. Adak Köyü - Derik

Adak: Tr. *a.* Adanılan şey, nezir³⁷

5. Adakent Köyü - Derik

Ada + Kent: İsim + isim şeklinde oluşmuş

Ada: Tr. *a.* Deniz veya göl suları ile çevrilmiş küçük kara parçası, cezire.³⁸

Kent: *a.* Soğd. 1. Şehir: 2. esk. Site.³⁹

6. Adaklı Köyü - Midyat

Adak-ı: İsimden isim yapma eki.

7. Ahmetli Köyü - Artuklu

Ahmet : Ar. Aḥmed. sf. 1. (Daha, pek çok, en çok) methedilmiş olan. 2. Erkek adı.

40

Ahmet-li : İsimden isim yapma eki

8. Akağıl Köyü - Nusaybin

Ak + Ağıl: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ak : Tr. *sf.* Gün ışığının bütün renklerini yansıtan; süt rengine olan; beyaz.⁴¹

Ağıl: Tr. *a.* . Evcil küçükbaş hayvanların barındığı çit veya duvarla çevrili yer⁴²

³⁶ Akalın, a.g.e., s.2189

³⁷ Akalın, a.g.e., s.18

³⁸ Akalın, a.g.e., s.18

³⁹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.59576d827a5d84.64819379 (2016)

⁴⁰ Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 1993, s.17

⁴¹ Çağbayır, a.g.e., s.162

⁴² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595771125b38f0.84147789 (2016)

9. Akalın Köyü - Kızıltepe

Ak + Alın: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Alın : Tr. *a.* 1. Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü. 2. Bazı şeylerin önü, ön yüzü. ⁴³

10. Akbağ Köyü - Artuklu

Ak + Bağ : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Bağ: Tr. (I) *a.* 1. Bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip, sicim, şerit, tel vb. düğümlenebilir nesne. 2. Sargı 3. Bağlam, deste, demet . 4. *mec.* İlgî, ilişki, rabıta

Bağ : (II) Far. *bāğ.* *a.* 1. Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası ⁴⁴

11. Akça Köyü - Dargeçit

Ak – ça : İsimden isim yapma eki

Akça : Tr. *sf.* Oldukça beyaz, beyazca ⁴⁵

12. Akçaköy - Dargeçit

Ak – ça + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

13. Akçapınar Köyü - Kızıltepe

Ak-ça + Pınar: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Pınar: Tr. *a.* Yerden kaynatarak çıkan su, kaynak ⁴⁶

14. Akçatarla Köyü - Nusaybin

Ak- ça + Tarla : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Tarla : Tr. *a.* (*ta'rla*) Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası. ⁴⁷

⁴³ Akalın, a.g.e., s.74

⁴⁴ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5957724fc8f8a0.19545904 (2016)

⁴⁵ Akalın, a.g.e., s. 48

⁴⁶ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5958d3962339e9.64747499 (2016)

⁴⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595773a45435e8.62347082 (2016)

15. Akçay Köyü - Derik

Ak + Çay : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Çay: (I) Çince *a. 1. bit. b.* Çaygillerden, nemli iklimlerde yetişen bir ağaççık (*Thea chinensis*). *2. bit. b.* Bu ağaççığın özel işlemlerle kurutulan yaprağı.

Çay: (II) *a.* Dereden büyük, ırmaktan küçük akarsu ⁴⁸

16. Akdoğan Köyü - Kızıltepe

Ak + Doğan: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Doğan: Tr. *a. hay. b.* Kartalgillerden, sırtı kül rengi ve enine çizgili, küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş ⁴⁹

17. Akıncılar Köyü - Derik

Akıncı: Tr. *a. tar.* Düşman ülkesine akın yapan savaşı ⁵⁰

Akıncı -lar: Çoğul eki

18. Akkoç Köyü - Kızıltepe

Ak + Koç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Koç: Tr. *1.* Damızlık erkek koyun. *2. mec.* Sağlıklı, gürbüz genç erkek ⁵¹

19. Aksu Köyü - Mazıdağı

Ak + Su: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Su: Tr. *a.* Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab ⁵²

20. Aktepe Köyü - Kızıltepe

Ak + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

⁴⁸ Akalın, a.g.e., s.404

⁴⁹ Akalın, a.g.e., s.548

⁵⁰ Akalın, a.g.e., s.53

⁵¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5958d5958ba616.34743374 (2016)

⁵² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5958d69d366a69.60000899 (2016)

Tepe: Tr. *a coğ.* Yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi ⁵³

21. Aktulga Köyü - Kızıltepe

Ak+ Tulga: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Tulga (Tolga): Tr. *a. Miğfer.* ⁵⁴

22. Akyazı Köyü - Kızıltepe

Ak + Yazı: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yazı: Tr. (I) *a. 1. Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi 2. Alınyazısı.*

Yazı : (II) *a. hlk.* Düz yer, ova, kır. ⁵⁵

23. Akyokuş Köyü - Ömerli

Ak + Yokuş: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yokuş: Tr. *a. Aşağıdan yukarıya gittikçe yükselen eğimli yer, iniş karşıtı* ⁵⁶

24. Akyol Köyü - Dargeçit

Ak + Yol : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yol: Tr. *a. 1. Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık, tarik. 2. Karada insanların ve hayvanların geçmesi için açılan veya kendi kendine oluşmuş, yürümeye uygun yer 3. Genellikle yerleşim alanlarını birbirine bağlamak için düzeltilerek açılmış ulaşım şeridi* ⁵⁷

25. Akyürek Köyü - Savur

Ak + Yürek: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yürek: Tr. *a. 1. anat. Kalp. 2. Bir kimsenin ruhsal yönü, gönül.* ⁵⁸

⁵³ Akalın, a.g.e., s.1953

⁵⁴ Akalın, a.g.e., s.1988

⁵⁵ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5958d9d72160d3.78264661 (2016)

⁵⁶ Akalın, a.g.e., s.2188

⁵⁷ Akalın, a.g.e., s.2189

⁵⁸ Akalın, a.g.e., s.2208

26. Akyüz Köyü - Kızıltepe

Ak + Yüz : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yüz: Tr. *a.* 1. Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat. 2. Yüzey⁵⁹

27. Akziyaret Köyü - Kızıltepe

Ak + Ziyaret: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ziyaret: Ar. ziyāret *a.* (*ziya:ret*) 1. Birini görmeye, biriyle görüşmeye gitme, görüşme. 2. Bir yeri görmeye gitme. 3. Yatır, türbe⁶⁰

28. Alagöz Köyü - Derik

Ala + Göz: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ala: Tr. *sf.* 1. Karışık renkli, çok renkli, alaca 2. *a.* Alabalık. 3. *hlk.* Açık kestane renginde olan, ela (göz). 4. *a. hlk.* Kekliğin boynundaki siyah halka.

Göz: Tr. *a.* 1. *anat.* Görme organı. 2. Bazı deyimlerde, görme ve bakma. 3. Oda⁶¹

29. Alakuş Köyü - Kızıltepe

Ala + Kuş: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kuş: Tr. *a. hay. b.* Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.⁶²

30. Alanlı Köyü - Derik

Alan: Tr. (I) *a.* 1. Düz, açık ve geniş yer, meydan, saha. 2. Orman içinde düz ve ağaçsız yer, düzlük, kayran. 3. Yüz ölçümü.

Alan: (II) Ekili tarlada ürün çıkmamış, boş yerler⁶³

Alan-lı : İsimden isim yapan ek

⁵⁹http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5958dd118e49a7.05690130 (2016)

⁶⁰http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5958de80de9889.10380008 (2016)

⁶¹ Akalın, a.g.e., s.786

⁶² Akalın, a.g.e., s.1268

⁶³http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.5958e319c65289.01034932 (2016)

31. Alayurt Köyü - Dargeçit

Ala + Yurt: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yurt: Tr. *a.* 1. Bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası, vatan. 2. Memleket. 3. Bakıma ve barınmaya muhtaç bir grup insanın oturduğu, yetiştirildiği veya bakıldığı kurum 4. Göçebe Türklerin oturduğu çadır. 5. Öğrencilerin kaldığı, barındığı yer. 6. *mec.*Diyar 7. *mec.* Bir şeyin ilk veya çok yetiştirildiği yer, vatan. 8. *hlk.* Yörüklerin yazın veya kışın oturdukları yer. ⁶⁴

32. Alemdar Köy - Kızıltepe

Alem+Dar : İsim+isim şeklinde oluşmuş

Alemdar a. (Ar. ‘alem + Far. –dar) : Bayrak taşıyan. ⁶⁵

33. Alıçlı Köyü- Ömerli

Alıç : *a.* Far. aluça bit. *b.* 1. Hünnapgillerden, kırlarda kendiliğinden yetişen, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan, sert odunlu bir ağaç, gövdem eriği, geyik dikenini, ak diken. 2. Bu ağacın mayhoş yemişi. ⁶⁶

Alıç -lı : İsimden İsim yapma Eki.

34. Alımlı Köyü- Artuklu

Alımlı: Tr. (I) *sf.* Alımı olan, çekici, cazibeli, albenili, cazip, cazibedar

Alımlı: (II) 1. Anlayışlı, hassas, alingan, onurlu. 2. Gururlu, çalımlı, kurumlu. ⁶⁷

Alım-lı: İsimden İsim Yapma Eki

⁶⁴ Akalın, a.g.e., s.2201

⁶⁵ Çağbayır, a.g.e., s.201.

⁶⁶ Akalın, a.g.e., s.93.

⁶⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595a27487c97d1.89986009 (2016)

35. Alibey Köyü- Derik

Ali + Bey: Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Ali : sf. *a.* Ar. ‘Àli. Yüce, yüksek.⁶⁸

Ali : öz. *a.* Ar. ‘Ali : Erkek adı.⁶⁹

36. Alipaşa Köyü- Kızıltepe

Ali + Paşa: Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Paşa: Tr. *a.* 1. Osmanlı Devleti zamanında yüksek sivil memurlara ve albaydan üstün rütbede bulunan askerlere verilen unvan. 2. *ask.* Cumhuriyet döneminde general. 3. *sf. mec.* Uslu, ağırbaşlı.⁷⁰

37. Altınoluk Köyü- Dargeçit

Altın + Oluk: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Altınoluk: *a.* (*altı'noluk*) 1. İşlemeli kadın şalvarı. 2. Altın sırma veya kılaptanla işlenmiş çizgili kumaş. 3. Bu cins kumaşların üstünde bulunan sırma işlemeli yollar. 4. Sarıkların üstüne sarılan sırma şerit.⁷¹

38. Altıntaş Köyü- Midyat

Altın + Taş: İsim + isim şeklinde oluşmuş

Altın: Tr. *a.* 1. *kim.* Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C'de eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element, zer (*simgesi Au*) 2. *sf.* Bu elementten yapılmış.⁷²

Taş: Tr. *a.* . Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde⁷³

⁶⁸ Akalın, a.g.e., s.75.

⁶⁹ Akalın, a.g.e., s.75.

⁷⁰ Akalın, a.g.e., s.1582

⁷¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595a2a9080bae6.57201243 (2016)

⁷² Akalın, a.g.e., s.83

⁷³ Akalın, a.g.e., s.1913

39. Altıntoprak Köyü - Kızıltepe

Altın + Toprak : İsim + isim şeklinde oluşmuş

Toprak: Tr. *a.* Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü ⁷⁴

40. Altınyol Köyü – Dargeçit

Altın + Yol: İsim + isim şeklinde oluşmuş

41. Ambar Köyü- Artuklu

Ambar: Far. *anbār a.* 1. Genellikle tahıl saklanan yer 2. Yiyecek ve bazı eşyanın saklandığı yer. ⁷⁵

42. Ambarlı Köyü – Derik

Ambar- lu: İsimden İsim Yapma Eki

43. Anıtlı Köyü- Midyat

Anıt: Tr. *a. mim.* Önemli bir olayın veya büyük bir kişinin gelecek kuşaklarca tarih boyunca anılması için yapılan, göze çarpacak büyüklükte, sembol niteliğinde yapı, abide ⁷⁶

Anıt- lu : İsimden İsim Yapma Eki

44. Anittepe Köyü - Ömerli

Anıt + Tepe : İsim + isim şeklinde oluşmuş

Tepe: Tr. *a. coğ.* Yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi ⁷⁷

⁷⁴ Akalın, a.g.e., s.1995

⁷⁵ Akalın, a.g.e., s. 88

⁷⁶ Akalın, a.g.e., s.99

⁷⁷ Akalın, a.g.e., s. 1973

45. Arakapı Köyü - Kızıltepe

Ara + Kapı : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ara: Tr. *a.* İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe.⁷⁸

Kapı: Tr. *a.* Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan duvar veya bölme açıklığı.⁷⁹

46. Araköy Köyü – Kızıltepe

Ara + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

47. Aran Köyü – Artuklu

Aran: Tr. 1. Tütün dizmeye, kurutmaya, işlemeye yarayan üstü kapalı yer, sergi. 2. Saman çekmek için ağaçtan yapılan kanat.⁸⁰

48. Arıklı Köyü – Kızıltepe

Arık : Tr. (I) *a.* Fide veya fidan dikmek için açılan çukur.

Arık: (II) *sf.* Eti, yağı süzölmüş, sıska, çelimsiz, zayıf⁸¹

Arıklı: 1. Hastalıklı. 2. Arızalı.⁸²

Arık-lı : İsimden İsim Yapma Eki

49. Arıköy - Mazıdağı

Arı + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Arı: Tr. (I) *sf.* 1. Temiz. 2. Yabancı şeylerden arınmış, katışıksız, saf, halis. 3. Günahsız.

Arı: (II) *a. hay. b.* Zar kanatlılardan, bal ve bal mumu yapan, iğnesiyle sokan böcek⁸³

⁷⁸ Akalın, a.g.e., s.110

⁷⁹ Akalın, a.g.e., s.1068

⁸⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595a3573eccc49.85074696 (2016)

⁸¹ Ali Püsküllüoğlu, Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınevi, İstanbul 2007, s. 41

⁸² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595a35f1c63285.06156984 (2016)

⁸³ Akalın, a.g.e., s.117

50. Arısu – Mazıdağı

Arı + Su : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Su : Tr. *a.* Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab⁸⁴

51. Arıtepe Köyü - Kızıltepe

Arı + Tepe : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

52. Armutalan Köyü- Savur

Armut + Al-an : Partisip grubu şeklinde oluşmuş

Armut: Far. emrūd *a.* 1. *bit. b.* Gülgillerden, çiçekleri beyaz, yurdumuzun her yerinde yetişen bir ağaç (*Pirus communis*). 2. *bit. b.* Bu ağacın tatlı ve sulu, yumuşak, ufak çekirdekli meyvesi⁸⁵

Al-an : Fiilden isim yapma eki

53. Arpatepe köyü – Artuklu

Arpa + Tepe : İsim + isim şeklinde oluşmuş

Arpa: Tr. *a. bit. b.* 1. Buğdaygillerden bir bitki (*Hordeum vulgare*) 2. Bu bitkinin ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen taneleri⁸⁶

54. Artuklu İlçesi

Artuk: Tr. (**artuğ, artık**) 1. Başka, gayri, mâada. 2. Fazla, ziyade. 3. Kusur, -den fazla. 4. Üstün. 5. Büyük bir kısım, kısım-ı âzam.⁸⁷

Artuk-lu: isimden İsim Yapma Eki

Artuk Bey'in Döğer ya da Kayı boyuna ait bir komutan olduğu kaynaklarda geçmektedir.⁸⁸ İlçenin adı da tahminimizce buradan gelmektedir.

⁸⁴ Akalın, a.g.e., s.1812

⁸⁵ Akalın, a.g.e., s.122

⁸⁶ Akalın, a.g.e., s.123

⁸⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595a3b5547f103.53788865 (2016)

⁸⁸ Yavuz Selim Burgu, Anadolu Selçukluları-Alâeddin Keykubad ve Zamanı, Selenge Yayınevi, İstanbul 2011, s.60.

55. Aslanlı Köyü – Kızıltepe

Aslan: Tr. *a.* 1. *hay.* *b.* Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeleli, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir memeli türü, arslan. 2. *mec.* Gürbüz, cesur ve yiğit adam.⁸⁹

Aslan - lu : İsimden İsim Yapma Eki

56. Aşağıazıklı Köyü – Kızıltepe

Aşağı + Azık- lu : Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş.

Aşağı: Tr. *a.* 1. Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı. 2. Eğimli bir yerin daha alçak olan yeri. 3. *sf.* Bir yere göre daha alçak yerde bulunan 4. *sf.* Bayağı, adi. 5. *sf. mec.* Niteliği düşük, kötü 6. *sf. mec.* Daha küçük, daha az: 7. *sf. mec.* Değeri daha az. 8. *zf.* Aşağıya, yere doğru⁹⁰

Azık: Tr. *a.* Gereken yiyecek ve içecek şeyler, nevale.⁹¹

Azık – lu : İsimden İsim Yapma Eki

57. Aşağımezra Köyü – Derik

Aşağı + Mezra: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Mezra: Ar. mezra *a.* (*mezra:*) *esk.* 1. Ekime elverişli, ekilecek tarla veya yer, ekenek. 2. Kırsalda birkaç evden oluşan en küçük yerleşim birimi.⁹²

58. Aşağıocaklı Köyü – Mazıdağı

Aşağı + Ocak- lu : Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş.

Ocak: Tr. *a.* 1. Ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer 2. Şömine 3. Isı vererek üzerine veya içine konulan maddeleri ısıtan, pişiren, kaynatan, eriten araç veya alet 4. Kahvelerde, kuruluşlarda çay, kahve vb.nin yapıldığı yer 5. Yer üstünde veya yer altında cevher çıkarılan yer

⁸⁹ Akalın, a.g.e., s.131

⁹⁰ Akalın, a.g.e., s.135

⁹¹ Akalın, a.g.e., s.167

⁹² Akalın, a.g.e., s.1389

6. Bahçelerde ve bostanlarda her tür meyve ve sebze ekimine ayrılmış, çevresinden biraz yükseltilmiş toprak parçası 7. Aynı amaç ve düşünceyi paylaşanların kurdukları kuruluş veya toplandıkları, görev yaptıkları yer. 8. Yılın birinci ayı, kânunusani 9. *tar.*Yeniçeri teşkilatını oluşturan odalardan her biri. 10. *mec.* Ev, aile, soy 11. *hlk.* Halk hekimliğinde bir önceki kuşaktan el verme suretiyle aktarılan bilgileri kullanarak belirli bir şikâyeti veya hastalığı iyileştirdiğine inanılan aile. ⁹³

Ocak – *h* İsimden İsim Yapma Eki

59. Aşağıyeniköy – Artuklu

Aşağı + Yeni + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yeni: Tr. *sf.* 1. Kullanılmamış olan, eski karşıtı . 2. Oluş veya çıkışından beri çok zaman geçmemiş olan 3. En son edinilen ⁹⁴

60. Ataköy – Kızıltepe

Ata + Köy : İsim + isim şeklinde oluşmuş

Ata : Tr. *a.* 1. Baba. 2. Dedelerden ve büyük babalardan her biri 3. Kişinin geçmişte yaşamış olan büyükleri. ⁹⁵

61. Atlı Köyü- Derik

At: Tr. *a.* 1. Atgillerden, binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan. 2. Satrançta, her yönde siyahtan beyaza ve beyazdan siyaha bir hane atlayarak L biçiminde hareket eden taş. ⁹⁶

At - *h* : İsimden İsim Yapma Eki

62. Atlıca Köyü – Mazıdağı

Atlı- *ca* : İsimden İsim Yapma Eki

⁹³ Akalın, a.g.e., s.1488

⁹⁴ Akalın, a.g.e., s.2165

⁹⁵ Akalın, a.g.e., s.140

⁹⁶ Akalın, a.g.e., s.140

63. Atmaca Köyü – Kızıltepe

Atmaca : Tr. *a. hay. b.* Kartalgillerden, ava alıştırılabilen küçük bir yırtıcı kuş, akkuş (*Accipiter nisus*)⁹⁷

64. Avcılar Köyü – Artuklu

Avcı: Tr. *a.* 1. Avı kendine iş edinen kimse 2. *sf.* Başka hayvanları yakalamakta usta olan (hayvan)⁹⁸

Avcı-lar : Çoğul Eki

65. Ayaz Köyü – Kızıltepe

Ayaz: Tr. *a.* 1. Duru, sakin havada çıkan kuru soğuk 2. Çok soğuk hava⁹⁹

66. Aydınlar Köyü – Derik

Aydın: Tr. *sf.* 1. Işık alan, ışıklı, aydınlık 2. Kültürlü, okumuş, görgülü, ileri düşünceli (kimse), münevver¹⁰⁰

Aydın-lar : Çoğul Eki

67. Aykut Köyü – Mazıdağı

Ay + Kut: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Aykut: Köken: T. Cinsiyet: Erkek

Kutlu, uğurlu ay.¹⁰¹

68. Aytepe Köyü – Artuklu

Ay + Tepe : İsim + isim şeklinde oluşmuş

Ay: Tr. (I) *öz. a. gök b.* Dünya'nın uydusu olan gök cismi, kamer.

Ay: (II) *a.* 1. Art arda gelen iki yeni ay arasında geçen süre. 2. Yılın on iki bölümünden her biri.¹⁰²

⁹⁷ Akalın, a.g.e., s.146

⁹⁸ Akalın, a.g.e., s.149

⁹⁹ Akalın, a.g.e., s. 156

¹⁰⁰ Akalın, a.g.e., s.157

¹⁰¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595a4a10d5c694.03537918 (2016)

¹⁰² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595a4b5d7ea065.34025742 (2016)

B

69. Bağlıca Köyü - Artuklu

Bağ: (I) *a.* 1. Bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip, sicim, şerit, tel vb. düğümlenebilir nesne 2. Sargı

Bağ: (II) Far. *bāğ a.* 1. Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası. 2. Meyve bahçesi ¹⁰³

Bağ – ı: İsimden İsim Yapma Eki

Bağlı – ca: İsimden İsim Yapma Eki

70. Bağrıbutün Köyü – Kızıltepe

Bağır-ı + Bütün: İsnat grubu şeklinde oluşmuş.

Bağır: Tr. *a.* 1. Göğüs 2. Ok yayı ve dağda orta bölüm ¹⁰⁴

Bağır-ı : İyelik 3. tekil şahis eki

Bütün: Tr. *sf.* 1. Eksiksiz, tam 2. Çok sayıdaki varlık ve nesnelerin hepsi 3. Bozuk olmayan (para): *Bütün para.* 4. Parçalanmamış. ¹⁰⁵

71. Bağlarbaşı Köyü – Midyat

Bağ – lar – Baş – ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

Baş: Tr. (I) *a.* 1. *anat.* İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser 2. Bir topluluğu yöneten kimse. 3. Başlangıç ¹⁰⁶

Bağ – lar : Çoğul eki

Baş- ı : İyelik 3. tekil şahis eki

72. Bağözü Köyü – Dargeçit

Bağ + Öz – ü : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

Öz: Tr. (I) *a.* 1. *fel.* Bir kimsenin benliği, kendi manevi varlığı, iç, nefis, derun, varoluş karşıtı 2. □Kendine, kendi kendini□ anlamlarında birleşik kelimeler

¹⁰³ Akalın, a.g.e., s.176

¹⁰⁴ Akalın, a.g.e., s.178

¹⁰⁵ Akalın, a.g.e., s.336

¹⁰⁶ Akalın, a.g.e., s.207

türeten bir söz . 3. Bir şeyin en kuvvetli veya kıvamlı bölümü, hülasa, zübde, ekstre
Öz: (II) *sf.* 1. Kan bağı ile bağlı olan, üvey olmayan 2. İçine, arılığını, saflığını bozacak hiçbir şey karışmamış olan, saf, arı.

Öz: (III) *a. hlk.* 1. Dere, çay. 2. Sulak, verimli yer. ¹⁰⁷

73. Bağyaka Köyü – Kızıltepe

Bağ + Yaka : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Yaka: Tr. (I) *a.* 1. Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü 2. Giysilerin boyna gelen bölümüne eklenen ve türlü biçimlerde olan parçası. 3. Kıyı, kenar, taraf 4. Eğik yerey. 5. Yapıların saçaklarında, suyun içeriye sızmasını önlemek için kiremidin altıyla oluk arasına konulan metal levha. 6. Semt

Yaka: (II) 1. Yan, yön. 2. Semt. 3. Sırt, bayır. 4. Kıyı. ¹⁰⁸

74. Bahçebaşı Köyü – Nusaybin

Bahçe + Baş – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Bahçe: Far. bāğ-çe *a.* Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer ¹⁰⁹

75. Bahçecik Köyü - Mazıdağı

Bahçe-cik: İsimden isim yapma eki

76. Bakacık Köyü- Nusaybin

Bakacık: Tr. Bir tepede çevresinin en iyi görülebildiği yüksek yer, gözetleme yeri ¹¹⁰

77. Balaban Köyü - Nusaybin

Balaban : Tr. *sf. hlk.* 1. İri, büyük. 2. Nazik. 3. *esk.* Şişman, gürbüz (kimse, çocuk). 4. *a. hay. b.* Atmaca, doğan vb. yırtıcı bir kuş ¹¹¹

¹⁰⁷ Akalın, a.g.e., s.1553

¹⁰⁸ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595b56f7d30da4.01447383 (2016)

¹⁰⁹ Akalın, a.g.e., s.183

¹¹⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595b58312c2422.95546763 (2016)

¹¹¹ Akalın, a.g.e., s.189

78. Ballı Köyü – Derik

Bal: Tr. *a.* 1. Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdukları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde. 2. Olgunlaşmış incirin, dışına sızan tatlısı. 3. Ağaçların kabuğundan sızarak pıhtılaşan besi suyu. ¹¹²

Bal – *lı* : İsimden isim yapma eki.

79. Balova Köyü- Derik

Bal – Ova : İsim + isim şeklinde oluşmuş

Ova: Tr. *a.* Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük, yazı ¹¹³

80. Balpınar Köyü – Mazıdağı

Bal – Pınar : İsim + isim şeklinde oluşmuş

Pınar: Tr. *a.* 1. Yerden kaynayarak çıkan su, kaynak 2. Bu suyun çıktığı yer, kaynak, memba. 3. Çeşme. ¹¹⁴

81. Bardakçı Köyü - Midyat

Bardak : Tr. *a.* 1. Su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap 2. *sf.* Bu kabın alacağı miktarda olan 3. Boduç, çamçak. 4. *hlk.* Toprak testi. ¹¹⁵

Bardak- *çı* : İsimden isim yapma eki.

82. Barış Köyü – Kızıltepe

Barış: Tr. *a.* 1. Barışma işi 2. Savaşın bittiğinin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum, sulh, hazar 3. Böyle bir antlaşmadan sonra insanlık tarihindeki süreç. 4. Uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam ¹¹⁶

¹¹² Akalın, a.g.e., s.189

¹¹³ Akalın, a.g.e., s.1522

¹¹⁴ Akalın, a.g.e., s.1604

¹¹⁵ Akalın, a.g.e., s.200

¹¹⁶ Akalın, a.g.e., s.201

83. Barıştepe Köyü - Midyat

Barış + Tepe : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

84. Başağaç Köyü- Savur

Baş + Ağaç : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ağaç: Tr. *a.* 1. *bit.* *b.* Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki. 2. *sf.* Bu gibi bitkilerin gövdesinden ve dallarından yapılan ¹¹⁷

85. Başak Köyü – Kızıltepe

Başak: Tr. *a.* 1. Arpa, buğday, yulaf vb. ekinlerin tanelerini taşıyan kılçıklı başı 2. *hlk.* Tarlalarda, bağlarda dökülmüş veya tek tük kalmış olan ürün. ¹¹⁸

86. Başaran Köyü – Derik

Başar(mak) : Tr. *(-i)* Bir işi istenilen biçimde bitirmek, muvaffak olmak ¹¹⁹

Başar- an : Fiilden isim yapma eki.

87. Başhöyük Köyü - Kızıltepe

Baş + Höyük: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Höyük: Tr. *a.* 1. Tarih boyunca türlü nedenlerle yıkılan yerleşme bölgelerinde, yıkıntıların üst üste birikmesiyle oluşan ve çoğu kez içinde yapı kalıntılarının gömülü bulunduğu yayvan tepe. 2. Toprak yığını, küçük tepe. ¹²⁰

88. Başkavak köyü – Savur

Baş + Kavak: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kavak: Tr. *a.* *bit.* *b.* Söğütgillerden, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde 30-40 metreye değin çıkan, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç ¹²¹

¹¹⁷ Akalın, a.g.e., s.28

¹¹⁸ Akalın, a.g.e., s.213

¹¹⁹ Akalın, a.g.e., s.214

¹²⁰ Akalın, a.g.e., s.902

¹²¹ Akalın, a.g.e., s.1109

89. Başyurt Köyü – Midyat

Baş + Yurt: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

90. Batur Köyü – Dargeçit

Batur: *a.* Bahadır.

Köken: T. *Cinsiyet:* Erkek

Kahraman, yiğit, cesur, bahadır. ¹²²

91. Bayır Köyü – Derik

Bayır: Tr. *a.* Küçük yokuş ¹²³

92. Bayraklı Köyü – Derik

Bayrak: Tr. *a.* 1. Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak 2. *mec.* Öncü 3. *mec.* Simge, sembol 4. *bit. b.* Baklagillerde diğerlerinden daha üstte bulunan, daha büyük olan ve çoğunlukla başka bir renkte ve yuvarlakça olan taç yaprağı. 5. *sp.* Atletizmdeki bayrak yarışında dört sporcunun elden ele geçirdiği kısa, yuvarlak değnek. ¹²⁴

Bayrak – ıt : İsimden isim yapma eki.

93. Beğendi Köyü – Dargeçit

Beğen(mek) : Tr. *(-i)* 1. İyi veya güzel bulmak 2. *(nsz)* Benzerleri arasından birini seçip ayırmak 3. Onaylamak, kabul etmek, tasvip etmek. ¹²⁵

Beğen –di : Görülen geçmiş zaman eki

94. Bektaş Köyü – Kızıltepe

Bektaş: Tr. Akran, eş. ¹²⁶

¹²²http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595b61719c23e0.90411817 (2016)

¹²³ Akalın, a.g.e., s.227

¹²⁴ Akalın, a.g.e., s.227

¹²⁵ Akalın, a.g.e., s.233

¹²⁶http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595b68a71a9a62.86518274 (2016)

95. Belen Köyü – Dargeçit

Belen: Tr. 1. Tepe, yüksek yer, üzeri yassı tepe, ufak tepe. 2. Sırt, bayır, yamaç, dağ eteği. 3. Yüksek, dağlık yerlerde görülen düzlük, ağaçsız açık yer. 4. Dağ üzerindeki yüksek geçit, yol, dönemeçli, dik dağ yolu. 5. Engebeli yer. 6. Yüksek düzlükteki büyük ve geniş çukur. 7. Dağda ağaçlık yer. 8. Derelerin birleşip aktığı büyük dere¹²⁷

96. Belli Köyü – Kızıltepe

Belli: Tr. (I) *sf.* Beli olan

Belli: (II) (II) *sf.* 1. Bilinmedik bir yanı olmayan, malum. 2. Gizli olmayan, ortada olan, anlaşılın, bedihi, zahir, aşikâr¹²⁸

97. Bengisu Köyü – Savur

Bengi + Su : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Bengi: Tr. (I) *sf.* Sonu olmayan, hep kalacak olan, ölümsüz, ebedî.

Bengi : (II) *a. hlk.* Ege ve Güney Marmara bölgesinin halk oyunlarından biri.¹²⁹

98. Beşbudak Köyü – Derik

Beş + Budak: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Budak: Tr. *a. bit. b.* 1. Ağacın dal olacak sürgünü. 2. Dalın gövde içindeki başlangıç yeri olan ve tahtalarda görülen yuvarlak koyuca renkte sert bölüm.¹³⁰

99. Beşdeğirmen Köyü – Kızıltepe

Beş + Değirmen: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Değirmen: Tr. *a.* 1. İçinde öğütme işi yapılan yer 2. Kahve, buğday, nohut vb. taneleri öğüten araç veya alet¹³¹

¹²⁷ Akalın, a.g.e., s.237

¹²⁸ Akalın, a.g.e., s.241

¹²⁹ Akalın, a.g.e., s.242

¹³⁰ Akalın, a.g.e., s.318

¹³¹ Akalın, a.g.e., s.484

100. Beşevler Köyü – Kızıltepe

Beş + Ev-ler: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ev: Tr. *a.* 1. Yalnız bir ailenin oturabileceği biçimde yapılmış yapı. 2. Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane ¹³²

Ev – ler: Çoğul eki

101. Beşik Köyü – Kızıltepe

Beşik: Tr. *a.* 1. Bebekleri yatırmaya ve sallayarak uyutmaya yarayan, tahta veya demirden yapılmış sallanır bir çeşit küçük karyola 2. Ambalajlanacak malın biçimine uygun olarak alta konulan parça veya parçaların tümü. 3. *mec.* Bir şeyin doğup geliştiği yer 4. *sp.* Yüzüstü yatışta, geriye bükülü ayak bileklerini ellerle kavrayarak karın üzerinde baş ve ayak yönünde sallanma. ¹³³

102. Beşikkaya Köyü – Ömerli

Beşik+ Kaya: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kaya: Tr. *a.* 1. Büyük ve sert taş kütlesi 2. Kayaç. ¹³⁴

103. Beylik Köyü – Nusaybin

Bey: Tr. *a.* 1. Erkek adlarından sonra kullanılan saygı sözü 2. Erkek özel adları yerine kullanılan bir söz 3. Eş, koca ¹³⁵

Beylik: Tr. *a.* 1. Bey olma durumu. 2. Bir çeşit küçük ve ince asker battaniyesi. 3. *sf.* Devletle ilgili, devlete övgü olan, devlet malı olan, mirî. 4. *sf.* Herkesin kullandığı, herkesin bildiği 5. *sf.* Basmakalıp ¹³⁶

104. Bilgeköy Köyü – Mazıdağı

Bilge + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Bilge: Tr. *sf.* Bilgili, iyi ahlaklı, olgun ve örnek (kimse), hakim ¹³⁷

¹³² Akalın, a.g.e., s.665

¹³³ Akalın, a.g.e., s.251

¹³⁴ Akalın, a.g.e., s.1113

¹³⁵ Akalın, a.g.e., s. 253

¹³⁶ Akalın, a.g.e., s.256

¹³⁷ Akalın, a.g.e., s.267

105. Bostanlı Köyü – Dargeçit

Bostan: Far. būstān *a.* 1. Sebze bahçesi. 2. Kavun, karpuz tarlası. 3. Kavun ve karpuzla verilen ortak ad. ¹³⁸

Bostan – lu : İsimden isim yapma eki

106. Boyaklı Köyü – Derik

Boyak: Tr. *Osm.* pigment, boyarmadde

Güzelsanatlar: Boya yapımında kullanılan örtücü ve renklendirici özdek. ¹³⁹

Boyak-lu: İsimden isim yapma eki

107.Bozok Köyü – Derik

Boz + Ok: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Boz: Tr. *a.* 1. Açık toprak rengi. 2. Kül rengi, gri. 3. *sf.* Bu renklerde olan. 4. *sf.* Açılmamış, sürülmemiş. ¹⁴⁰

Ok: Tr. *a.* Yayla atılan ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk. ¹⁴¹

Bozok: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

24 Oğuz boyundan on ikisine verilen ad. Osmanoğulları bu boydan gelmiştir. ¹⁴²

Yozgat, 19. yüzyıl sonlarına kadar Sivas eyaletine bağlı bir sancaktı ve adı da Bozok'tu. Yozgat İl Yıllığında Bozok sancağı ilgili şu cümle geçer: “*XVII. yüzyılın ortalarında 1 has, 19 zeamet ve 731 tımarı olup, savaş zamanında Osmanlı ordusuna 1100 kişilik bir kuvvetle katılabilecek durumdadır.*” ¹⁴³

¹³⁸ Akalın, a.g.e., s.301

¹³⁹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595b9064b3a7a4.40720972 (2016)

¹⁴⁰ Akalın, a.g.e., s.309

¹⁴¹ Akalın, a.g.e., s.1492

¹⁴² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595b906e8fde99.93354715 (2016)

¹⁴³ Yozgat Valiliği, *Yozgat 1991 İl Yıllığı*, s.34.

108. Bozbayır Köyü – Derik

Boz+Bayır: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

109. Boztepe Köyü – Artuklu

Boz+Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

110. Böğrek Köyü – Derik

Böğrek: Tr. (I) Kağrı tekerinin yan taraflarındaki iki tahta daire.

Böğrek: (II) Böbrek. ¹⁴⁴

111. Buğday Köyü – Artuklu

Buğday: Tr. *a. bit. b.* 1. Buğdaygillerin örnek bitkisi (*Triticum*) 2. Bu bitkinin başaktan ayrılıp öğütülmesiyle elde edilen tanesi. ¹⁴⁵

112. Budaklı Köyü – Midyat

Budak- lı: İsimden isim yapma eki

113. Burç Köyü – Derik

Burç: Ar. burc (I) *a.* 1. Kale duvarlarından daha yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok köşeli kale çıkıntısı. 2. *gök b.* Zodyak üzerinde yer alan on iki takımyıldıza verilen ortak ad. 3. *tek.* Demir aksamın birbirine değmesini engellemek, boşlukları doldurmak amacıyla sarı, karbon, plastik vb.nden yapılan bir motor parçası.

Burç: (II) *a. bit. b.* Ökse otu. ¹⁴⁶

¹⁴⁴http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595b94642c7e37.23077977 (2016)

¹⁴⁵ Akalın, a.g.e., s. 319

¹⁴⁶ Akalın, a.g.e., s.327

114. Bülbül Köyü – Yeşilli

Bülbül: Far. bulbul *a.* 1. *hay.* *b.* Karatavukgillerden, sesinin güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş (*Luscinia megarhynchos*) 2. *mec.* Sesi çok güzel olan kimse ¹⁴⁷

115. Büyükayrık Köyü – Kızıltepe

Büyük + Ayır – ık : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Büyük: Tr. *sf.* 1. Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan (somut nesne), makro, küçük karşıtı 2. Çok, ortalamayı aşan (soyut kavram) 3. Niceliği çok olan 4. Üstün niteliği olan 5. Yetişkin, belli bir yaşa gelmiş 6. *mec.* Önemli ¹⁴⁸

Ayrık: Tr. (I) *sf.* 1. Başka, başka türlü 2. Aynı yerde kalan 3. *zf.* Yalnız, tek başına.

Ayrık: (II) Çalı ya da başak demetlerini toplamak, kaldırmak için yapılmış çatal ağaç ¹⁴⁹

Ayrık- ık : Fiilden isim yapma eki

116. Büyükboğaziye Köyü – Kızıltepe

Büyük+ Boğaziye : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Boğaz: Tr. (I) *a.* 1. Boynun ön bölümü ve bu bölümü oluşturan organlar, imik, kursak 2. Şişe, güğüm vb. kaplarda ağza yakın dar bölüm 3. İki dağ arasında dar geçit 4. Yedirip içirme yükümü, iâşe 5. *mec.* Yiyeyeceği içeyeceği sağlanan kimse 6. *mec.* Yeme içme 7. *coğ.* İki kara arasındaki dar deniz. 7. *coğ.* İki kara arasındaki dar deniz.

Boğaz: (II) Değirmen taşının ortasındaki delik. ¹⁵⁰

Boğaz – iye : İsimden isim yapma eki. "...-iye eki, "sahip", "bölgesi", "ile ilgili" anlamlarına gelir..." ¹⁵¹

¹⁴⁷ Akalın, a.g.e., s.334

¹⁴⁸ Akalın, a.g.e., s.337

¹⁴⁹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.597d86595a84f6.09833936 (2016)

¹⁵⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.595b99844f21f1.67075165 (2016)

¹⁵¹ https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27nin_ad%C4%B1 (2016)

117. Büyükdere Köyü – Kızıltepe

Büyük + Dere : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Dere: Tr. *a.* 1. *coğ.* Genellikle yazın kuruyan küçük akarsu 2. *coğ.* Bu akarsuyun yatağı. 3. *coğ.* İki dağ arasındaki uzun çukur. 4. Damlarda yağmur sularını toplayarak oluğa veren çinko veya kiremit yol. ¹⁵²

118. Büyükkardeş Köyü - Nusaybin

Büyük + Kardeş : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kardeş: Tr. *a.* 1. Aynı anne babadan doğmuş veya anne babalarından biri aynı olan çocukların birbirine göre adı . 2. Yaşça küçük olan çocuk 3. *ünl.* Adı bilinmeyen kimselere söylenen bir seslenme sözü. 4. *mec.* Aralarında değer verilen ortak bir bağ bulunanlardan her biri ¹⁵³

C

119. Cevizlik Köyü – Artuklu

Ceviz: Ar. *ceviz a.* 1. *bit. b.* Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç (*Juglans regia*) 2. *sf.* Bu ağacın kerestesinden yapılmış . 3. *bit. b.* Bu ağacın dışı kabuklu, içi yağlı ve nişastalı yemişi, koz ¹⁵⁴

Ceviz – lik: İsimden isim yapma eki

120. Cevizpınarı Köyü – Artuklu

Ceviz + Pınar-ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Pınar- ı: İyelik 3. tekil şahıs eki

¹⁵² Akalın, a.g.e., s.504

¹⁵³ Akalın, a.g.e., s.1084

¹⁵⁴ Akalın, a.g.e., s.363

121. Çadırlı Köyü – Derik

Çadır: Far. çāder *a.* 1. Keçe, deri, kıl dokuma, sık dokunmuş kalın bez veya plastik maddelerden yapılarak direklerle tutturulan, taşınabilir barınak, çerçe, oba, otağ
2. Gölge olarak kullanılan tente veya şemsiye. ¹⁵⁵

Çadır- lı : İsimden isim yapma eki

122. Çağıl Köyü – Kızıltepe

Çağıl: Tr. (I) 1. Çakıl, çakıl yığını. 2. İri taş yığını. 3. Harç veya çamur kullanılmadan örülmüş taş duvar.

Çağıl: (II) Olmamış meyve. ¹⁵⁶

123. Çağlar Köyü – Nusaybin

Çağlar: *a.* Çağlayan.

Köken: T. *Cinsiyet:* Kız-Erkek

1. Çağlayan. 2. Coşkulu, canlı kimse. ¹⁵⁷

124. Çakır Köyü – Kızıltepe

Çakır: Tr. (I) *sf.* Açık mavi, hareli ela (göz)

Çakır: (I) *a. esk.* Şarap. ¹⁵⁸

125. Çaldere Köyü – Midyat

Çal + Dere: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Çal: *a. hlk.* Taşlık yer, çıplak tepe. ¹⁵⁹

¹⁵⁵ Akalın, a.g.e., s.380

¹⁵⁶ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595c5edf12be65.79542980 (2016)

¹⁵⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595c5f22a76b85.40559837 (2016)

¹⁵⁸ Akalın, a.g.e., s.383

¹⁵⁹ Akalın, a.g.e., s.385

126. Çalköy Köyü – Nusaybin

Çalı + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Çalı: Tr. *a. bit. b.* Böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapları odunsu bitki ¹⁶⁰

127. Çalışan Köyü – Ömerli

Çalış(mak) : Tr. (*nsz*) 1. Bir şeyi oluşturmak veya ortaya çıkarmak için emek harcamak 2. Herhangi bir iş üzerinde olmak. 3. *-de* İşi veya görevi olmak, bulunmak 4. Makine veya aletler işe yarar durumda olmak veya işlemekte bulunmak. ¹⁶¹

Çalış – an : Fiilden isim yapma eki

128. Çalışlı Köyü – Artuklu

Çalış: *a.* Çalma işi

Köken: T. *Cinsiyet*: Erkek

1. Çelme, güreş. 2. Çarpışma, cenk, savaş. ¹⁶²

Çalış – lı : İsimden isim yapma eki

129. Çalpınar Köyü – Midyat

Çal + Pınar : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Pınar: Tr. *a.* 1. Yerden kaynarak çıkan su, kaynak 2. Bu suyun çıktığı yer, kaynak, memba. 3. Çeşme. ¹⁶³

130. Çamlıca Köyü – Kızıltepe

Çam: Tr. *a. bit. b.* Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı (*Pinus*) ¹⁶⁴

Çam- lı: İsimden isim yapma eki

Çamlı – ca : İsimden isim yapma eki

¹⁶⁰ Akalın, a.g.e., s.386

¹⁶¹ Akalın, a.g.e., s.387

¹⁶² http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5981a8d5dbc8f0.11759471 (2016)

¹⁶³ Akalın, a.g.e., s.1604

¹⁶⁴ Akalın, a.g.e., s.389

131. amlıdere Köyü – Kızıltepe

am- lı + Dere : Sıfat tamlaması Şeklinde oluŐuŐ

132. amyurt Köyü – Midyat

am + Yurt: İsim + İsim Şeklinde oluŐuŐ

133. Çanaklı Köyü – Kızıltepe

Çanak: Tr. (I) *a.* 1. Toprak, metal vb. bir maddeden yapılmış yayvan, ukurca kap 2. Gz ukuru 3. *bit.* *b.*ieğin en dışında bulunan yeşil yaprakların tümü. 4. *coğ.* evresine göre alçakta bulunan, derinliği geniŐliĐinden az olan arazi. 5. *sf. mec.* Göstermelik, yalan yanlıŐ, önceden belirlenmiş sonucu almaya yönelik

Çanak: (II) 1. Dağ tepeleri üzerindeki oyuklar, çukurlar. 2. GüneŐte sertleŐmiŐ ıslak toprak.¹⁶⁵

Çanak – lı : İsimden isim yapma eki

134. Çandarlı Köyü – Midyat

Çandar: (I) Yarı kurumuŐ, nemli.

Çandar: (II) Yağsız et.

Köken: T. *Cinsiyet*: Erkek

1. Kadınhanı ve Konya taraflarında yetişen, Karaman ile dağlıcın birleŐmesinden meydana delen bir koyun türü. 2. Osmanlı İmparatorluğu zamanında sadrazamlar ve kazaskerler yetiştirmiş büyük bir ailenin adı.¹⁶⁶

Çandar - lı : : İsimden isim yapma eki

135.ankaya Köyü – Mazıdağı

an + Kaya : İsim + İsim Şeklinde oluŐuŐ

an: Tr. *a.* İçinden sarkan tokmağının kenarlara vurmasıyla ses çıkaran madenden araç, kampana¹⁶⁷

¹⁶⁵http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595c653179b6d7.21671953 (2016)

¹⁶⁶http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595c66aad3bdd9.36191506 (2016)

¹⁶⁷ Akalın, a.g.e., s.391

Çankaya ismi, Yazar Mehmet Kemal'in bir araştırmasına göre Çankayası isminden gelmektedir. Zamanla sonundaki "-sı" hecesi düşerek bugünkü şeklini almıştır. Mehmet Kemal bu konuda şunları yazıyor: "Papazın Bağı denen bölgede bir kilise varmış. Tapınma saatlerinde bu çan durmadan çalarmış" (Çankaya İsmi Nereden Geliyor?" Sabah Başkent, 25 Haziran 2000)

Çankaya isminin Çengikayası olduğu, burada çengi oynatıldığı, Çengikayası'nın değişerek Çankaya olduğu rivayeti vardır

Dr. Rıfat Özdemir'in "XIX.Yüzyılın ilk yarısında Ankara" adlı kitabında da Ankara'nın çevresindeki tarım yapılan yeşil kuşakta yer alan bağ ve bahçeler tanımlanırken Çengi Kayası Bağları anılmaktadır.¹⁶⁸

136. Çatak Köyü – Artuklu

Çatak: Tr. a. 1. İki yamacın birbirine yanaşıp kesişmesi ile meydana gelen yer, dere yatağı 2. s. Kavgacı¹⁶⁹

137. Çatalca Köyü – Kızıltepe

Çatalca: Tr. (I) 1. Dokumacılıkta ipliği aralayan aygıt. 2. Toprağı kesip bir yana yatırmak için demirin üst tarafından sabana sokulan keskinin deliğine vurulan demir. 3. Bazlama, pide pişirmekte kullanılan sacayağı.

Çatalca: (II) 1. Yumak durumundaki ipliği kelep yapmakta kullanılan iki ucu çatalı araç. (Beyceli *Fatsa -Ordu) 2. Ekmek ısıtmak için kullanılan iki bacaklı demir araç. (Hacılar, Garibçe *Güdül -Ankara)¹⁷⁰

138. Çatalçam Köyü – Dargeçit

Çatal + Çam : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Çatal: Tr. a. 1. İki veya daha çok kola ayrılan değnek. 2. Yol, ağaç gibi kollara ayrılan şeylerin ayrılma yeri. 3. Dallı olan şeylerin her kolu. 4. Yemek yerken kullanılan iki, üç veya dört uzun dişli çoğunlukla metal araç . 5. Dirgen. 6. Bir tür olta iğnesi. 7. sf. Ucu kollara ayrılmış¹⁷¹

¹⁶⁸ <http://www.cankaya.bel.tr/pages/71/CANKAYANIN-ADI/> (2016)

¹⁶⁹ Püsküllüoğlu, a.g.e., s.140

¹⁷⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595c6d59470548.26544517 (2016)

¹⁷¹ Akalın, a.g.e., s.399

Çam: Tr. *a. bit. b.* Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı (*Pinus*)¹⁷²

139. Çataltepe Köyü - Derik

Çatal + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

140. Çatalözü Köyü – Nusaybin

Çatal+ Öz – ü: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

141.Çatalyurt Köyü - Ömerli

Çatal + Yurt : İsim + isim şeklinde oluşmuş

142.Çavuşlu Köyü – Midyat

Çavuş: Tr. *a. 1.* Bir işin veya işçilerin başında bulunan ve onları yöneten sorumlu kimse. *2. tar.* Osmanlı Devleti teşkilatında çeşitli hizmetler yapan görevli. *3. tar.* Osmanlı ordusunda üst komutanların buyruklarını ast komutanlara ulaştıran görevli. *4. ask.* Onbaşıdan sonra gelen ve görevi manga komutanlığı olan erbaş¹⁷³

Çavuş – lu :İsimden isim yapma eki

143. Çaybaşı Köyü – Kızıltepe

Çay + Baş – ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

144. Çayköy Köyü – Derik

Çay + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

145. Çayıralanı Köyü – Ömerli

Çayır + Alan – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

Çayır: Tr. *a. 1.* Üzerinde gür ot biten düz ve nemli yer *2.* Böyle yerde biten ot.¹⁷⁴

Alan – ı : İyelik *3.* tekil şahıs eki.

¹⁷² Akalın, a.g.e., s.389

¹⁷³ Akalın, a.g.e., s.403

¹⁷⁴ Akalın, a.g.e., s.404

146.Çayırılı Köyü – Midyat

Çayır - ı:İsimden isim yapma eki

147. Çayırpınar Köyü - Artuklu

Çayır + Pınar: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

148. Çayönü Köyü – Mazıdağı

Çay + Ön- ü : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

Ön: Tr. *a.* Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı ¹⁷⁵

Ön – ü: İyelik 3. tekil şahıs eki

149. Çelikköy – Dargeçit

Çelik + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Çelik: Tr. *a.* Su verilerek çok sert ve esnek bir duruma getirilebilen, birleşiminde az miktarda karbon bulunan demir ve karbon alaşımı, polat ¹⁷⁶

150. Çetinler Köyü – Kızıltepe

Çetin: Tr. *sf.* Amaçlanan duruma getirilmesi, elde edilmesi, çözümlenmesi, işlenmesi güç veya engeli çok olan, güç, zor, müşkül ¹⁷⁷

Çetin – ler : Çoğul eki

151. Çınaraltı Köyü – Ömerli

Çınar + Alt – ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

Çınar: Far. çenār *a. bit. b.* İki çeneklilerden, 30 metreye kadar uzayabilen, gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç (*Platanus*) ¹⁷⁸

Alt – ı: İyelik 3. tekil şahıs eki

¹⁷⁵ Akalın, a.g.e., s.1541

¹⁷⁶ Akalın, a.g.e., s.411

¹⁷⁷ Akalın, a.g.e., s.418

¹⁷⁸ Akalın, a.g.e., s.427

152. Çınarcık Köyü – Kızıltepe

Çınar- cık: İsimden isim yapma eki

153. Çıplaktepe Köyü – Artuklu

Çıplak + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Çıplak: Tr. a. 1. Soyunmuş durumda olan vücudun resmi, nü. 2. sf. Üstünde bulunması gereken giysi, örtü vb. bulunmayan, üryan, nü, cıbil, cıbildak¹⁷⁹

154. Çiftlikköy Köyü – Artuklu

Çiftlik + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Çiftlik: Tr. a. Tarım yapılan, hayvan yetiştirilen, çalışanlarının da oturması için evler bulunan geniş toprak parçası¹⁸⁰

155. Çiğdem Köyü - Nusaybin

Çiğdem: Tr. a. bit. b. Zambakgillerden, türlü renklerde çiçek açan, çok yıllık, yumrulu bir kır bitkisi, mahmur çiçeği (*Colchicum*)¹⁸¹

156. Çilesiz Köyü – Nusaybin

Çile: Tr. (I) a. Zahmet, sıkıntı

Çile: (II) a. 1. İpek, yün, pamuk vb. her türlü iplik demeti. 2. Yay kirişi¹⁸²

Çile- siz: İsimden isim yapma eki

157. Çimenlik Köyü – Ömerli

Çimen: Tr. a. Kendiliğinden yetişmiş çim¹⁸³

Çimen – lik: İsimden isim yapma eki

158. Çitlibağ Köyü – Kızıltepe

Çit- li + Bağ: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

¹⁷⁹ Akalın, a.g.e., s.428

¹⁸⁰ Akalın, a.g.e., s.435

¹⁸¹ Akalın, a.g.e., s.435

¹⁸² Akalın, a.g.e., s.436

¹⁸³ Akalın, a.g.e., s.437

Çit: Tr. (I) *a.* Bağ, bahçe, bostan vb. yerlerin çevresine çalı, kamış, ağaç dalı gibi şeylerden çekilen duvar türü, çeper, barı

Çit: (II) *a. hlk.* 1. Pamuktan dokunmuş basma. 2. Baş örtüsü, yazma, yemeni.¹⁸⁴

Çit – li: İsimden isim yapma eki

159. Çölova Köyü – Nusaybin

Çöl + Ova: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Çöl: Tr. *a.* Kumluk, susuz ve ıssız geniş arazi, sahra, badiye¹⁸⁵

160. Çukurdere Köyü – Dargeçit

Çukur + Dere: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Çukur: Tr. *a.* Çevresine göre aşağı çökmüş olan yer¹⁸⁶

161. Çukursu Köyü – Derik

Çukur + Su: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

162. Çukuryurt Köyü – Artuklu

Çukur + Yurt : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

D

163. Dağıçi Köyü – Nusaybin

Dağ + İç - i: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Dağ: Tr. *a.* Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü.¹⁸⁷

¹⁸⁴ Akalın, a.g.e., s.440

¹⁸⁵ Akalın, a.g.e., s.450

¹⁸⁶ Akalın, a.g.e., s.454

¹⁸⁷ Akalın, a.g.e., s. 458

İç : Tr. *a.* 1. Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı ¹⁸⁸

İç- i: İyelik 3. tekil şahıs eki

164. Dalhağaç Köyü – Nusaybin

Dal - ılı + Ağaç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Dal: Tr. *a.* Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri ¹⁸⁹

Dal -lı: İsimden isim yapım eki

165. Damlalı Köyü – Kızıltepe

Damla: Tr. *a.* 1. Yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda sıvı 2. Damlalıkla kullanılan ilaç 3. *hlk.* Kalbe inen inme, felç 4. *mec.* Çok az miktar ¹⁹⁰

Damla - ılı: İsimden isim yapım eki

166. Dara Köyü – Artuklu

Dara: İt. tara *a.* (*da'ra*) 1. Kabıyla birlikte tartılan bir nesnenin kabının ağırlığı. 2. Terazide dengeyi sağlamak için hafif gelen kefeye ağırlık olarak konulan taş, demir, çivi vb., abra. 3. İçinde yük taşınan aracın boş durumdaki ağırlığı. ¹⁹¹

Mardin'in 30 km. güneydoğusunda bulunan Oğuz köyünde yer almaktadır. Tarihte Yukarı Mezopotamya'nın en önemli yerleşim yerlerinden birisi olan Dara, İmparator Anastasius'un (491-518) girişimleriyle 505 yılında, Doğu Roma İmparatorluğunun doğu sınırını Sasanilere karşı korumak için askeri amaçlı bir garnizon kenti olarak kurulmuştur. Kaya içine oyulan yapılardan oluşan ve geniş bir alana yayılan Dara Antik Kentinin çevresi 4 kilometrelik bir surla korunmuştur. İç kale, kentin kuzeyinde ve 50 m yüksekliğindeki tepenin üst düzlüğüne kurulmuştur. Kent içinde kilise, saray, çarşı, zindan, tophane ve su bendi kalıntıları halen görülebilmektedir. Ayrıca köyün etrafında tarihleri Geç Roma dönemine kadar giden mağara evlere rastlanmaktadır. ¹⁹²

¹⁸⁸ Akalın, a.g.e., s.926

¹⁸⁹ Akalın, a.g.e., s.463

¹⁹⁰ Akalın, a.g.e., s.470

¹⁹¹ Akalın, a.g.e., s.473

¹⁹² Kültür ve Turizm Bakanlığı, "Mardin Tanıtım Kitapçığı", Baskı: Elma Basım Ltd. Şti. İstanbul, 2012, s. 15

Bu antik kente bu ismin verilmesinin nedeninin sözlük anlamıyla ilgili olmadığını düşünmekteyiz. Bu ismin Roma imparatorluğu dönemindeki hükümdarlardan birine ait olduğu görüşü yaygındır. Zira yakın zamanda bölgede yapılan kazılarda Romalılara ait çokça kalıntı ve mezar bulunmuştur.

167. Dargeçit İlçesi

Dar + Geçit: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Dar: Tr. (I) *sf.* 1. İçine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı
2. Genişliği az veya yetersiz olan, ensiz, mikro ¹⁹³

Geçit: Tr. *a.* 1. Geçmeye yarayan yer, geçecek yer 2. *coğ.* İki dağ arasında dar ve uzun yol, derbent. ¹⁹⁴

168. Değerli Köyü – Dargeçit

Değer: Tr. *a.* 1. Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet 2. Bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, kıymet, paha, valör ¹⁹⁵

Değer- li: İsimden isim yapım eki

169. Değirmencik Köyü – Nusaybin

Değirmen: Tr. *a.* 1. İçinde öğütme işi yapılan yer 2. Kahve, buğday, nohut vb. taneleri öğüten araç veya alet ¹⁹⁶

Değirmen- cik: İsimden isim yapım eki

170. Demet Köyü – Kızıltepe

Demet: Rum. *a.* 1. Bağlanarak oluşturulmuş deste, bağlam 2. Bitki veya çiçek destesi
3. *bit. b.* Üstün yapılı bitkilerde öz suların akmasına yarayan, bitkiye desteklik eden damarlı veya lifli kordon. 4. *anat.* Uzunlamasına birbirine bitişik olarak bir arada bulunan sinir ve kas telleri topluluğu. ¹⁹⁷

¹⁹³ Akalın, a.g.e., s.473

¹⁹⁴ Akalın, a.g.e., s.738

¹⁹⁵ Akalın, a.g.e., s.483

¹⁹⁶ Akalın, a.g.e., s.484

¹⁹⁷ Akalın, a.g.e., s.493

171. Demirci Köyü – Kızıltepe

Demir: Tr. *a. kim.* Atom numarası 26, atom ağırlığı 55,847, yoğunluğu 7,8 olan, 1510 °C'de eriyen, mavimtrak esmer renkte, özellikle çelik, döküm ve alaşımlar durumunda sanayide kullanılmaya en elverişli element (*simgesi Fe*).¹⁹⁸

Demir- ci: İsimden isim yapma eki

172. Demirkapı Köyü – Kızıltepe

Demir + Kapı: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

173. Demirler Köyü – Kızıltepe

Demir- ler: Çoğul eki

174. Demirli Köyü - Derik

Demir- li: İsimden isim yapma eki

175. Demirtepe Köyü – Nusaybin

Demir + Tepe: İsim + isim şeklinde oluşmuş

176. Denктаş Köyü – Derik

Denk + Taş: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Denk: Tr. *a.* 1. Yük hayvanlarının sağ ve soluna konulan iki yük parçasından her biri
2. Yatak, yorgan, kumaş vb. eşyanın sarılıp bağlanmış biçimi, balya. 3. *fiz.* Destekleri paralel, yönleri aynı, şiddetleri eşit bulunan güçler.

Denктаş: *sf.* Denk, eşit.¹⁹⁹

177. Derecik Köyü – Mazıdağı

Dere- cik: İsimden isim yapma eki

178. Dereiçi Köyü - Savur

Dere + İç – i: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

İç – i: İyelik 3. tekil şahıs eski

¹⁹⁸ Akalın, a.g.e., s.493

¹⁹⁹ Akalın, a.g.e., s.502

179. Dereyanı Köyü – Yeşilli

Dere + Yan– ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş.

Yan: Tr. *a.* 1. Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü

Yan– ı: İyelik 3. tekil şahıs eski

180. Derik İlçesi

Derik: (I) Birikinti.

Derik: (II) Yıpranmış ²⁰⁰

Derik isminin neden bu ilçeye verilmiş olabileceğini Derik ilçesi hakkında bilgi verirken açıklamıştık.(bkz. s.15)

181. Derinsu – Derik

Derin + Su: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Derin: Tr. *sf.* 1. Dibi yüzeyinden veya ağzından uzak olan 2. Yüzeyden içeri inen. 3. Kendi türünde çok gelişmiş, en ileri durumda olan 4. Yoğun 5. Uzun süren ²⁰¹

182. Dibek Köyü - Nusaybin

Dibek: Tr. *a.* Taştan veya ağaçtan yapılmış büyük havan ²⁰²

183. Dibektaş Köyü - Artuklu

Dibek + Taş: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

184. Dikmen Köyü- Kızıltepe

Dikmen: Tr. (I) *a. hlk.* Koni biçiminde tepe.

Dikmen: (II) 1. Koni biçiminde sivri tepe. 2. Dağların en yüksek yeri. 3. Yayla. 4. Dik arazideki orman. 5. Dikilerek meydana gelen ağaçlık. ²⁰³

²⁰⁰http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595cb0747ad446.53970336 (2017)

²⁰¹ Akalın, a.g.e., s.505

²⁰² Akalın, a.g.e., s.520

²⁰³http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.595cb3e3885939.67121587(2017)

185. Dikyamaç Köyü – Mazıdağı

Dik + Yamaç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Dik: Tr. *sf.* Yatay bir düzleme göre yer çekimi doğrultusunda bulunan, eğik olmayan. ²⁰⁴

Yamaç: Tr. *a.* Dağın veya tepenin herhangi bir yanı ²⁰⁵

186. Dirim Köyü – Nusaybin

Dirim: Tr. *a.* Hayat, yaşam ²⁰⁶

187. Doğanlı Köyü- Derik

Doğan: Tr. *a. hay. b.* Kartalgillerden, sırtı kül rengi ve enine çizgili, küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş (*Falco peregrinus*). ²⁰⁷

Doğan – ci: İsimden isim yapma eki

188. Doğançay Köyü – Midyat

Doğ- an + Çay: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Doğ(mak): Tr. (*nsz*) 1. Dünyaya gelmek. 2. Güneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek ²⁰⁸

189. Doğanlı Köyü – Nusaybin

Doğan – lı: İsimden isim yapma eki

191. Doğanlı Köyü- Midyat

Doğan + Yazı: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

191. Doğuş Köyü – Nusaybin

Doğ – uş : Fiilden isim yapma eki

²⁰⁴ Akalın, a.g.e., s.522

²⁰⁵ Akalın, a.g.e., s.2119

²⁰⁶ Akalın, a.g.e., s.537

²⁰⁷ Akalın, a.g.e., s.548

²⁰⁸ Akalın, a.g.e., s.548

192. Dolunay Köyü - Midyat

Dolunay: Tr. *a.* Ay'ın tam bir daire olarak dolgun, parlak görüldüğü evre, ayın on dördü, bedir.²⁰⁹

193. Doyuran Köyü – Kızıltepe

Doy(mak): Tr. (*nsz*) 1. İsteği kalmayınca kadar yemek, açlığı kalmamak 2. (-*e*) Bir gereksinimini yeteri kadar karşılamak 2. (-*e*) Bir gereksinimini yeteri kadar karşılamak 3. *mec.* Yeter bulmak, kanmak, tatmin olmak²¹⁰

194. Dönerdere Köyü – Ömerli

Dön –er + Dere: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Dön(mek): Tr. (*nsz*) 1. Kendi ekseninde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek 2. (-*den, -e*) Geri gelmek, geri gitmek 3. (-*e*)Yönelmek . (-*i*) Sapmak . 5. (-*e*) Bir şeyi andıracak duruma girmek, benzemek 6. Sınıfta kalmak 7. (-*e*) Durumdan duruma geçmek, değişmek, olduğundan daha değişik bir durum almak, benzemek 8. (-*de*) Belirli bir yerde dolaşmak. 9. (-*de*) Kendini bir yandan bir yana çevirmek 10. Yönetilmek, düzene konulmak, çekip çevrilmek. 11. (-*e*) Söz konusu etmek, hatırlamak²¹¹

Dön - er : Fiilden isim yapma eki

195. Dört Yol Köyü – Kızıltepe

Dört + Yol: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

196. Dumanlı Köyü – Derik

Duman: Tr. *a.* 1. Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerrelerle buğu bulunan kara veya esmer renkli gaz 2. Havalanan tozların veya sisin oluşturduğu bulanıklık²¹²

Duman – ı : İsimden isim yapma eki

²⁰⁹ Akalın, a.g.e., s.558

²¹⁰ Akalın, a.g.e., s.563

²¹¹ Akalın, a.g.e., s.567

²¹² Akalın, a.g.e., s.575

197. Dumluca Köyü- Derik

Dumlu: Tr. Tek namlulu ve içine bir fişek konulabilen tüfek. ²¹³

Dumlu - ca: İsimden isim yapma eki

198. Durakbaşı Köyü – Nusaybin

Durak + Baş - ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Durak: Tr. a. 1. Tren, tramvay, otobüs, minibüs vb. genel taşıtların durmak zorunda olduğu veya durabileceği yer 2. Çok sayıda taksinin bir arada çalıştığı ve bağlı olduğu işletme. 3. Kısa bir süre konaklanacak, durulacak yer ²¹⁴

199. Duraklı Köyü – Mazıdağı

Durak – ılı : İsimden isim yapma eki

200. Durusu Köyü – Savur

Duru + Su : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Duru: sf. Bulanıklığı olmayan, temiz, berrak ²¹⁵

201. Duygulu Köyü – Ömerli

Duygu: Tr. a. 1. Duyularla algılama, his 2. Belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim ²¹⁶

Duygu – lu : İsimden isim yapma eki

202. Dügürk Köyü – Kızıltepe

Köy, Dügürk adındaki tepenin yanında bulunduğundan dolayı köye bu isim verilmiştir. ²¹⁷

²¹³http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5960797ae475d2.41512205 (2017)

²¹⁴ Akalın, a.g.e., s.576

²¹⁵ Akalın, a.g.e., s.578

²¹⁶ Akalın, a.g.e., s.580

²¹⁷https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BC%C4%9F%C3%BCrk,_K%C4%B1z%C4%B1ltepe (2017)

203. Düzce Köyü – Nusaybin

Düz: Tr. *sf.* 1. Yatay durumda olan, eğik ve dik olmayan 2. Kıvrımlı olmayan, doğru, stabil ²¹⁸

Düz – ce : İsimden isim yapma eki

204. Düzgeçit – Midyat

Düz + Geçit: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

205. Düzlük Köyü – Artuklu

Düz – lük: İsimden isim yapma eki

206. Düzoba Köyü – Midyat

Düz + Oba: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Oba: Tr. *a.* 1. Göçebelerin konak yeri 2. Bu yerde konaklayan göçebe halk veya aile 3. Genellikle bölmeli göçebe çadırı. ²¹⁹

207. Düztaş Köyü – Derik

Düz + Taş: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

E

208. Eğlence Köyü - Midyat

Eğlence: Tr. *a.* 1. Eğlenmek eylemi. 2. Eğlendirerek vakit geçirten şey. 3. Hoşça vakit geçirilen toplantı; hoş vakit geçirme ²²⁰

209. Ekinciler Köyü – Mazıdağı

Ekin: Tr *a.*. Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.

²¹⁸ Akalın, a.g.e., s.593

²¹⁹ Akalın, a.g.e., s.1487

²²⁰ Akalın,a.g.e.,s.606

Ekinci: Tr. *a. hlk.* Tahıl yetiştirip satan kimse. ²²¹

Ekin – ci: - İsimden isim yapma eki

Ekinci – ler: Çoğul eki

210. Ekinlik Köyü – Kızıltepe

Ekin + lik: İsimden isim yapma eki

211. Elbeyli Köyü – Kızıltepe

El +Bey – li: Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş.

El: Tr. (I) *a. anat.* Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü

El: (II) *a.* Yakınların dışında kalan kimse, yabancı

El: (III) *a.* Ülke, yurt, il ²²²

Bey - li : İsimden isim yapma eki

212. Elebeğendi Köyü – Midyat

El - e + Beğen -di: İsim + çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Beğen(mek): Tr. (-i) 1. İyi veya güzel bulmak 2. (*nsz*) Benzerleri arasından birini seçip ayırmak ²²³

El – e : Yönelme hal eki

Beğen – di : Görülen geçmiş zaman eki

213. Elmabahçe Köyü – Artuklu

Elma + Bahçe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Elma: Tr. *a. bit. b.* 1. Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç (*Pirus malus*). 2. Bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi. ²²⁴

²²¹ Akalın, a.g.e., s.610

²²² Akalın, a.g.e., s.615

²²³ Akalın, a.g.e., s.233

²²⁴ Akalın, a.g.e., s.629

214. Elmalı Köyü – Kızıltepe

Elma - lı : İsimden isim yapma eki

215. Enginköy Köyü – Mazıdağı

Engin + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Engin: Tr. (I) *sf.* 1. Ucu bucağı görünmeyecek kadar geniş, çok geniş, vâsi 2. *a.* Açık deniz

Engin: (II) *sf. hlk.* 1. Değer ve fiyatı düşük olan 2. Yüksekte olmayan, alçak (yer), ingin, münhat²²⁵

216. Erdalı Köyü – Mazıdağı

Er + Dal - ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Er: Tr. (I) *a.* 1. Erkek 2. İşini iyi bilen, yetenekli kimse 3. *sf.* Kahraman, yiğit. 4. *ask.* Rütbesiz asker, nefer 5. *hlk.* Koca.

Er: (II) *zf. hlk.* Erken²²⁶

Dal - ı : İyelik 3. tekil şahıs eki

217. Erdem Köyü – Kızıltepe

Erdem: Tr. (I)*a.* 1. Ahlakın övdüğü iyi olma, alçak gönüllülük, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı, fazilet 2. *fel.* İnsanın ruhsal olgunluğu.

Erdem : (II) *İng.* virtue 1. İstencin ahlaksal iyiye yönelmesi. 2. İnsanın tinsel ve ruhsal yetkinliği. // Felsefe tarihi boyunca erdem kavramına değişik anlamlar verilmiştir. Filozofların ahlak öğretileri, genellikle erdeme -ahlaksal iyiye- verdikleri anlamla birbirinden ayrılırlar. Plüton'dan beri temel erdemler olarak şunlar sayılır: bilgelik, yiğitlik, doğruluk, ölçülülük.²²⁷

²²⁵ Akalın, a.g.e., s.638

²²⁶ Akalın, a.g.e., s.641

²²⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.597da5194752c2.25312398 (2017)

218. Erikli Köyü – Kızıltepe

Erik: Tr. *a. bit. b.* 1. Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç (*Prunus domestica*). 2. Bu ağacın kabuğu ince, çeşitli renklerde, mayhoş veya tatlı, eti sulu, tek ve sert çekirdekli yemişi.²²⁸

Erik- li : İsimden isim yapma eki

219. Erişti Köyü – Midyat

Eriş(mek): Tr. *(-e)* 1. Varılması zamana, emeğe bağlı olan veya uzakta bulunan bir amaca varmak, ulaşmak 2. Bir yere ulaşmak, varmak 3. *(nsz)* Bitkiler veya bunların ürünleri olgunlaşmak . *(nsz)* Zaman gelip çatmak²²⁹

Eriş – ti :Görülen geçmiş zaman eki

220. Eroğlu Köyü – Kızıltepe

Er + Oğ(u)l - u Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Oğul: Tr. *a.* 1. Erkek evlat 2. Bazı kelimelerin anlamını pekiştirmek için kullanılan bir söz²³⁰

Oğul- u: İyelik 3. tekil şahıs eki

221. Eryeri Köyü – Artuklu

Er + Yer-i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yer: Tr. *a.* 1. Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân 2. Gezinilen, ayakla basılan taban 3. Bulunulan, yaşanılan, oturulan bölge²³¹

Yer- i: İyelik 3. tekil şahıs eki

²²⁸ Akalın, a.g.e., s.644

²²⁹ Akalın, a.g.e., s.645

²³⁰ Akalın, a.g.e., s.1491

²³¹ Akalın, a.g.e., s.2167

222. Esenli Köyü – Kızıltepe

Esen: Tr. *sf.* Ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı, sıhhatli, salim.²³²

Esen – li: İsimden isim yapma eki

223. Esentepe Köyü - Artuklu

Eser + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

224. Eskihisar Köyü – Nusaybin

Eski + Hisar: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Eski: Tr. *sf.* Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan, yeni karşıtı²³³

Hisar: Ar. *hişār a.* Bir şehrin veya önemli bir yerin korunması için taştan yapılmış, yüksek duvarlı ve kuleli, çevresinde hendekler bulunan küçük kale, kermen, germen.²³⁴

225. Eskikale Köyü – Artuklu

Eski + Kale: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kale: Ar. *qal'a a. tar.* Düşmanın gelmesi beklenen yollar üzerinde, askerî önem taşıyan şehirlerde, geçit ve dar boğazlarda güvenliği sağlamak için yapılan kalın duvarlı, burçlu, mazgallı yapı, kermen

226. Eskimağara Köyü – Nusaybin

Eski + Mağara: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Mağara: Ar. *mağāre a. (mağ'a'ra)* 1. Bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu, in 2. *coğ.* ve *jeol.* Karst bölgelerinde kireç taşlarının erimesiyle oluşan, büyük, birbirine koridorlarla bağlı yer altı kovukları.²³⁵

²³² Akalın, a.g.e., s.649

²³³ Akalın, a.g.e., s.650

²³⁴ Akalın, a.g.e., s.894

²³⁵ Akalın, a.g.e., s.1324

227. Eski yol Köyü – Nusaybin

Eski + Yol: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

228. Eşme Köyü – Kızıltepe

Eşme: Tr. a. 1. Eşmek işi. 2. *hlk.* Kaynak, pınar.²³⁶

229. Evciler Köyü – Mazıdağı

Evcil: Tr. (I) a. Tatil günlerini evinde geçiren yatılı öğrenci, er vb.

Evcil: (II) Evinden, ailesinden ayrılmayan erkek.²³⁷

Ev-ci: İsimden isim yapma eki

Evcil-ler : Çoğul eki.

230. Evkuran Köyü – Savur

Ev + Kur-an: Partisip grubu şeklinde oluşmuş

Kur(mak): Tr. (-i) 1. Bir şeyi oluşturan parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, monte etmek 2. Hazırlamak²³⁸

Kur – an: Fiilden isim yapma eki

231. Eymirli Köyü – Kızıltepe

Eymir: Tr. Kağnı tekerleğinin dingil geçecek yerine oturtulan demir halka.²³⁹

Eymir- li : İsimden isim yapma eki

²³⁶ Akalın, a.g.e., s.658

²³⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5960ac5a16ffa3.93806999 (2017)

²³⁸ Akalın, a.g.e., s.1259

²³⁹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5960ad2f2d85b4.92181348 (2017)

F

232. Fesliğen Köyü – Kızıltepe

Fesleğen: Rum. *a. bit. b.* Ballıbabagillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları güzel kokulu, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir süs bitkisi, reyhan (*Ocimum basilicum*).²⁴⁰

233. Fıstıklı Köyü – Ömerli

Fıstık: Ar. *fustuğ* *a. 1. bit. b.* Antep fıstığı, çam fıstığı veya yer fıstığı denilen yemişlerin genel adı. 2. *sf. argo* Güzel, gösterişli (kadın)²⁴¹

Fıstık – *ıt* : İsimden isim yapma eki

G

234. Göktaş Köyü – Derik

Gök + Taş: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Gök: Tr. *a. 1.* İçinde gök cisimlerinin hareket ettiği sonsuz boşluk, uzay, sema, asuman, feza. 2. Yeryüzü üzerine mavi bir kubbe gibi kapanan boşluk, gök kubbe, sema²⁴²

235. Gölbaşı Köyü – Savur

Göl + Baş- *ıt* :Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Göl: Tr. *a. coğ.* Oluşması genellikle tektonik, volkanik vb. olaylara bağlı olan, toprakla çevrili, derin ve geniş, tuzlu veya tuzsuz durgun su örtüsü²⁴³

Baş – *ıt* : İyelik 3. tekil şahıs eki

²⁴⁰ Akalın, a.g.e., s.692

²⁴¹ Akalın, a.g.e., s.699

²⁴² Akalın, a.g.e., s. 772

²⁴³ Akalın, a.g.e., s.773

236. Göllü Köyü – Kızıltepe

Göl – lü : İsimden isim yapma eki

237. Görentepe Köyü – Nusaybin

Gör- en + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

238. Gözlüce Köyü – Kızıltepe

Göz- lü : İsimden isim yapma eki

Gözlü – ce : İsimden isim yapma eki

239. Gülgöze Köyü – Midyat

Gül + Göze : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Gül: Far. gul *a. bit. b.* 1. Gülgillerin örnek bitkisi (*Rosa*). 2. Bu bitkinin katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği. ²⁴⁴

Göze: Tr. *a.* 1. *anat.* ve *biy.* Hücre. 2. *hık.* Su kaynağı. ²⁴⁵

240. Gülveren Köyü – Midyat

Gül + Ver - en: Partisip grubu şeklinde oluşmuş.

Ver- en: Fiilden isim yapma eki

241. Gümüşdere Köyü – Kızıltepe

Gümüş + Dere: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Gümüş: Tr. *a.* 1. *kim.* Atom numarası 47, atom ağırlığı 107,88, yoğunluğu 10,5 olan, 960 °C'ye doğru sıvı durumuna geçen, parlak beyaz renkte, kolay işlenir ve tel

²⁴⁴ Akalın, a.g.e., s.804

²⁴⁵ Akalın, a.g.e., s.794

durumuna gelebilen element (*simgesi Ag*). 2. sf. Bu elementten yapılmış ²⁴⁶

242. Gümüşpınar Köyü – Mazıdağı

Gümüş + Pınar : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

243. Gümüşyuva Köyü – Mazıdağı

Gümüş + Yuva : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Yuva: Tr. a. 1. Kuşların ve başka hayvanların barınmak, yumurtlamak, kuluçkaya yatmak, yavrularını büyütme veya yavrulamak için türlü şeylerden yaptıkları ve türlü biçimlerde hazırladıkları barınak 2. Genellikle ailenin oturduğu ev 3. İki buçukla dört yaş arası çocukların bakıldığı, okul öncesi eğitim kurumu ²⁴⁷

244. Günebakan Köyü – Nusaybin

Gün -e + Bak – an: Partisip grubu şeklinde oluşmuş

Günebakan : a. (*güne'bakan*) bit. b. Ayçiçeği. ²⁴⁸

Gün: Tr. a. 1. Güneş. 2. Güneş ışığı. 3. Gündüz 4. Yer yuvarlığının kendi eksenini etrafında bir kez dönmesiyle geçen 24 saatlik süre ²⁴⁹

Bak(mak): Tr. (-e) 1. Bakışı bir şey üzerine çevirmek 2. Aramak. 3. Bir şeyin yüzü bir yöne doğru olmak ²⁵⁰

Gün – e : Yönelme hal eki

Bak – an: Fiilden isim yapma eki

²⁴⁶ Akalın, a.g.e., s.808

²⁴⁷ Akalın, a.g.e., s.2202

²⁴⁸ Akalın, a.g.e., s.812

²⁴⁹ Akalın, a.g.e., s.809

²⁵⁰ Akalın, a.g.e., s.188

245. Güneli Köyü – Nusaybin

Gün + El- i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

El – i : İyelik 3. tekil şahıs eki

246. Güneştepe Köyü – Kızıltepe

Güneş + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Güneş: Tr. (I) *a.* Güneş ışınlarının ve ısısının etkilediği ortam

Güneş: (II) *öz. a. gök b.* Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.²⁵¹

247. Güneyli Köyü – Artuklu

Güney: Tr. *a.* Solunu doğuya, sağını batıya veren kimsenin tam karşısına düşen yön, dört ana yönden biri, cenup, kuzey karşıtı²⁵²

Güney – li : İsimden isim yapma eki

248. Güngören Köyü – Kızıltepe

Gün + Gör – en: Partisip grubu şeklinde oluşmuş

Gör(mek): Tr. *(-i)* 1. Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek 2. Anlamak, kavramak, sezmek 3. Yapmak, etmek²⁵³

Gör – en: Fiilden isim yapma eki

²⁵¹ Akalın, a.g.e., s.812

²⁵² Akalın, a.g.e., s.813

²⁵³ Akalın, a.g.e., s.781

249. Günlüce Köyü – Kızıltepe

Gün- lü : İsimden isim yapma eki

Günlü –ce: İsimden isim yapma eki

250. Günyurdu Köyü- Nusaybin

Gün + Yurt – u: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yurt – u : İyelik 3. tekil şahıs eki

251. Gür ağaç Köyü – Artuklu

Gür + Ağaç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

252. Gürgen Köyü – Dargeçit

Gürgen: Tr. *a. bit. b.* Gürgengillerden, Karadeniz kıyılarındaki ormanlarda çok yetişen, kerestesi değerli bir ağaç, karagürgen (*Carpinus betulus*)²⁵⁴

253. Gürışık Köyü – Dargeçit

Gür + Işık: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Işık: Tr. *a.* 1. Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji, erke, ziya, nur, şavk 2. Bir yeri aydınlatmaya yarayan araç²⁵⁵

254. Gürkaynak Köyü – Nusaybin

Gür + Kaynak: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

²⁵⁴ Akalın, a.g.e., s.815

²⁵⁵ Akalın, a.g.e., s.918

Kaynak: Tr. a. 1. Bir suyun çıktığı yer, kaynarca, pınar, memba, göz 2. Bir şeyin çıktığı yer, menşe 3. Gelir, kazanç, sağlık vb.ni sağlayıcı öge 4. Araştırma ve incelemede yararlanılan belge, referans . 5. Herhangi bir bilim dalında yazılmış olan yazı veya eserlerin bütünü, literatür. 6. İki metal veya yapay parçayı ısıll yolla birleştirme yöntemi, kaynaştırıp yapıştırma işi. 7. *mec.*Sırayı beklemeden başkalarının hakkını alarak mevcut sıranın ön taraflarına girme işi. 8. *fiz.* Herhangi bir enerjinin oluşup çevreye yayıldığı yer²⁵⁶

255. Gürmeşe Köyü – Kızıltepe

Gür + Meşe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Meşe: Far. bîşe a. 1. *bit.* b. Kayingillerden, üç yüz kadar türü arasında, yaz kış yapraklarını dökmeyenleri de bulunan, kerestesi dayanıklı bir orman ağacı (*Quercus*). 2. *şf.* Bu ağaçtan yapılan.²⁵⁷

256. Gürün Köyü – Nusaybin

Gürün: Tr. Hayvanların su içtiği yalak, oluk.²⁵⁸

257. Güven Köyü – Midyat

Güven: Tr. a. 1. Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu, itimat 2. Yüreklilik, cesaret.²⁵⁹

258. Güvenli Köyü – Nusaybin

Güven – li : İsimden isim yapma eki

259. Güzelağaç Köyü – Ömerli

Güzel + Ağaç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

²⁵⁶ Akalın, a.g.e., s.1387

²⁵⁷ Akalın, a.g.e., s.1378

²⁵⁸ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5960d78a980372.79818668 (2017)

²⁵⁹ Akalın, a.g.e., s. 816

H

260. Hacıhasan Köyü – Kızıltepe

Hacı + Hasan: Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Hacı: Ar. *Hācc a. din b.* 1. Din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman. 2. Kudüs, Efes vb. kutsal bir yeri ziyaret etmiş olan Hristiyan. ²⁶⁰

Hasan: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek

1. Güzel. 2. İyi ve hayırlı iş ²⁶¹

261. Hacıyusuf Köyü – Kızıltepe

Hacı + Yusuf: Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Yusuf: *Köken:* İbr. *Cinsiyet:* Erkek

1. İnleyen, ah eden.2. İnilti. ²⁶²

262. Hakverdi Köyü – Kızıltepe

Hak + Ver- di: İsim + çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Hak: Ar. *ḥaqq (I) a.* 1. Adalet 2. Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç 3. Dava veya iddiada gerçeğe uygunluk, doğruluk 4. Verilmiş emekten doğan manevi yetki 5. Pay . 6. Emek karşılığı ücret. 7. *sf.* Doğru, gerçek ²⁶³

Ver(mek): Tr. *(-i, -e)* 1. Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek 2. Bırakmak veya bağışlamak ²⁶⁴

Ver –di :Görülen geçmiş zaman eki

263. Halkalı Köyü- Kızıltepe

Halka: Ar. *ḥalkā a.* 1. Çeşitli metallerden veya tahtadan yapılmış çember 2. Çember biçiminde çeşitli nesnelere yapılmış tutturma aracı 3. Değerli metallere yapılan çember biçimindeki süs eşyası ²⁶⁵

²⁶⁰ Akalın, a.g.e., s.825

²⁶¹ http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982b2b6516104.75047062 (2017)

²⁶² http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982b2b8ee1661.06668128 (2017)

²⁶³ Akalın, a.g.e., s.829

²⁶⁴ Akalın, a.g.e., s.2088

²⁶⁵ Akalın, a.g.e., s.835

Halka – lı : İsimden isim yapma eki

264. Hanlar Köyü – Midyat

Han: Tr. (I) *a. tar.* 1. Osmanlı padişahlarının adlarının sonuna getirilen unvan. 2. Doğu ülkelerinde yerli beyler ve Kırım girayları için kullanılan unvan

Han: (II) Far. *hān a. esk.* Yol üzerinde veya kasabalarda yolcuların konaklamalarına yarayan yapı ²⁶⁶

Han – lar: Çoğul eki

265. Hanyeri Köyü – Kızıltepe

Han + Yer – i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yer – i: İyelik 3. tekil şahıs eki

266. Harmandüzü Köyü – Kızıltepe

Harman + Düz – ü: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Harman: Far. *hirmen a.* 1. Biçildikten sonra tahıl demetlerinin üzerinden düven geçirilerek tanelerin başaklarından ayrılması işi. 2. Bu işin yapıldığı yer veya mevsim 3. Birçok çeşitten birer parça alıp yeni birleşim oluşturma işi ²⁶⁷

Düz – ü: İyelik 3. tekil şahıs eki

267. Harmankaya Köyü – Ömerli

Harman + Kaya : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

268. Harmanlı Köyü – Midyat

Harman – lı : İsimden isim yapma eki

269. Harmantepe Köyü – Savur

Harman + Tepe : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

²⁶⁶ Akalın, a.g.e., s.841

²⁶⁷ Akalın, a.g.e., s.850

270. Hasantepe Köyü –Nusaybin

Hasan + Tepe : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

271. Hatunlu Köyü – Artuklu

Hatun: Tr. *a. (ha:tun)* 1. Kadın 2. Bayan, hanım 3. Eş, zevce 4. *tar.* Yüksek makamdaki kadınlara ve hakan eşlerine verilen unvan²⁶⁸

Hatun – lu: İsimden isim yapma eki

272. Havuzbaşı Köyü – Ömerli

Havuz + Baş – ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Havuz: Ar. *havz a.* 1. Su biriktirme, yüzme, çevreyi güzelleştirme vb. amaçlarla altı ve yanları mermer, beton vb. şeylerden yapılarak içine su doldurulan, genellikle üstü açık yer 2. Kum, asit vb. konulan çukur yer 3. *den.* Büyük gemilerin onarılmak için çekildikleri yer. 4. Bir amaç güdülerek farklı kaynaklardan gelen paranın ilgililere daha sonra paylaşılacak üzere toplandığı belirli bir yer.²⁶⁹

Baş – ı : İyelik 3. tekil şahıs eki

273. Haydar Köyü – Artuklu

Haydar: (I)Koyunların boynuna takılan çingirak.

Haydar: (II)Meltem.

Haydar: *Köken*: Ar. *Cinsiyet*: Erkek

1. Aslan. 2. Cesur, yiğit kimse. 3. Hz.Ali'nin lakabı.²⁷⁰

274. Haznedar Köyü – Kızıltepe

Haznedar: Hazineyi korumakla vazifeli kimse, hazine koruyucusu, hazine vazifelisi²⁷¹

²⁶⁸ Akalın, a.g.e., s.858

²⁶⁹ Akalın,a.g.e.,s.863

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5961e28d5dd674.39209324 (2017)

²⁷⁰http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982b50c750a50.42148023 (2017)

²⁷¹<https://www.lugatsozluk.com/haznedar-nedir-haznedar-ne-demek/>

275. Heybeli Köyü – Nusaybin

Heybe: Ar. ‘aybe *a.* 1. At, eşek vb. binek hayvanlarının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan, içine öteberi koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba. 2. Omza geçirilebilen tek gözlü bir tür çanta²⁷²

Heybe – li : İsimden isim yapma eki

276. Hisaraltı Köyü – Derik

Hisar + Alt – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Alt: Tr. *a.* 1. Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı 2. Bir nesnenin tabanı 3. Oturulurken uyluk kemiklerinin yere gelen bölümü . 4. Bir şeyin yere yakın bölümü. 5. Birine göre daha aşağı mevkide olan kimse, madun. 6. *sf.* Sınıflamalarda ikinci derecede olan²⁷³

Alt – ı: İyelik 3. tekil şahıs eki

277. Hisarkaya Köyü – Savur

Hisar + Kaya: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

278. Hocaköy Köyü – Kızıltepe

Hoca + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Hoca: Far. *ḥ*āce *a.* 1. *din b.* Müslümanlıkta din görevlisi. 2. Öğretmen 3. *mec.* Akıl öğreten, öğüt veren kimse. 4. *esk.* Medresede öğrenim gören sarıklı, cübbeli din adamı.²⁷⁴

I

279. Ilıca Köyü – Derik

Ilıca: Tr. *a.* 1. Sıcak su çıkan yer. 2. Suyu sıcak olarak yerden çıkan hamam, kaplıca, çermik, kudret hamamı.²⁷⁵

²⁷² Akalın, a.g.e., s.882

²⁷³ Akalın, a.g.e., s.82

²⁷⁴ Akalın, a.g.e., s.896

²⁷⁵ Akalın, a.g.e., s.912

280. Ilıcak Köyü – Kızıltepe

Ilık: Tr. *sf.* Soğukla sıcak arası, ne soğuk ne sıcak²⁷⁵

Ilı – k: Fiilden isim yapma eki

Ilı (k) – cak : İsimden isim yapma eki

281. Ilısu Köyü – Dargeçit

Ilı(k) + Su: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

282. Issız Köyü – Derik

Issız: Tr. *sf.* 1. Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan, تنها, yaban
2. *mec.* Yalnız, kimsesi olmayan. 3. *zf.* Tenha bir durumda²⁷⁶

283. Işıkdere Köyü – Ömerli

Işık + Dere: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

284. Işıkkaya Köyü – Mazıdağı

Işık + Kaya: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

285. Işıklar Köyü - Kızıltepe

Işık – lar: Çoğul eki

286. Işıkören Köyü – Kızıltepe

Işık + Ören : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Ören (I) Far. *vırān a.* : Kötü bozuk.²⁷⁷

Ören :(II) *a.1.* Şehir veya kale yıkıntısı; harabe, yıkıklık, virane. 2. *ağız* Ev yıkıntısı kalıntı.²⁷⁸

Ören :(III) *ağız a.* 1. Sokak aralarındaki düzlükler; boş arsa; alan; meydan. 2. Tepeler arasındaki düzlükler, alan. 3. Bir bölgenin en verimli ovası. 4. Dağlar

²⁷⁵ Akalın, a.g.e., s.912

²⁷⁶ Akalın, a.g.e., s.918

²⁷⁷ Çağbayır, a.g.e., s. 3708.

²⁷⁸ Çağbayır, a.g.e., s. 3708.

arasındaki çukur yerler, koyak.²⁷⁹

Ören: (IV) *ağız a.* Şehir veya köy gibi yerleşim yeri.²⁸⁰

Ören: Far. virān *ağız a.* 1. Çorak toprak. 2. Taşlı tarla; kayalık yer.²⁸¹

İ

287. İkikuyu Köyü – Kızıltepe

İki + Kuyu: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

İki : Tr. *a.* 1. Birden sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 2 ve II rakamlarının adı. 3. *sf.* Birden bir artık²⁸²

Kuyu: Tr. *a.* Su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindirik biçiminde, çevresine duvar örülen, suyundan yararlanan çukur²⁸³

288. İkipınar Köyü – Ömerli

İki + Pınar: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

289. İkisü Köyü – Mazıdağı

İki + Su: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

290. İkitepe Köyü - Ömerli

İki + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

291. İkizdere Köyü – Midyat

İkiz + Dere: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

İkiz: Tr. *sf.* 1. İkisi bir arada doğan (çocuk). 2. Birbirine tamamen benzeyen²⁸⁴

²⁷⁹ Çağbayır, a.g.e., s. 3708.

²⁸⁰ Çağbayır, a.g.e., s. 3708.

²⁸¹ Çağbayır, a.g.e., s. 3708.

²⁸² Akalın, a.g.e., s.946

²⁸³ Akalın, a.g.e., s.1275

²⁸⁴ Akalın, a.g.e., s.949

292. İkizler Köyü – Kızıltepe

İkiz – ler : Çoğul eki

293. İkiztepe Köyü - Nusaybin

İkiz + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

294. İlkadım Köyü – Nusaybin

İlk + Adım: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

İlk: Tr. *sf.* Zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen, son karşıtı²⁸⁵

Adım: Tr. *a.* 1. Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri. 2. Bir ayak atışıyla alınan ve uzunluğu yaklaşık 75 santimetre olan mesafe. 3. Girişim, hamle. 4. *mat.* Bir gösterge ucunun eş olarak ayrılmış yaylardan biri boyunca aldığı yol. 5. *sp.* Bir yarışın belirli uzaklığı kapsayan bölümlerinden her biri, etap. 6. *sp.* Ayakta, esas duruşta, bir ayağın türlü yönlerde iki ayak boyu kadar yer değiştirmesi. 7. *tek.* İki diş arasındaki aralık.²⁸⁶

295. İncesu Köyü – Derik

İnce + Su: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

İnce: Tr. *sf.* Kendi cinsinden olanlara göre, dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı²⁸⁷

296. İşören Köyü – Savur

İş + Gör –en: Partisip grubu şeklinde oluşmuş

İş: Tr. *a.* 1. Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma 2. Bir değer yaratan emek. 3. Birinden istenen hizmet veya birine verilen görev²⁸⁸

Gör – en: Fiilden isim yapma eki

²⁸⁵ Akalın, a.g.e., s.957

²⁸⁶ Akalın, a.g.e., s.22

²⁸⁷ Akalın, a.g.e., s.966

²⁸⁸ Akalın, a.g.e., s.992

297. İzbırak Köyü – Midyat

İz + Bırak: İsim + çekimli fiil şeklinde oluşmuş

İz: Tr. a. 1. Bir şeyin geçtiği veya önce bulunduğu yerde bıraktığı belirti, nişan, alamet, emare 2. Bir şeyin dokunmasıyla geride kalan belirti 3. Bir olay veya bir durumdan geride kalan belirti, ipucu, emare ²⁸⁹

Bırak(mak): Tr. (-i) 1. Elde bulunan bir şeyi tutmaz olmak. 2. (nsz) Koymak

3. (nsz) Bulunduğu veya dokunduğu yerde bir şey oluşturmak, meydana getirmek ²⁹⁰

K

298. Kalaycık Köyü – Kızıltepe

Kalay: Tr. a. 1. *kim*. Atom numarası 50, atom ağırlığı 118,7, yoğunluğu 7,29 olan, 232 °C'de eriyen, gümüş beyazlığında, kolay işlenebilen, yumuşak bir element (*simgesi Sn*). 2. Kalaylanmış bir kabın üzerindeki alaşım tabakası 3. *mec.* Aldatıcı görünüş. 4. *argo* Sövme, küfür. ²⁹¹

Kalay – cık : İsimden isim yapma eki

299. Kalecik Köyü – Nusaybin

Kale – cik: İsimden isim yapma eki

300. Kaleli Köyü - Nusaybin

Kale – li : İsimden isim yapma eki

²⁸⁹ Akalın, a.g.e., s.1008

²⁹⁰ Akalın, a.g.e., s.260

²⁹¹ Akalın, a.g.e., s.1040

301. Kanatlı Köyü – Derik

Kanat: Tr. *a.* 1. Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ 2. Balıklarda yüzgeç. 3. Bir uçağın havada durmasını sağlayan taşıyıcı aerodinamik güçlerin etkilediği yatay yüzey. 4. Kapı, pencere, dolap gibi dikine açılıp kapanan şeylerin kapağı ²⁹²

Kanat – ıt: İsimden isim yapma eki

302. Kantar Köyü – Nusaybin

Kantar: Ar. *ķinḫār a.* 1. Ağırlık sıfırken yatay duran bir kaldıraç koluna dik olarak tutturulmuş bir ibrenin sapmasıyla kütleleri tartan araç. 2. Tartılacak kütle alttaki çengele takıldığında sarmal bir yaya bağlı olan ve normal olarak sıfırı gösteren bir okun, yanlarda gösterilmiş ağırlık birimleri hizasına gelmesiyle kütle ağırlığını belirleyen bir tür tartı aleti, el kantarı. 3. Baskül. ²⁹³

303. Karaalanı Köyü – Mazıdağı

Kara + Alan - ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Kara: (I) Ar. *ķārra a. jeol.* Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak

Kara: (II) *a.* En koyu renk, siyah, ak, beyaz karşıtı ²⁹⁴

Alan- ıt : İyelik 3. tekil şahıs eki

304. Karabayır Köyü - Dargeçit

Kara + Bayır : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

305. Karabent Köyü – Kızıltepe

Kara + Bent : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Bent: Far. *bend a. esk.* 1. Bağ, rabıt. 2. Kitaplarda kendi içinde bütünlük oluşturan bölüm. 3. Su biriktirmek için akan suyun önüne yapılan set, bütet 4. Gazete yazısı. 5. *ed.* Bir şiirdeki dörtlüklerin her biri, bağlam. 6. *huk.* Kanun maddesi. ²⁹⁵

²⁹²Akalın, a.g.e., s.1058

²⁹³Akalın, a.g.e., s. 1063

²⁹⁴Akalın, a.g.e., s.1074

²⁹⁵Akalın,a.g.e.,s.244

306. Karaburun Köyü – Derik

Kara + Burun : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Burun: Tr. a. 1. *anat.* Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı. 2. Bazı şeylerin ön ve sivri bölümü . 3. *mec.* Kibir, büyülenme 4. *coğ.* Karanın, özellikle yüksek ve dağlık kıyılarda, türlü biçimlerde denize uzanmış bölümü. ²⁹⁶

307. Karacaköy Köyü – Nusaybin

Kara-ca + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Karaca: Tr. (I) *sf.* Rengi karaya yakın olan, esmer.

Karaca: (II) a. *hay. b.* Geyikgillerden, boynuzları küçük ve çatallı bir av hayvanı, ahu, ceylan (*Capreolus*). ²⁹⁷

Kara-ca : İsimden isim yapma eki

308. Karademir Köyü – Artuklu

Kara + Demir : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

309. Karakulak Köyü – Kızıltepe

Kara + Kulak : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Karakulak: Tr. (I) a. (*kara'kulak*) *hay. b.* Kedigillerden, çakala benzer vahşi bir hayvan (*Caracal melanotis*)

Karakulak: (II) a. (*kara'kulak*) *tar.* Osmanlı Devleti'nde emir çavuşu, haberci. ²⁹⁸

Kulak: Tr. (I) a. 1. *anat.* Başın her iki yanında bulunan işitme organı 2. *anat.* Bu organın, sesleri toplayıp içeriye almaya yarayan dış bölümü 3. Balıklarda başın iki yanında bulunan ve ağızdan alıp solungaçlardan geçirdiği suyu dışarıya vermeye yarayan yarıklardan her biri. 4. *müz.* Telli çalgılarda tel germeye yarayan burgu. 5. Sabanın toprağa giren kısmının iki yanında bulunan ve toprağı yollara dökmeye yarayan parça. 6. *coğ.* Akarsuların ve özellikle göllerin karaya giren ve durgunlaşan yerleri. 7. *mec.* Seslerin uygunluğunu seçebilme ve değerlendirebilme yeteneği.

²⁹⁶ Akalın, a.g.e., s.329

²⁹⁷ Akalın, a.g.e., s.1075

²⁹⁸ Akalın, a.g.e., s.1078

Kulak: (II) Rus. *a. esk.* Varlıklı Rus köylüsü.²⁹⁹

310. Karakuyu Köyü – Kızıltepe

Kara + Kuyu : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

311. Karaman Köyü – Kızıltepe

Karaman: Tr. (I) *a. hay. b.* Orta Anadolu'da yetiştirilen, kuyruğu iri ve yağlı bir tür koyun.

Karaman: (II) *öz. a. (kara'man)* Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.

Karaman: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

1. Esmer, kara yağız insan. 2. Güneybatıdan esen yel.³⁰⁰

312. Karataş Köyü - Mazıdağı

Kara + Taş: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

313. Kartalkaya Köyü – Dargeçit

Kartal + Kaya : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Kartal: Tr. *a. hay. b.* Kartalgillerden, genellikle kızıl siyah tüylü, çok güçlü, yuvasını yüksek kayalıklar üzerinde kuran, iri, yırtıcı bir tür kuş (*Aquila*)³⁰¹

314. Kaşıklı Köyü – Kızıltepe

Kaşık: Tr. (I) *a.* 1. Sulu veya bazı ufak taneli yiyecekleri ağza götürmeye yarayan saplı sofraya aracı. 2. Ucu iğneli kaşık biçimindeki olta.

Kaşık: (II) 1. Değirmencinin öğütme payı olarak aldığı tahıl ölçüsü. 2. Değirmen sepetinin boğazına takılan ve tahılın dökülmeden değirmen taşlarının arasına gitmesini sağlayan tahta oluk.³⁰²

Kaşık – lı : İsimden isim yapma eki

²⁹⁹ Akalın, a.g.e., s.1248

³⁰⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5961fca46704f6.57935178 (2017)

³⁰¹ Akalın, a.g.e., s.1095

³⁰² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.597dd551bbc851.77405289 (2017)

315. Katarlı Köyü – Kızıltepe

Katar: Ar. kıṭār *a.* 1. Tren 2. Taşıt dizisi 3. Bir arada giden veya uçan hayvan dizisi.

303

Katar – lı : İsimden isim yapma eki

316. Kayaballı Köyü - Ömerli

Kaya + Bal – lı : Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş

Bal – lı : İsimden isim yapma eki

317. Kayabaşı Köyü – Midyat

Kaya + Baş – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

318. Kayacık Köyü – Kızıltepe

Kaya – cık : İsimden isim yapma eki

319. Kayacıklar Köyü – Savur

Kayacık – lar : Çoğul eki

320. Kayadere Köyü - Ömerli

Kaya + Dere : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

321. Kayadibi Köyü – Nusaybin

Kaya + Dip-i: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Dip: Tr. *a.* 1. Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü 2. Taban 3. Dikili duran bir şeyin yerle birleştiği nokta ve çevresi veya bir şeyin yanı başı 4. Kapalı bir yerin kapıya göre en uzak bölümü³⁰⁴

322. Kayagöze Köyü - Ömerli

Kaya + Göze : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

³⁰³ Akalın, a.g.e., s.1113

³⁰⁴ Akalın, a.g.e., s.534

323. Kayalar Köyü – Midyat

Kaya – lar : Çoğul eki

324. Kayalıpınar Köyü – Midyat

Kaya- lı + Pınar: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kaya – ılı : İsimden isim yapma eki

325. Kayatepe Köyü – Savur

Kaya + Tepe : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

326. Kayaüstü Köyü – Ömerli

Kaya+ Üst – ü : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Üst: Tr. a. 1. Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, fevk, alt karşıtı 2. Bir şeyin görülen yanı, yüzü . 3. Bir şeyin dış yüzü, yüzey. 4. Giyecek, giysi 5. Birine göre yüksek aşamada olan kimse, mafev³⁰⁵

Üst – ü : İyelik 3. tekil şahıs eki

327. Kaynakkaya Köyü – Ömerli

Kaynak + Kaya : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

328. Kaynarca Köyü – Kızıltepe

Kaynarca: Tr. a. 1. Kaynak, pınar 2. Doğal sıcak su kaynağı, kaplıca, ılıca³⁰⁶

³⁰⁵ Akalın, a.g.e., s.2062

³⁰⁶ Ahmet Topaloğlu, Türkçe Sözlük, Kapı Yayınları, İstanbul 2014, s. 688

329. Kebapçı Köyü – Mazıdağı

Kebap: Ar. kebāb *a.* 1. Doğrudan doğruya ateşte veya kap içinde susuz olarak pişirilmiş et 2. Kızartma, çevirme veya kavurma yoluyla hazırlanan her türlü yiyecek 3. *sf.* Kavrulmuş, kızarmış 4. *sf. mec.* Yanmış, yanık.³⁰⁷

Kebap – ıcı : İsimden isim yapma eki

330. Kemerli Köyü – Mazıdağı

Kemer: Far. kemer *a.* 1. Bele dolayarak toka ile tutturulan, kumaş, deri veya metalden yapılan bel bağı . 2. Etek, pantolon vb. giysilerin bele gelen bölümü. 3. Emniyet kemeri. 4. *sf.* Tümsekli³⁰⁸

Kemer – li : İsimden isim yapma eki

331. Kengerli Köyü – Kızıltepe

Kenger : Far. kenger *a.* Yaprakları dikenli, sütünden kenger sakızı elde edilen yabancı bitki, kendir.³⁰⁹

Kenger – li : İsimden isim yapma eki

332. Kılduman Köyü – Kızıltepe

Kıl + Duman : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Kıl: Tr. *a.* 1. Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı. 2. Keçi tüyü. 3. *sf.* Keçi tüyünden yapılmış veya dokunmuş olan 4. *sf. argo* Huysuz, geçimsiz (kimse). 5. *bit. b.* Bitkilerde görülen, genellikle silindimsi, içi boş, çok ince uzantı.³¹⁰

³⁰⁷ Akalın, a.g.e., s.1124

³⁰⁸ Akalın, a.g.e., s.1132

³⁰⁹ Topaloğlu, a.g.e., s. 700

³¹⁰ Akalın, a.g.e., s.1151

333. Kırbalı Köyü – Savur

Kırba: Ar. kırba *a. esk.* 1. Sakaların içinde su taşıdıkları ağzı dar, altı geniş, deriden yapılmış kap, su kabı, matara 2. *mec.* Çok su içen kimse. 3. *hlk.* Çocuklarda karın şişmesiyle beliren bir hastalık. ³¹¹

Kırba – *ı*: İsimden isim yapma eki

334. Kırkdirek Köyü – Savur

Kırk + Direk: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kırk: Tr. *a.* 1. Otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 40 ve XL rakamlarının adı. 3. *sf. mat.* Dört kere on, otuz dokuzdan bir artık. ³¹²

Direk: Tr. *a.* 1. Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek 2. Sütun. 3. *mec.* Değerli, saygın, önde gelen kimse ³¹³

335. Kırkkuyu Köyü – Kızıltepe

Kırk + Kuyu: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

336. Kismetli Köyü – Dargeçit

Kismet: Ar. kısmet *a.* 1. Tanrı'nın her kişiye uygun gördüğü yaşama durumu, nasip. 2. Evlenme talihi 3. Olayların kötü sonuçlarını tevekkülle karşılama durumu. 4. Talih, kader, şans. ³¹⁴

Kismet – *li*: İsimden isim yapma eki

337. Kışlak Köyü - Mazıdağı

Kışlak : Tr. *a. hlk.* 1. Kışın barınılan yer. 2. Kışın orduların, göçebe oymakların hayvanlarıyla birlikte yayladan inip konakladıkları yer. ³¹⁵

³¹¹ Akalın, a.g.e., s.1157

³¹² Akalın, a.g.e., s.1160

³¹³ Akalın, a.g.e., s.536

³¹⁴ Akalın, a.g.e., s.1167

³¹⁵ Akalın, a.g.e., s.1169

338. Kızıltepe İlçesi

Kızıl + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kızıl: Tr. *a.* 1. Parlak kırmızı renk. 2. *sf.* Bu renkte olan 3. *sf. mec.* Aşırı derecede olan 4. *mec.* Komünist. 5. *tıp* Genellikle küçük yaşlarda görülen, bulaşıcı, yüksek ateşli, kırmızı renkte geniş lekeler döktüren, kuluçka dönemi üç dört gün süren tehlikeli hastalık. 6. *hlk.* Altın.³¹⁶

339. Kilimli Köyü – Kızıltepe

Kilim: Far. *gil'm a.* Döşeme, divan gibi yerlere serilen, genellikle desenli, havsız, kalın, kıl veya yün dokuma³¹⁷

Kilim – li : İsimden isim yapma eki

340. Kocadağ Köyü – Nusaybin

Koca + Dağ: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Koca: Tr. (I) *a.* Bir kadının evlenmiş olduğu erkek, eş, zevç

Koca: (II) *sf.* 1. Büyük, geniş 2. Kocaman, iri 3. Yaşlı, ihtiyar, pir. 4. Yüksek. 5. *mec.* Büyük, ulu.³¹⁸

Dağ: Tr. (I) *a.* Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü

Dağ: (II) Far. *dâğ a.* 1. Kızgın bir demirle vurulan damga, nişan. 2. İyileştirmek için vücudun hastalıklı bölümüne kızgın bir araçla yapılan yanık. 3. *mec.* Büyük üzüntü, acı.³¹⁹

341. Kocahöyük Köyü – Savur

Koca + Höyük: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

342. Kocakent Köyü - Mazıdağı

Koca + Kent: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

³¹⁶ Akalın, a.g.e., s.1176

³¹⁷ Akalın, a.g.e., s.1180

³¹⁸ Akalın, a.g.e., s.1192

³¹⁹ Akalın, a.g.e., s.458

343. Kocalar Köyü – Kızıltepe

Koca – lar: Çoğul eki

344. Kocakuyu Köyü – Ömerli

Koca + Kuyu: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

345. Kocasirt Köyü – Ömerli

Koca + Sirt: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Sirt: Tr. a. 1. *anat.* Omurgalı veya omurgasız hayvanlarda boyundan kuyruk sokumuna kadar uzanan üst bölüm . 2. *anat.* İnsanlarda boyundan bele kadar uzanan üst bölüm, göğüs karşıtı. 3. Kesici araçların kesmeyen kenarı 4. Dağların veya tepelerin üst bölümü 5. İnsanın üstü 6. Bir şeyin üstü, üst bölümü.³²⁰

346. Kocatepe Köyü – Derik

Koca + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

347. Koçlu Köyü – Kızıltepe

Koç – lu : İsimden isim yapma eki

348. Koçyiğit Köyü – Derik

Koç + Yiğit : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Koçyiğit: Tr. 1. Güçlü, kuvvetli, babayiğit. 2. Cömert, eli açık³²¹

349. Konak Köyü – Derik

Konak: Tr. a. 1. Büyük ve gösterişli ev 2. Vali, kaymakam gibi yüksek dereceli devlet görevlilerinin resmî konutu. 3. *hay.* b. Konakçı. 4. *esk.* Araba veya hayvanla bir günde alınan yol 5. *esk.* Yolculukta geceyi geçirmek için inilen, konaklanılan yer.³²²

³²⁰ Akalın, a.g.e., s.1759

³²¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5962f456c9a909.83000540 (2017)

³²² Akalın, a.g.e., s.1206

350. Konaklı Köyü – Artuklu

Konak – *lı* : İsimden isim yapma eki

351. Konuk Köyü – Derik

Konuk: Tr. *a.* Bir yere veya birinin evine kısa bir süre kalmak için gelen kimse, misafir, mihman ³²³

352. Konur Köyü – Mazıdağı

Konur: Tr. *sf. hlk.* Esmer, açık kestane renginde olan. ³²⁴

353. Korucu Köyü – Dargeçit

Korucu: Tr. *a.* 1. Orman veya kır bekçisi. 2. Kırsal bölgede güvenlik güçlerine yardımcı olan sivil görevli. ³²⁵

354. Koruköy Köyü – Nusaybin

Koru + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Koru: Tr. *a.* Bakımlı küçük orman ³²⁶

355. Koşuyolu Köyü – Savur

Koş – u + Yol – u: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Koş(mak): Tr. Adım atışlarını artırarak ileri doğru hızla gitmek ³²⁷

Koş – u : Fiilden isim yapma eki

Yol – u : İyelik 3. tekil şahıs eki

356. Kovalı Köyü – Derik

Kova: Tr. (I) *a.* Genellikle su ve sulu şeyler taşımaya, kuyudan veya denizden su çekmeye yarayan üstünden kulplu kap

Kova: (II) *a. bit. b.* Bataklıklarda yetişen bir çeşit saz, hasır otu. ³²⁸

Kova – *lı*: İsimden isim yapma eki

³²³ Akalın, a.g.e., s.1211

³²⁴ Akalın, a.g.e., s.1212

³²⁵ Akalın, a.g.e., s.1219

³²⁶ Akalın, a.g.e., s.1219

³²⁷ Akalın, a.g.e., s.1221

³²⁸ Akalın, a.g.e., s.1223

357. Kovanlı Köyü – Ömerli

Kovan: Tr. *a.* 1. Fişeğin kapsül, barut ve kurşun taşıyan yuva bölümü, kapçık
2. Çoğunlukla toprak veya tahtadan yapılan arı barınağı. 3. *hık.* Yayık.³²⁹

Kovan – *lu* : İsimden isim yapma eki

358. Koyunlu Köyü - Yeşilli

Koyun: Tr. (I) *a.* 1. *hay.* *b.* Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (*Ovis aries*). 2. *mec.* Verilen buyruklara uyan, kendi kişiliğini gösteremeyen kimse.

Koyun : (II) *a.* Kollar arası, kucak³³⁰

Koyun – *lu* : İsimden isim yapma eki

359. Kömürlü Köyü – Ömerli

Kömür: Tr. *a.* *mdn.* Karbonlu maddelerin kapalı ve havasız yerlerde için için yanmasından veya çok uzun süre derin toprak katmanları altında kalıp birtakım kimyasal değişmelere uğramasından oluşan, siyah renkli, bitkisel kaynaklı, içinde yüksek oranda karbon bulunan katı yakıt³³¹

Kömür – *lü* : İsimden isim yapma eki

360. Köprübaşı Köyü – Kızıltepe

Köprü + Baş – *ı* : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Köprübaşı: *a.* (*köprü'başı*) 1. *ask.* İlerlemek için çıkılan elverişli kıyı veya tutulan önemli nokta. 2. *mec.* Önemli mevki.³³²

Köprü : Tr. *a.* 1. Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, kâgir, beton veya demir yapı 2. *mec.* İki şey arasında bağ veya ilişkiyi sağlayan şey³³³

³²⁹ Akalın, a.g.e., s.1223

³³⁰ Akalın, a.g.e., s.1225

³³¹ Akalın, a.g.e., s.1230

³³² Akalın, a.g.e., s.1232

³³³ Akalın, a.g.e., s.1232

361. Köprülü Köyü – Savur

Köprü – lü : İsimden isim yapma eki

362. Körsu Köyü – Kızıltepe

Kör + Su : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kör: Far. kūr *sf.* 1. Görme engelli 2. Keskinliği yeterli olmayan 3. Az aydınlık veren. 4. Kötü 5. *mec.* Arkası tikalı olan veya işlek olmayan³³⁴

363. Köseveli Köyü – Derik

Köse + Veli : Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Köse: Far. küse *sf.* Bıyığı, sakalı çıkmayan (erkek)³³⁵

Veli: Ar. velî *a. (veli:)* 1. Bir çocuğu koruyan, işlerine bakan ve her türlü davranışından sorumlu kimse, ege, iye. 2. *din b.* Ermiş³³⁶

364. Kumdere Köyü – Dargeçit

Kum + Dere : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Kum: Tr. *a. mdn.* Silisli kütlelerin, kayaların, doğal etkenlerle parçalanarak ufalanmasından oluşan, deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler³³⁷

365. Kumlu Köyü – Artuklu

Kum – lu : İsimden isim yapma eki

366. Kuruçay Köyü – Derik

Kuru + Çay : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kuru: Tr. *f.* 1. Suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli karşıtı . 2. Yağış almayan veya üzerinde bitki olmayan 3. Canlılığını yitirmiş (bitki) 4. Döşenmemiş, çıplak³³⁸

³³⁴ Akalın, a.g.e., s.1233

³³⁵ Akalın, a.g.e., s.1236

³³⁶ Akalın, a.g.e., s.2086

³³⁷ Akalın, a.g.e., s.1252

³³⁸ Akalın, a.g.e., s.1263

367. Kuşçu Köyü – Derik

Kuş – çu : İsimden isim yapma eki

368. Kuşluca Köyü – Dargeçit

Kuş – lu : İsimden isim yapma eki

Kuşlu – ca: İsimden isim yapma eki

369. Kutlubey Köyü – Midyat

Kutlu – Bey : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kutlu: Tr. *sf.* Uğurlu³³⁹

370. Kutluca Köyü – Derik

Kutlu – ca : İsimden isim yapma eki

371. Kuyular Köyü – Nusaybin

Kuyu – lar : Çoğul eki

372. Kuyulu Köyü – Derik

Kuyu – lu : İsimden isim yapma eki

373. Küçükayrık Köyü – Kızıltepe

Küçük + Ayrık :Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Küçük: Tr. *a.* 1. *mec.* Makam, rütbe, derece bakımından daha aşağı olan kimse. 2. Küçük abdest. 3. *sf.* Boyutları, benzerlerininkinden daha ufak olan, mikro, büyük karşıtı 4. *sf.* Yaşı daha az olan 5. *sf.* Niceliği az olan 6. *sf.* Niteliği aşağı olan, bayağı. 7. *sf.* Geri aşamada . 8 *sf.* Değersiz, önemsiz³⁴⁰

Ayrık : Tr. *a.* 1. Ayrık otu. 2. *sf.* Ayrılmış 3. *sf.* Ayrı tutulan, başkalarına benzemeyen, ayrıcalı, müstesna.³⁴¹

³³⁹ Akalın, a.g.e., s.1271

³⁴⁰ Akalın, a.g.e., s.1277

³⁴¹ Akalın, a.g.e., s.163

374. Küçükkardeş Köyü – Nusaybin

Küçük + Kardeş : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

375. Küçükköy Köyü – Artuklu

Küçük + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

376. Küplüce Köyü – Kızıltepe

Küp: (I) *a.* Ar. *küb.* Su, pekmez, yağ vb. sıvıları veya un, buğday gibi tahılları saklamaya yarayan, geniş karınlı, dibi dar toprak kap

Küp: (II) Fr. *cube* (II) *a. mat.* Birbirine eşit karelerden oluşan altı yüzlü dikdörtgen, mikâp³⁴²

Küp – lü : İsimden isim yapma eki

Küplü – ce : İsimden isim yapma eki

377. Kütüklü Köyü – Yeşilli

Kütük: Tr. *a.* 1.Kalın ağaç gövdesi 2. Kesilmiş ağaç gövdesi 3. Kesimden sonra ağaç gövdesinin toprakta kalan bölümü 4. Asma fidanı 5. Resmî kayıt defteri, ana defter. 6. Nüfus kütüğü. 7. *bl.* Bir arada işlenen ve birbirleriyle ilgili olan kayıtların tümü. 8. *mdn.* Kütük demir. 9. *mec.* Görgüsüz, kaba kimse³⁴³

Kütük – lü : İsimden isim yapma eki

M

378. Mazıdağı İlçesi

Mazı + Dağ – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Mazı: (I) Far. *māzū a.* 1. *bit. b.* Servigillerden, yaprakları almaşık ve küçük pullar biçiminde, gövdesi düz olan, dipten dallanan bir süs bitkisi (*Thuja*).2. Hayvansal ve bitkisel asalakların bitkilerde oluşturduğu ur.

Mazı: (II) *a. hlk.* Kağrı ve arabalarda iki tekerleği birbirine bağlayan ağaç dingil.³⁴⁴

³⁴² Akalın, a.g.e., s.1284

³⁴³ Akalın, a.g.e., s.1288

³⁴⁴ Akalın, a.g.e., s.1357

379. Mercimekli Köyü – Midyat

Mercimek: Far. merdumek *a. bit. b.* 1. Baklagillerden, beyaz çiçekli bir tarım bitkisi (*Lens culinaris*). 2. Bu bitkinin, besin değeri yüksek, ufak, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık.³⁴⁵

Mercimek – li : İsimden isim yapma eki

380. Meşeli Köyü – Derik

Meşe – li : İsimden isim yapma eki

381. Midyat İlçesi

Bazı kaynaklara göre ilçenin adı Farsça, Arapça ve Süryanice karışımından meydana gelmiştir ve “ayna” anlamındadır. Başka bir görüşe göre de Midyat, “mağaralar kenti” anlamına gelen “Matiate” kelimesinden ismini almıştır. Bu görüşü ileri sürenler “Matiate” kelimesinin M.Ö. 9. yüzyılda Asur yazıtlarında geçtiğini söylemektedirler.³⁴⁶

N

382. Narlıköy Köyü – Midyat

Nar: Far. nār *a. bit. b.* 1. Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç (*Punica granatum*). 2. Bu ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi.³⁴⁷

Nar – li: İsimden isim yapma eki

383. Nergizli Köyü – Nusaybin

Nergis: Far. nergis *a. bit. b.* Nergisgillerden, bazı türlerinde beyaz, bazılarında sarı renkteolan çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye durumunda, açılmadan önce bir yenle örtülü bulunan, 20-80 santimetre yüksekliğinde, soğanlı bir süs bitkisi (*Narcissus*).³⁴⁸

³⁴⁵ Akalın, a.g.e., s.1372

³⁴⁶ <http://www.midyat.gov.tr/tarih> (2016)

³⁴⁷ Akalın, a.g.e., s.1456

³⁴⁸ Akalın, a.g.e., s.1468

Nergis – li : İsimden isim yapma eki

384. Nurköy Köyü - Kızıltepe

Nur + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Nur: Ar. nūr *a. (nu:ru)* 1. Aydınlık, ışık, parlıltı, ziya. 2. İlahi bir güç tarafından gönderildiğine inanılan parlaklık

Nur: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek, Kız

1. Aydınlık, ışık, parlıltı. 2. Tanrısal bir güç tarafından gönderildiğine inanılan parlaklık. 3. Kur'an-ı Kerim.³⁴⁹

385. Nusaybin İlçesi

İlçenin adının Asurlular döneminde “Nasibina” şeklinde olduğu bilinmektedir. Büyük bir ihtimalle Sâmî diline ait olduğu düşünülen bu isim çeşitli kaynaklarda Nitibin, Nitibeni, Nizzibi, Nsepi, Nsebin, Nisibis, Nesebis vb. şekillerde geçer. Arap kaynaklarındaki Nasîbîn imlâsı Türkçe’de Nusaybin’e dönmüştür.

Nusaybin XVII. yüzyılın başlarında Diyarbekir eyaletine bağlı voyvodalık olarak yönetiliyordu. Nitekim bu yüzyılın ortalarında Evliya Çelebi, Nâsibîn-i Irâkeyn diye andığı şehre halkın Nîsibîn dediğini, ayrıca buraya Hamîd-i Nâsibîn adının da verildiğini, içinde muhafızların yer aldığı kalesinin düz yerde eskimiş surlarla çevrili olduğunu, içinde 700 ev bulunduğunu yazar.³⁵⁰

O

386. Odabaşı Köyü – Nusaybin

Oda + Baş – ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Odabaşı: . (*oda'başı*) Hanlarda çalışan uşakların başı³⁵¹

Oda: Tr. *a.* Evin veya herhangi bir yapının oturma, çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan

³⁴⁹http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GT.S.597dd97e6072a4.94482298 (2017)

³⁵⁰Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 33. Cilt, Ankara, 2007, s:269-270 (2017)

³⁵¹Akalın, a.g.e., s.1489

bölmesi, göz . 2. Serbest meslek adamlarını içinde toplayan resmî birlik
3. tar. Yeniçeri kışlası.³⁵²

387. Odaköy Köyü – Kızıltepe

Oda + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

388. Ormancık Köyü – Savur

Orman: Tr. *a.* Ağaçlarla örtülü geniş alan³⁵³

Orman – cık : İsimden isim yapma eki

389. Ormaniçi Köyü – Dargeçit

Orman + İç – i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

390. Ortaca Köyü – Midyat

Orta: Tr. *a.* Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer³⁵⁴

Orta – ca : İsimden isim yapma eki

391. Ortaklı Köyü – Mazıdağı

Ortak: Tr. *a.* Birlikte iş yapan, ortaklaşa yararlarla birbirlerine bağlı kimselerden her biri, şerik, hissedar, partner³⁵⁵

Ortak – lı : İsimden isim yapma eki

392. Ortaköy Köyü – Artuklu

Orta + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

393. Otluk Köyü – Kızıltepe

Ot: Tr. *a. bit. b.* Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler³⁵⁶

³⁵² Akalın, a.g.e., s.1489

³⁵³ Akalın, a.g.e., s.1510

³⁵⁴ Akalın, a.g.e., s.1511

³⁵⁵ Akalın, a.g.e., s.1513

³⁵⁶ Akalın, a.g.e., s.1517

Ot – luk : İsimden isim yapma eki

394. Ovabaşı Köyü – Midyat

Ova + Baş- ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

395. Ovaköy Köyü – Yeşilli

Ova + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

396. Oyuklu Köyü – Midyat

Oyuk: Tr. *a.* Oyulmuş, içi boş ve çukur olan yer³⁵⁷

Oyuk – lu : İsimden isim yapma eki

Ö

397. Ömerli İlçesi

Ömer: Köken: Ar. Cinsiyet: Erkek

1. Yaşama, yaşayış, hayat, canlılık. 2. İkinci halife.³⁵⁸

Ömer – li : İsimden isim yapma eki

398. Ömürlü Köyü - Mazıdağı

Ömür: Ar. ‘umr *a.* 1. Yaşam 2. *mec.* Çok hoş giden şey³⁵⁹

Ömür – lü : İsimden isim yapma eki

399. Örencik Köyü – Kızıltepe

Ören – cik : İsimden isim yapma eki

400. Öztaş Köyü – Ömerli

Öz + Taş: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

³⁵⁷ Akalın, a.g.e., s.1525

³⁵⁸ http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982b50fe06bc3.89158236 (2017)

³⁵⁹ Akalın, a.g.e., s.1541

401. Pazarköy Köyü – Nusaybin

Pazar + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Pazar: Far. *bāzār* *a.* 1. Satıcıların belirli günlerde mallarını satmak için sergiledikleri belirli geçici yer . 2. Belli bir şeyin satıldığı yer 3. Alım satım, alışveriş ³⁶⁰

402. Pelitli Köyü – Midyat

Pelit: Ar. *bellūṭ* *a. bit. b.* 1. Meşe ağacı. 2. Bu ağacın meyvesi, palamut. ³⁶¹

Pelit – li : İsimden isim yapma eki

403. Pınarcık Köyü – Ömerli

Pınar – cık : İsimden isim yapma eki

404. Pirinçli Köyü – Derik

Pirinç: Far. *birinc* *a. bit. b.* 1. Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki (*Oryza sativa*) 2. Bu bitkinin besin olarak kullanılan taneleri. ³⁶²

S

405. Sakalar Köyü – Artuklu

Saka: (I) Ar. *saqqā* *a.* 1. Evlere, çeşmeden su taşımayı iş edinmiş olan kimse. 2. Kırsal bölgelerde sulama işlerini düzenleyen ve denetleyen kimse.

Saka: (II) *a. hay. b.* Saka kuşu. ³⁶³

Saka – lar: Çoğul eki

406. Sakızlı Köyü – Mazıdağı

Sakız : Tr. *a.* 1. Bazı ağaçların ve özellikle sakız ağacının kabuğundan sızan, çiğnendiğinde yumuşayan, hoş kokulu, beyaz renkli reçine. 2. Şekerli ve kokulu ağızda çiğnenen eğlence yiyeceği, ciklet. 3. *hay. b.* Vücudu beyaz olup başta ve

³⁶⁰ Akalın, a.g.e., s.1588

³⁶¹ Akalın, a.g.e., s.1592

³⁶² Akalın, a.g.e., s.1609

³⁶³ Akalın, a.g.e., s.1684

ayaklarda belirgin siyah işaretler bulunan, ince kemik yapılı ve yüksek ayaklı, ince yağsız uzun kuyruklu bir koyun türü. 4. Sakız ağacı ³⁶⁴

Sakız – l : İsimden isim yapma eki

407. Salihköy Köyü – Ömerli

Salih + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Salih: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek

1. Elverişli, iyi, uygun, yakışır. 2. Yetkisi, hakkı olan. 3. Dinin buyruklarına uygun harekette bulunan. ³⁶⁵

408. Salkım Köyü - Kızıltepe

Salkım: Tr. *a.* 1. Üzüm gibi, birçoğu bir sap üzerinde bir arada bulunan meyve 2. *bit.* *b.* Ana saptan çıkan yan çiçekleri, sapsarı hep aynı uzunlukta olan çiçek durumu. 3. *bit. b.* Baklagillerden, salkım durumunda mor çiçekler açan ve çoğu asma gibi çardağa sarılan ağaç türü ve çiçeği (*Wistaria sinensis*). 4. *ask. esk.* Topla atılan demir parçaları. ³⁶⁶

409. Sancaklı Köyü – Savur

Sancak: Tr. *a.* 1. Bayrak, liva. 2. *ask.* Çoğunlukla askerî birliklere verilen yazı işlemeli, kenarları saçaklı ve gönderli bayrak. 3. *den.* Gemilerin sağ yanı. 4. *tar.* Osmanlı yönetim teşkilatında illerle ilçeler arasında yer alan yönetim bölümü, mutasarrıflık. ³⁶⁷

Sancak – l : İsimden isim yapma eki

410. Sancarlı Köyü – Kızıltepe

Sancar: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

1. Kısa kama. 2. Saplayan, batıran, yenen. ³⁶⁸

³⁶⁴ Akalın, a.g.e., s.1686

³⁶⁵ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.59631c16bef0d0.08352778 (2017)

³⁶⁶ Akalın, a.g.e., s.1691

³⁶⁷ Akalın, a.g.e., s.1696

³⁶⁸ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5964b8104b08a2.20483471 (2017)

Sancar – l : İsimden isim yapma eki

411. Sandıklı Köyü – Kızıltepe

Sandık: Ar. şandūk *a.* 1. İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası 2. Meyve, sebze koymaya yarayan, tahta veya plastikten yapılmış, dört köşe kap. 3. Bir kurumda para alınıp verilen yer ³⁶⁹

Sandık – l : İsimden isim yapma eki

412. Sarıkaya Köyü - Midyat

Sarı + Kaya: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Sarı: Tr. *a.* 1. Yeşil ile turuncu arasında bir renk, limon kabuğu rengi. 2. *sf.* Bu renkte olan 3. *sf.* Soluk, solgun. ³⁷⁰

413. Sarıköy Köyü – Midyat

Sarı + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

414. Savur İlçesi

Savur isminin nereden geldiğiyle ilgili net bir bilgi yoktur. İsim hakkında değişik görüşler ileri sürülmüştür.

Asur Kralının (İ.Ö. 1300) kuzey Suriyenin büyük bölümünü aldığı seferde Şaru kentinden söz edilmektedir. Bu kentin Savur olduğu ileri sürülmektedir.

II. Surnasirpal M.Ö . 883 - 859 yıllarında Şaru kentinde isyan çıktığını ve Habur a doğru yayıldığını saptamış ve Şaru ya gittiği araştırmacılarca da doğrulanmıştır.

Bizanslıların Tur Abidinde yaptıkları imarlar sırasında Sauras olarak anılmış olup Bizanslılardan sonra Sasaniler dönemi içersinde Staor olarak anılmıştır. Savur' u içine alan Kuzey Mezopotamya'nın ilk tanınan halkı Huriler'dir. M.Ö 1300 yıllarında Asur kralı Adat Nirari'nin Kuzey Suriye'yi aldığı savaşta Şaru (Savur) kentinden söz edilmektedir. Tur Abidini de Savur geçidi yoluyla almıştır. ³⁷¹

³⁶⁹ Akalın, a.g.e., s.1697

³⁷⁰ Akalın, a.g.e., s.1703

³⁷¹ <http://www.mardinkulturizm.gov.tr/TR,56493/savur-ilcesi.html>

415. Serenli Köyü – Savur

Seren: Tr. *a. den.* 1. Yelkenli gemilerde üzerine dört köşe yelken açmak ve işaret kaldırmak için direğe yatay olarak bağlanan gönder. 2. *mim.* Konut kapılarında menteşe ve kilidin takıldığı düşey konumdaki kalın parça. ³⁷²

Seren – li : İsimden isim yapma eki

416. Sevimli Köyü – Kızıltepe

Sevimli: Tr. *sf.* Hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden, cana yakın, şirin, sempatik ³⁷³

Sev – im : Fiilden isim yapma eki

Sevim - li: İsimden isim yapma eki

417. Sınırtepe Köyü – Nusaybin

Sınır + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Sınır: Rum. *a.* 1. İki komşu devletin topraklarını birbirinden ayıran çizgi, hudut. 2. Komşu il, ilçe, köy veya kişilerin topraklarını birbirinden ayıran çizgi. 3. Bir şeyin yayılabileceği veya genişleyebileceği son çizgi, uç 4. Bir şeyin nicelik bakımından inebileceği veya çıkabileceği en alt ve en üst sınır, limit ³⁷⁴

418. Sivrice Köyü – Midyat

Sivri: Tr. *sf.* 1. Ucu keskin ve batıcı olan 2. Ucuna doğru gittikçe incelen ³⁷⁵

Sivri – ce : İsimden isim yapma eki

419. Sivritepe – Ömerli

Sivri + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

420. Soğanlı Köyü – Kızıltepe

Soğan: Tr. *a. bit. b.* Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil

³⁷² Akalın, a.g.e., s.1733

³⁷³ Akalın, a.g.e., s.1742

³⁷⁴ Akalın, a.g.e., s.1755

³⁷⁵ Akalın, a.g.e., s.1788

yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki (*Allium cepa*)³⁷⁶

Soğan – ı : İsimden isim yapma eki

421. Soğukkuyu Köyü - Derik

Soğuk + Kuyu: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Soğuk: Tr. a. 1. Isının üşütecek kadar az veya düşük olması durumu 2. *sf.* Isısı düşük olan, sıcak karşıtı 3. *sf.* Üşütecek derecede ısısı olan 4. *sf. mec.* Duygudan, sevgiden yoksun olan, yakın ve içten olmayan, ilgisiz³⁷⁷

422. Söğütlü Köyü – Midyat

Söğüt: Tr. a. *bit.* b. Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç (*Salix*)³⁷⁸

Söğüt – lü : İsimden isim yapma eki

423. Söğütözü Köyü – Derik

Söğüt + Öz - ü :Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Öz – ü : İyelik 3. tekil şahıs eki

424. Subaşı Köyü – Derik

Su + Baş – ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Subaşı: Tr. a. (*su'başı*) *tar.* 1. Şehirlerin güvenlik işlerine bakan görevlilerin başı. 2. Acemi ocaklarında küçük aşamalı subay. 3. Osmanlılarda kapıkulu süvarileri arasından, savaş zamanı güvenlik işlerine bakmak, barış zamanı da vergi toplamak işleri için ayrılan kimse. 4. Rumeli'de çiftlik kâhyası.³⁷⁹

Baş- ı : İyelik 3. tekil şahıs eki

425. Suçatı Köyü – Dargeçit

Su + Çatı: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

³⁷⁶ Akalın, a.g.e., s.1783

³⁷⁷ Akalın, a.g.e., s.1784

³⁷⁸ Akalın, a.g.e., s.1799

³⁷⁹ Akalın, a.g.e., s.1814

Suçatı: Akarsuların birleştiği yer³⁸⁰

Çatı: Tr. *a.* 1. Bir yapının, bir evin damını kuran parçaların bütünü 2. Birbirine çatılmış, çakılmış şeylerin bütünü. 3. Yapının tavanı ile damı arasındaki kullanılan yer. 4. İnsan ve hayvanda iskeletin kuruluşu 5. *mec.* Barınılan, sığınılan yer. 6. *mec.* Belli bir maksada yönelik kimselerin oluşturduğu birlik. 7. *db.* Özne, nesne durumlarına göre, belirli çatı eklerinin fiil kök veya gövdelerine getirilen türev, bina 8. *ed.* Hikâye, roman, piyes vb. edebî türlerde olay kuruluşu, kurgu 9. *mim.* Bir yapıyı örten ve eğik yüzeyleri olan damın tahtadan iç yapısı.³⁸¹

426. Sulak Köyü – Artuklu

Sulak: Tr. *a.* 1. Kuşlar için su konulan küçük kap. 2. *sf.* Suyu olan, suyu bol (yer)³⁸²

Su – la - : İsimden fiil yapma eki

Sula – k: Fiilden isim yapma eki

427. Sulakdere Köyü - Ömerli

Su – la – k + Dere: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

428. Sultanköy Köyü – Artuklu

Sultan + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Sultan: Tr. *a.* (*sulta:nı*) *tar.* 1. Müslüman, özellikle Sünni hükümdarların kullandıkları unvan, padişah 2. Padişahların erkek ve kız çocukları ile anne ve eşlerine verilen unvan 3. Bektaşî azizi 4. *mec.* Belli bir alanda en üst düzeyde olanlar için kullanılan bir söz³⁸³

§

429. Şahverdi Köyü – Derik

Şah + Ver – di :İsim + çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Şah: Far. şāh (I) *a.* (*şa:hi*) 1. *tar.* İran veya Afgan hükümdarı. 2. Satranç

³⁸⁰http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5964c464df3ff4.76475312 (2017)

³⁸¹ Akalın, a.g.e., s.400

³⁸² Akalın, a.g.e., s.1817

³⁸³ Akalın, a.g.e., s.1818

oyununda her yönde tek hane gidebilen en önemli taş 3. Alevilik, Bektaşilikte pir.

4. *sf.* Benzerlerine oranla en üstün, en güzel, en iyi. ³⁸⁴

Ver – di :Görülen geçmiş zaman eki

430. Şanlı Köyü – Mazıdağı

Şan: Ar. *şān a. (şa:ni)* 1. Ün 2. Gösteriş, gösterişlilik. ³⁸⁵

Şan – u : İsimden isim yapma eki

431. Şenocak Köyü - Savur

Şen + Ocak: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Şen: Tr. *sf.* Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli ³⁸⁶

432. Şenyuva Köyü – Mazıdağı

Şen + Yuva: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

433. Şerefli Köyü – Derik

Şeref: Ar. *şeref a.* 1. Başkasının, birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur 2. Toplumca benimsenmiş iyi şöhret ³⁸⁷

Şeref – li : İsimden isim yapma eki

T

434. Tandır Köyü – Artuklu

Tandır: Ar. *tennūr a.* 1. Yere çukur kazılarak yapılan bir tür fırın. 2. Bazı yerlerde, kışın ayakları ısıtmak amacıyla alçak bir masanın altına mangal konulup üstüne yorgan örtülerek yapılan düzen. ³⁸⁸

³⁸⁴ Akalın, a.g.e., s.1814

³⁸⁵ Akalın, a.g.e., s.1847

³⁸⁶ Akalın, a.g.e., s.1859

³⁸⁷ Akalın, a.g.e., s.1860

³⁸⁸ Akalın, a.g.e., s.1899

435. Tanrıverdi Köyü – Kızıltepe

Tanrı + Ver – di :İsim + çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Tanrı: Tr. (I) *a. din b.* Çok tanrıçılıkta var olduğuna inanılan insanüstü varlıklardan her biri, ilah.

Tanrı: (II)öz. *a. din b.* Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Yaradan, Allah, Rab, İlah, Mevla, Halik, Hüda, Hu, Oğan.³⁸⁹

436. Tanrıyolu Köyü – Mazıdağı

Tanrı + Yol – u : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yol – u : İyelik 3. tekil şahıs eki

437. Tanyeri Köyü – Dargeçit

Tan + Yer – i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Tan: Tr. *a.* Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir.³⁹⁰

Yer – i : İyelik 3. tekil şahıs eki

438. Tarlabaşı Köyü – Kızıltepe

Tarla + Baş – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Baş – ı : İyelik 3. tekil şahıs eki

439. Tarlacık Köyü – Mazıdağı

Tarla – ık : İsimden isim yapma eki

440. Taşgedik Köyü – Ömerli

Taş + Gedik: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Gedik: Tr. *a.* 1. Bir düzey üstündeki yıkık, çatlak veya aralık, rahne 2. Dağ geçidi. 3. *mec.*Boşluk, eksiklik 4. *mec.* Güçlük, güç durum 5. *ask.* Yarma saldırısında düşman mevzilerinde açılan yer. 6. *tar.* Bir işi yapmak, bir şeyden yararlanmak yolunda verilen hak, imtiyaz. 7. *esk.* Eksik dişli.³⁹¹

³⁸⁹ Akalın, a.g.e., s.1902

³⁹⁰ Akalın, a.g.e., s.1899

³⁹¹ Akalın, a.g.e., s.740

441. Taşköy Köyü - Nusaybin

Taş + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

442. Taşlıburç Köyü – Midyat

Taş – ılı + Burç : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

443. Taşlıca Köyü – Ömerli

Taş – ılı: İsimden isim yapma eki

Taşlı – ca: İsimden isim yapma eki

444. Taşlık Köyü – Savur

Taş – ılık: İsimden isim yapma eki

445. Tatlıca Köyü – Kızıltepe

Tat: Tr. a. 1. Canlıların besinlerdeki uçucu olmayan bileşikleri damak, boğaz ve dil yüzeyindeki mukoza noktaları aracılığıyla algıladığı duyum. 2. Tatlılık. 3. *mec.* Hoşa giden durum, lezzet, zevk³⁹²

Tat- ılı : İsimden isim yapma eki

Tatlı –ca : İsimden isim yapma eki

446. Tavuklu Köyü – Ömerli

Tavuk: Tr. a. *hay.* b. Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı (*Gallus*)³⁹³

Tavuk – ılı : İsimden isim yapma eki

447. Tavşanlı Köyü – Dargeçit

Tavşan: Tr. a. *hay.* b. 1. Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, postundan yararlanılan bir memeli türü (*Lepus europeus*) 2. *sp.* Atletizm yarışlarında rekor

³⁹² Akalın, a.g.e., s.1917

³⁹³ Akalın, a.g.e., s.1923

kırılabilmesi için tempoyu yüksek tutup belirli bir mesafeyi diğer atletlerin önünde koşan atlet.³⁹⁴

Tavşan – l : İsimden isim yapma eki

448. Tekağaç Köyü – Nusaybin

Tek + Ağaç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Tek : Tr. *sf.* 1. Eşi olmayan, biricik, yegâne 2. Kadeh içinde belirli ölçüde olan (içki). 3. *a.* Birbirini tamamlayan veya aynı türden olan nesnelere her biri 4. *zf.* Önüne getirildiği cümleye istek ve özlem kavramı katar 5. *zf.* Yalnızca 6. *mec.* Hiç, hiçbir 7. *mat.* İki ile bölünemeyen (sayı)³⁹⁵

449. Tekkuyu Köyü - Ömerli

Tek + Kuyu: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

450. Temelli Köyü – Dargeçit

Temel: Rum. *a.* 1. Bir yapının toprak altında kalan ve yapıya dayanak olan duvar, taban vb. bölümlerinin tümü 2. Bu bölümleri yapmak için kazılan çukur. 3. *sf. mec.* En önemli, belli başlı, ana, taban, esas, asıl, baz³⁹⁶

Temel – li : İsimden isim yapma eki

451. Tepealtı Köyü – Nusaybin

Tepe + Alt – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Alt - ı : İyelik 3. tekil şahıs eki

452. Tepeli Köyü – Midyat

Tepe – li : İsimden isim yapma eki

453. Tepeören Köyü – Nusaybin

Tepe + Ören: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

³⁹⁴ Akalın, a.g.e., s.1922

³⁹⁵ Akalın, a.g.e., s.1933

³⁹⁶ Akalın, a.g.e., s.1947

454. Tepeüstü Köyü – Nusaybin

Tepe + Üst - ü: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Üst – ü : İyelik 3. tekil şahıs eki

455. Tıraşlı Köyü – Kızıltepe

Tıraş: Far. *terāş* *a.* 1. Saç veya sakalı kesme işi, yülüme 2. Erkek saçını belli bir biçim vererek kesme 3. Kesilme ve kazınma zamanı gelmiş saç ve sakal 4. Bir şeyin üzerindeki pürüzleri alma, belli bir biçim vermek için yontma.³⁹⁷

Tıraş – ı : İsimden isim yapma eki

456. Tilkitepe Köyü – Artuklu

Tilki + Tepe : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Tilki: Tr. *a.* 1. *hay.* *b.* Köpekgillerden, uzunluğu 90, kuyruğu 30 santimetre kadar, ırklarına göre çeşitli renklerde olan, ağız ve burnu uzun ve sivri, kümes hayvanlarına zarar veren, kürkü beğenilen bir memeli türü (*Vulpes*). 2. Bu hayvanın postundan yapılan manto vb. 3. *sf. mec.* Çok kurnaz³⁹⁸

457. Timurçiftliği Köyü – Kızıltepe

Timur + Çiftlik – i: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Timur: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

Demir.³⁹⁹

Çiftlik – i : İyelik 3. tekil şahıs eki

458. Tokdere Köyü – Ömerli

Tok + Dere: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Tok: Tr. *sf.* 1. Açlığını gidermiş, doymuş, aç karşıtı. 2. Sık ve kalın dokunmuş (kumaş). 3. Kalın ve gür (ses)⁴⁰⁰

³⁹⁷ Akalın, a.g.e., s.1977

³⁹⁸ Akalın, a.g.e., s.1982

³⁹⁹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5964d7acd39334.19707790 (2017)

⁴⁰⁰ Akalın, a.g.e., s.1986

459. Tokluca Köyü – Savur

Toklu: Tr. *a. hay. b.* Bir yıllık kuzu. ⁴⁰¹

Toklu – ca : İsimden isim yapma eki

460. Toptepe Köyü – Midyat

Top + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Top: Tr. *a.* 1. Birçok spor oyununda kullanılan, türlü büyüklükte, genellikle kauçuktan yapılmış yuvarlak nesne 2. Bazı aletlerde bulunan toparlağımsı parça 3. Kumaş, kâğıt gibi şeylerin belli miktardaki bağı, ferde 4. Kumaş, kâğıt vb. şeylerin düzenli bir yığın durumuna getirilmiş bağı 5. *sf.* Yuvarlak biçimde olan, toparlak ⁴⁰²

461. Tosunlu Köyü – Kızıltepe

Tosun: Tr. *a.* 1. Danalıktan yeni çıkmış genç boğa. 2. *mec.* Sağlıklı, tıknaz delikanlı ⁴⁰³

Tosun – lu : İsimden isim yapma eki

462. Tozan Köyü – Artuklu

Tozan : Tr. *a.* 1. İncecik toz tanesi. 2. Tozu çok olan yer. ⁴⁰⁴

463. Tungalı Köyü – Midyat

Tulga – lu : İsimden isim yapma eki

464. Turgutköy Köyü - Nusaybin

Turgut + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Turgut: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

Konut, oturulacak yer ⁴⁰⁵

⁴⁰¹ Akalın, a.g.e., s.1987

⁴⁰² Akalın, a.g.e., s.1990

⁴⁰³ Akalın, a.g.e., s.1998

⁴⁰⁴ Akalın, a.g.e., s.1999

⁴⁰⁵ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5964db4042e358.70458951 (2017)

465. Tuzlaköy Köyü – Kızıltepe

Tuz- la + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Tuzla: Tr. *a. (tu'zla)* 1. Kıyılarda, tava denilen havuzlara deniz veya göl suyu akıtıldıktan sonra kurutulmuş tuz çıkarılan yer, memleha. 2. *hlk.*Davarlara kırdaki tuz verilen düz, taşlık ve kayalık yerler. 3. *hlk.* Tuzlak. ⁴⁰⁶

Tuz – la : İsimden isim yapma eki

466. Tuzluca Köyü – Kızıltepe

Tuz: Tr. *a. kim.* 1. Kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde. 2. Bir asitteki hidrojenin yerini bir bazın almasıyla oluşan birleşim, sodyum klorür (NaCl). ⁴⁰⁷

Tuz – lu : İsimden isim yapma eki

Tuzlu – ca : İsimden isim yapma eki

U

467. Ulaşlı Köyü – Kızıltepe

Ulaş: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

Amacına ermiş, isteğine kavuşmuş kimse. ⁴⁰⁸

Ulaş – lu : İsimden isim yapma eki

468. Uluköy Köyü – Kızıltepe

Ulu + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ulu: Tr. *sf.* 1. Erdemleri bakımından çok büyük, yüce . 2. Çok yüksek, çok büyük olan (şey) ⁴⁰⁹

469. Ulutaş Köyü – Mazıdağı

Ulu + Taş : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

⁴⁰⁶ Akalın, a.g.e., s.2016

⁴⁰⁷ Akalın, a.g.e., s.2015

⁴⁰⁸ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5969b4c277b3a2.63133575 (2017)

⁴⁰⁹ Akalın, a.g.e., s.2032

470. Uzunkaya Köyü – Kızıltepe

Uzun + Kaya: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Uzun: Tr. *sf.* 1. İki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı. 2. Başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı olan, çok süren⁴¹⁰

471. Uzunköy Köyü – Yeşilli

Uzun + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ü

472. Üçağıl Köyü – Midyat

Üç + Ağıl : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Üç: Tr. *a.* 1. İkiden sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 3 ve III rakamlarının adı. 3. *sf.* İkiden bir artık.⁴¹¹

Ağıl: Tr. *a.* 1. Evcil küçükbaş hayvanların barındığı çit veya duvarla çevrili yer 2. Bazı yıldızların, özellikle ayın çevresinde görülen geniş ve aydınlık teker, ayla, hale⁴¹²

473. Üçerli Köyü – Savur

Üç –er : İsimden isim yapma eki

Üçer – li : İsimden isim yapma eki

474. Üçevler Köyü – Kızıltepe

Üç + Ev – ler : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Ev – ler: Çoğul eki

475. Üçkavak Köyü – Savur

Üç + Kavak : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

⁴¹⁰ Akalın, a.g.e., s.2051

⁴¹¹ Akalın, a.g.e., s.2053

⁴¹² Akalın, a.g.e., s.31

476. Üçköy Köyü – Nusaybin

Üç + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

477. Üçkuyu Köyü – Derik

Üç + Kuyu : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

478. Üçören Köyü – Savur

Üç + Ören : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

479. Üçtepe Köyü – Derik

Üç + Tepe : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

480. Üçyol Köyü – Nusaybin

Üç + Yol : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

481. Ülkerköy Köyü – Kızıltepe

Ülker + Köy : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Ülker: Tr. öz. *a. gök b. Boğa takımyıldızı sınırları içinde bulunan, yedi parlak yıldız ve etrafındaki gaz katmanı ile güzel görünüm veren yıldız kümesi, Yedikızkardeş, Süreyya, Pervin.*⁴¹³

482. Ünsallı Köyü – Ömerli

Ünsal : Köken: T. *Cinsiyet:* Kız, erkek

Adın duyulsun, ünlen □ anlamında kullanılan bir ad.⁴¹⁴

Ünsal – İ : İsimden isim yapma eki

483. Ürünli Köyü – Mazıdağı

Ürün: Tr. *a. 1. Doğadan elde edilen, üretilen yararlı şey, mahsul. 2. Türlü endüstri alanlarında ham maddelerin işlenmesiyle elde edilen şey. 3. mec. Eser*⁴¹⁵

⁴¹³ Akalın, a.g.e., s.2056

⁴¹⁴ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5969badfd672f5.85670155 (2017)

⁴¹⁵ Akalın, a.g.e., s.2061

Ürün – lü : İsimden isim yapma eki

Y

484. Yağmur Köyü – Mazıdağı

Yağmur: Tr. *a.* Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet ⁴¹⁶

Yağ – mur: Fiilden isim yapma eki

485. Yalın Köyü – Artuklu

Yalın: Tr. *a.* 1. Alev 2. Kılıç, bıçak gibi kesici araçların keskin yüzü. ⁴¹⁷

486. Yalınağaç Köyü – Mazıdağı

Yalın + Ağaç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yalın: Tr. (I) *a. hlk.* Alev.

Yalın: (II) *sf.* 1. Gösterişsiz, süssüz, sade (söz, yazı). 2. *hlk.* Çıplak, kınından çıkmış ⁴¹⁸

487. Yalınkılıç Köyü – Kızıltepe

Yalın + Kılıç: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kılıç: Tr. *a.* 1. Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah 2. *sp.* Bu silah kullanılarak oynanan, hedef bölgesi baş, gövde ve kollar olan bir tür kılıç oyunu. 3. Saban ökçesini oka bağlayan ağaç parçası. ⁴¹⁹

488. Yamaç Köyü – Kızıltepe

489. Yandere Köyü – Nusaybin

Yan + Dere: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

⁴¹⁶ Akalın, a.g.e., s.2108

⁴¹⁷ Akalın, a.g.e., s.2116

⁴¹⁸ Akalın, a.g.e., s.2117

⁴¹⁹ Akalın, a.g.e., s.1153

Yan : Tr. *sf.* Üstte, altta, arkada veya önde olmayan ⁴²⁰

490. Yanılmaz Köyü – Dargeçit

Yanı(lmak): Tr. (*nsz*) Tanımayarak, niteliğini iyi anlamayarak aldanmak ⁴²¹

Yanı(l- maz) : Fiilden isim yapma eki

491. Yardere Köyü – Artuklu

Yar + Dere: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Yar: Tr. *a.* Uçurum ⁴²²

492. Yarımca Köyü – Kızıltepe

Yarım: Tr. *sf.* 1. Bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri 2. Tam ve istenildiği gibi olmayan, eksik, noksan ⁴²³

Yarımca: Tr. *a.* 1. Vücudun yarısına gelen inme. 2. *hlk.* Yarım baş ağrısı. ⁴²⁴

Yarım – ca : İsimden isim yapma eki

493. Yaşarköy Köyü – Kızıltepe

Yaşa- r + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yaşa(mak): Tr. (*nsz*) 1. Canlılığını, hayatını sürdürmek 2. Sağ olmak 3. Varlığını sürdürmek ⁴²⁵

Yaşa – r : Fiilden isim yapma eki

494. Yavruköy Köyü – Nusaybin

Yavru + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Yavru: Tr. *a.* 1. Yeni doğmuş hayvan veya insan . 2. Çocuk, evlat 3. *mec.* Bir şeyin küçüğü ⁴²⁶

⁴²⁰ Akalın, a.g.e., s.2120

⁴²¹ Akalın, a.g.e., s.2123

⁴²² Akalın, a.g.e., s.2131

⁴²³ Akalın, a.g.e., s.2137

⁴²⁴ Akalın, a.g.e., s.2137

⁴²⁵ Akalın, a.g.e., s.2143

⁴²⁶ Akalın, a.g.e., s.2148

495. Yayıklı Köyü – Kızıltepe

Yayık: Tr. *a.* 1. Tereyağı çıkarmak için sütün, yoğurdun içinde çalkalandığı kap veya makine 2. *sf.* Yayılmış, yayvan.⁴²⁷

Yayık – *lı* : İsimden isim yapma eki

496. Yayla Köyü – Artuklu

Yayla: Tr. *a.* (*ya'yla*) *coğ.* Akarsularla derin bir biçimde yarılmış, parçalanmış, üzerinde düzlüklerin belirgin olarak bulunduğu, deniz yüzeyinden yüksek yeryüzü parçası, plato⁴²⁸

497. Yaylabası Köyü – Artuklu

Yayla + Baş- *ı* : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Baş – *ı* : İyelik 3. tekil şahıs eki

498. Yaylacık Köyü – Artuklu

Yayla – *cık* : İsimden isim yapma eki

499. Yaylatepe Köyü – Ömerli

Yayla + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

500. Yaylayanı Köyü – Savur

Yayla + Yan – *ı* : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yan – *ı* : İyelik 3. tekil şahıs eki

501. Yaylı Köyü – Artuklu

Yay: Tr. *a.* 1. Ok atmaya yarayan, iki ucu arasına kiriş gerilmiş, eğri ağaç veya metal çubuk. 2. Farklı amaçlarla çeşitli biçimlerde yapılan esnek parça 3. Zemberek. 4. Hallacın pamuk veya yünü atmak için tokmak yardımıyla kullandığı araç⁴²⁹

Yay – *lı* : İsimden isim yapma eki

⁴²⁷ Akalın, a.g.e., s.2150

⁴²⁸ Akalın, a.g.e., s.2152

⁴²⁹ Akalın, a.g.e., s.2149

502. Yaylım Köyü – Kızıltepe

Yay(mak): Tr. (-i, -e) Bir şeyi açarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek

Yay- (ı)l (mak): Fiilden fiil yapma eki

Yay(ı)l – ım : Fiilden isim yapma eki

Yaylım: Tr. 1. Otlak. 2. Otlama, yayılma. 3. Açıklık, düzlük. ⁴³⁰

503. Yayvantepe Köyü – Midyat

Yayvan + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yayvan: Tr. *sf.* Eni boyundan ve derinliğinden çok olan, basık ve geniş ⁴³¹

504. Yazıcık Köyü – Derik

Yazı – cık : İsimden isim yapma eki

505. Yazır Köyü – Savur

Yazır: Tr. *öz. a. tar.* Oğuz Türklerinin yirmi dört boyundan biri. ⁴³²

506. Yedikardeş Köyü – Kızıltepe

Yedi + Kardeş: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yedi: Tr. *a.* 1. Altıdan sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 7 ve VII rakamlarının adı. 3. *sf.* Altıdan bir artık ⁴³³

Yedikardeş: *öz. a. hlk.* Büyükkayı'yı oluşturan yedi yıldız. ⁴³⁴

507. Yemişli Köyü – Midyat

Yemiş: Tr. *a.* 1. Meyve 2. *hlk.* İncir. ⁴³⁵

Yemiş – li: İsimden isim yapma eki

508. Yenice Köyü – Midyat

Yeni – ce : İsimden isim yapma eki

⁴³⁰http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5972f2833b6364.62053430 (2017)

⁴³¹ Akalın, a.g.e., s.2153

⁴³² Akalın, a.g.e., s.2156

⁴³³ Akalın, a.g.e., s.2157

⁴³⁴ Akalın, a.g.e., s.2158

⁴³⁵ Akalın, a.g.e., s.2164

509. Yeniköy Köyü – Artuklu

Yeni + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

510. Yenilmez Köyü – Savur

Yenil(mek): Tr. (*nsz*) Savaş veya yarışmada karşısındakinden aşağı durumda kalmak, kaybetmek, mağlup olmak.⁴³⁶

Yenil –mez : Fiilden isim yapma eki

511. Yerköy Köyü – Nusaybin

Yer + Köy: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

512. Yeşilköy Köyü – Nusaybin

Yeşil + Köy: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yeşil: Tr. *a.* Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk⁴³⁷

513. Yeşilli İlçesi

Yeşil – li : İsimden isim yapma eki

514. Yeşilöz Köyü – Midyat

Yeşil + Öz: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

515. Yetkinler Köyü – Mazıdağı

Yetkin : Tr. *sf.* Gerekli olgunluğa erişmiş, olgun, kâmil, mükemmel⁴³⁸

Yetkin – ler: Çoğul eki

516. Yılmaz Köyü – Dargeçit

Yıl(mak): Tr. (*-den*) 1. Bir işten gözü korkup vazgeçmek 2. Bıkmak, usanmak⁴³⁹

⁴³⁶ Akalın, a.g.e., s.2166

⁴³⁷ Akalın, a.g.e., s.2173

⁴³⁸ Akalın, a.g.e., s.2176

⁴³⁹ Akalın, a.g.e., s.2182

Yılmaz: Tr. *sf.* Bir işten gözü korkup vazgeçmeyen, yılmayan.⁴⁴⁰

Yıl – maz: Fiilden isim yapım eki

517. Yolbaşı Köyü – Midyat

Yol + Baş – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

518. Yolbilen Köyü – Nusaybin

Yol + Bil – en: Partisip grubu şeklinde oluşmuş

Bil – en: Fiilden isim yapma eki

519. Yoldere Köyü – Kızıltepe

Yol + Dere: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

520. Yolindi Köyü – Nusaybin

Yol + İn – di : İsim + çekimli fiil şeklinde oluşmuş

İN(mek): Tr. (-den) 1. Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek. 2. Bir taşıt veya binek hayvanından yere basmak 3. Dağ, tepe vb. yüksek bir yerden gelmek 4. (-e) Bir yerden başka bir yere gitmek, varmak 5. (-e) Konaklamak 6. (nsz) Alçalıp eski durumuna dönmek 7. (nsz) Fiyatı düşürmek 8. Değeri düşmek 9. (-e) argo Vurmak 10. (nsz) Yıkılmak. 11. (-e) İnme gelmek⁴⁴¹

İN – di: Görülen geçmiş zaman eki

521. Yolüstü Köyü – Kızıltepe

Yol + Üst – ü : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

522. Yoncalı Köyü – Dargeçit

Yonca: Tr. *a. bit. b.* Baklagillerden, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı (*Trifolium*)⁴⁴²

Yonca – ı: İsimden isim yapma eki

⁴⁴⁰ Akalın, a.g.e., s.2182

⁴⁴¹ Akalın, a.g.e., s.972

⁴⁴² Akalın, a.g.e., s.2192

523. Yukarıaydınlı Köyü – Artuklu

Yukarı + Aydın – ılı :Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş

Yukarı: Tr. *a.* Bir şeyin üst bölümü, fevk, aşağı karşıtı.

Türkiye Türkçesine, Eski Türkçedeki +*Garu* ekinden Eski Anadolu Türkçesi kanalıyla uzanmış olan +*ArI* ve +*rA* yön gösterme ekleri, kalıplaşmış birkaç yer ve zaman zarfı oluşturmuştur: *dışarı, içeri, ileri, yukarı* gibi.⁴⁴³

Aydın - ılı : İsimden isim yapma eki

524. Yukarıazıklı Köyü – Kızıltepe

Yukarı + Azık – ılı :Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş

525. Yukarıkonak Köyü – Mazıdağı

Yukarı + Konak : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

526. Yukarıocaklı Köyü - Mazıdağı

Yukarı + Ocak – ılı : Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş

527. Yukarıyeniköy Köyü – Artuklu

Yukarı + Yeni + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

528. Yukarımezra Köyü – Derik

Yukarı + Mezra : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

529. Yumrutaş Köyü – Kızıltepe

Yumru + Taş : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yumru: Tr. *a.* Yuvarlak, şişkin şey .⁴⁴⁴

530. Yumurcak Köyü - Kızıltepe

Yumurcak: Tr. *a.* 1. Yaramaz küçük çocuk 2. *hlk.* Veba hastalığında koltuk altında veya kasıkta çıkan çıban.⁴⁴⁵

⁴⁴³ Zeynep Korkmaz, Türkiye Türkçesi Grameri: (Şekil Bilgisi), TDK yay., Ankara 2009, s.160

⁴⁴⁴ Akalın, a.g.e., s.2198

⁴⁴⁵ Akalın, a.g.e., s.2199

531. Yurteri Köyü – Kızıltepe

Yurt + Er – i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Er – i: İyelik 3. tekil şahıs eki

532. Yurtözü Köyü – Kızıltepe

Yurt + Öz – ü: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

533. Yuvalı Köyü – Midyat

Yuva – lı : İsimden isim yapma eki

534. Yüce Köyü – Mazıdağı

Yüce: *sf.* Yüksek, büyük, ulu, ulvi ⁴⁴⁶

535. Yüksektepe Köyü – Kızıltepe

Yüksek + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yüksek: Tr. *a.* 1. Yukarıda, üst tarafta olan yer 2. *sf.* Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, alçak karşıtı ⁴⁴⁷

Z

536. Zeytinli Köyü – Yeşilli

Zeytin: Ar. *zeytūn a. bit. b.* Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç (*Olea europaea*). ⁴⁴⁸

Zeytin – li : İsimden isim yapma eki

537. Ziyaret Köyü – Kızıltepe

⁴⁴⁶ Akalın, a.g.e., s.2204

⁴⁴⁷ Akalın, a.g.e., s.2206

⁴⁴⁸ Akalın, a.g.e., s.2232

2.2. Kızıltepe İlçesinde Yer Alan Mahalle, Sokak, Cadde, Bulvar ve Küme Ev Adları

A

1. Adnan Menderes Caddesi – Tepebaşı Mahallesi

Adnan : Ar. adnān : İnsanlardan üstün olan demektir. Arap şecerelerine göre Hz. İsmail neslinden gelen Araplar'ın ceddinin unvanıdır. ⁴⁴⁹

Menderes: a. Yun. coğ. Bir akarsu yatağının az eğimli koyak tabanlarında ve ova düzlüklerinde çizdiği s harfine benzeyen kıvrım. ⁴⁵⁰

Adnan Menderes (1899-1961):

1899 yılında Aydın'da doğmuştur. Siyasi hayatına Serbest Cumhuriyet Fırkası'nda başlamış ve Cumhuriyet Halk Partisi'nde sürdürmüştür. İsmet İnönü ile ters düştükten sonra partiden ayrılmış ve Demokrat Parti'yi kurarak bu partinin başkanı olmuştur. 1946 seçimlerinde iktidar olan Adnan Menderes 1960 darbesi ile görevden alınmış ve 17 Eylül 1961 tarihinde İmralı'da idam edilmiştir. ⁴⁵¹

2. Akbulut Sokak – Arıklı Mahallesi

Ak + Bulut : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Bulut: Tr. a. 1. Atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan, biçimleri, yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan yığın 2. Herhangi bir şeyden oluşan yoğun yığın 3. *mec.*Keder, endişe ⁴⁵²

⁴⁴⁹ Hüsameddin Kaya, Çocuk İsimleri, Gonca Yay., İstanbul, s. 107

⁴⁵⁰ Akalın, a.g.e., s.1368

⁴⁵¹ <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=438>

⁴⁵² Akalın, a.g.e., s.325

3. Akköy Caddesi – Dikmen Mahallesi

Ak + Köy : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

4. Aktürk Küme Evleri – Berçem Mahallesi

Ak + Türk : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Türk: Tr. *öz. a.* 1. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan halk ve bu halktan olan kimse 2. Dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan, Türkçenin değişik lehçelerini konuşan soy ve bu soydan olan kimse⁴⁵³

5. Arafat Sokak – Akziyaret Mahallesi

Arafat: Ar. 'arafāt *öz. a.* Hacıların Kurban Bayramı'nın arife günü toplandıkları Mekke'nin doğusundaki tepe.⁴⁵⁴

6. Aralık Sokağı – Çıplak Mahallesi

Ara: Tr. *a.* 1. İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe. 2. İki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla. 3. Kişilerin veya toplulukların birbirine karşı olan durumu veya ilgisi 4. İç 5. *sin. ve tiy.* Bir oyunda, bir filmde izleme sırasında dinlenmek üzere verilen kısa süre, antrakt. 6. *sp.* Toplu jimnastik dizilmelerinde, sıradakilerin birbirlerinden yanlamasına olan uzaklıkları.⁴⁵⁵

Ara –lık : İsimden isim yapma eki

7. Aslan Sokak – Cumhuriyet Mahallesi

Aslan: Tr. *a.* 1. *hay. b.* Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeleli, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir memeli türü, arslan. 2. *mec.* Gürbüz, cesur ve yiğit adam.⁴⁵⁶

⁴⁵³ Akalın, a.g.e., s.2020

⁴⁵⁴ Akalın, a.g.e., s.112

⁴⁵⁵ Akalın, a.g.e., s.110

⁴⁵⁶ Akalın, a.g.e., s.131

8. Ata Küme Evleri – Atatürk Mahallesi

9. Atatürk Mahallesi

Ata + Türk: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Atatürk: Köken: T. Cinsiyet: Erkek

1. Türklerin atası. 2. Mustafa Kemal Paşa'ya 1934 yılında yasayla verilmiş soyadı.

10. Aşağıboğaziye Sokak – Büyükboğaziye Mahallesi

11. Aşiti Mahallesi

Aşiti : Kürtçe *a. Barış.*⁴⁵⁷

12. Aydın Sokak – Ülker Mahallesi

Aydın: Tr. *sf.* 1. Işık alan, ışıklı, aydınlık 2. Kültürlü, okumuş, görgülü, ileri düşünceli (kimse), münevver⁴⁵⁸

13. Ayrancı Caddesi – Dikmen Mahallesi

Ayran: Tr. *a.* 1. Süt veya yoğurt yayıkta çalkalanarak yağı alındıktan sonra kalan sulu bölüm. 2. Yoğurdun sulandırılıp çalkalanmasıyla yapılan içecek⁴⁵⁹

Ayran – cı : İsimden isim yapma eki

14. Ayrancı Yolu Sokak - Dikmen Mahallesi

Ayran – cı + Yol –u: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yol – u : İyelik 3. tekil şahıs eki

15. Aysun Sokak – Kırkkuyu Mahallesi

Aysun: Köken: T. Cinsiyet: Erkek, kız

Uysal.⁴⁶⁰

⁴⁵⁷ <http://www.kurtkulturu.com/kurtce-turkce-ingilizce-sozluk> (2017)

⁴⁵⁸ Akalın, a.g.e., s.157

⁴⁵⁹ Akalın, a.g.e., s.162

⁴⁶⁰ http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982dcd49fc340.09639289 (2017)

B

16. Bağlar Sokak – Hocaköy Mahallesi

Bağ: (I) *a.* 1. Bir Şeyi başka bir Şeye veya biröok Şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip, sicim, Şerit, tel vb. düğümlenebilir nesne 2. Sargı 3. Bağlam, deste, demet. *mec.* İlgı, ilişki, rabıta

Bağ : (II) Far. *bāğ a.* 1. Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası. 2. Meyve bahöesi

Bağ – lar: Öoğul eki

17. Bağlı Sokak – Akalın Mahallesi

Bağ – ılı : İsimden isim yapma eki

Bağlı: *sf.* 1. Bir bağ ile tutturulmuş olan 2. GeröekleŐmesi bir Őartı gerektiren, vabeste 3. Sınırlanmış, sınırlı 4. Kapatılmış olan, kapalı 5. Bir kuruluşun yetkisi altında bulunan⁴⁶¹

18. Bahöelievler Mahallesi

Bahöe – li + Ev – ler : Sıfat tamlaması Şeklinde oluşmuş

19. Barbaros Sokak – İpek Mahallesi

Barbaros: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

Büyük Türk denizcisi, Barbaros Hayrettin Paşa'ya (1467-1546) Avrupalılar tarafından verilen ve □Kızıl sakal□ anlamına gelen bir ad.⁴⁶²

20. Batıhan Sokak – Şenyurt Mahallesi

Batıhan(Batuhan) : *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

Üstün gelen, gücü yeten, galip olan hükümdar.⁴⁶³

⁴⁶¹ Akalın, a.g.e., s.181

⁴⁶²http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596a0bafbecfc6.31132959 (2017)

⁴⁶³http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596a0ed7573d95.14613105 (2017)

21. Bektaşı Yolu Caddesi – Dikmen Mahallesi

Bektaşı + Yol – u: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Bektaşı : Tr. öz. a. (*bekta:şı:*) Hacı Bektaş Veli'nin tarikatına girmiş olan kimse. ⁴⁶⁴

22. Belediye Sokak – Tepebaşı Mahallesi

Belediye: Ar. belediyye a. 1. İl, ilçe, kasaba, belde vb. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen, tüzel kişiliği olan örgüt, şehremaneti. 2. Bu örgütün bulunduğu bina ⁴⁶⁵

23. Berçem Mahallesi

Berçem: Far. perçem a. esk. 1. Başlarını tıraş edenlerin tepede bıraktıkları saç tutamı. 2. Yele ⁴⁶⁶

24. Bereket Küme Evleri – Kayapınar Mahallesi

Bereket: Ar. bereket a. 1. Bolluk, gürlük, ongunluk, feyiz, feyezana 2. *hlk.* Yağmur 3. *z.f.* İyi ki, neyse ki, iyi bir rastlantı sonucunda ⁴⁶⁷

25. Beşiri Sokak – Gözlüce Mahallesi

Beşir: Köken: Ar. Cinsiyet: Erkek

1. Müjde getiren, müjdecî. 2. Güler yüzlü, güleç. ⁴⁶⁸

26. Birikethane Caddesi – Atatürk Mahallesi

Biriket + Hane: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Biriket(Briket) : Fr. a. 1. Linyit ve kömür tozundan basınçla elde edilen yakacak. 2. Linyit, kömür tozu ve katran tortusundan basınçla elde edilen, tuğla biçimli yapı malzemesi ⁴⁶⁹

⁴⁶⁴ Akalın, a.g.e., s.235

⁴⁶⁵ Akalın, a.g.e., s.236

⁴⁶⁶ Akalın, a.g.e., s.1595

⁴⁶⁷ Akalın, a.g.e., s.246

⁴⁶⁸ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596a10d852c204.05816825 (2017)

⁴⁶⁹ Akalın, a.g.e., s.316

Hane: Far. *hāne a. (ha:ne)* 1. Ev, konut. 2. Ev halkı: 3. Bir bütünü oluşturan bölümlerden her biri, bölük, göz 4. *mat.* Basamak. 5. *müz.* Klasik Türk müziğinde, peşrev vb. saz parçalarının bölümlerinden her biri. 6. Birleşik kelimelerde □bina, yapı, yer, makam□ anlamlarıyla ikinci kelime olarak yer alan bir söz⁴⁷⁰

27. Boyunlu Sokak – Arıklı Mahallesi

Boyun: Tr. *a.* 1. *anat.* Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi 2. Testi, şişe, güğüm gibi kaplarda dar olan üst kısım. 3. *coğ.* Dağ sırtlarında geçmeye elverişli alçak yer. 4. Üzeri⁴⁷¹

Boyun – lu : İsimden isim yapma eki

28. Bozhüyük Mahallesi

Boz + Hüyük : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

29. Bozyel Küme Evleri – Dikmen

Boz + Yel : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Yel: Tr. *a.* 1. Rüzgâr. 2. *hlk.* Romatizma ağrısı. 3. *hlk.* Kalın bağırsaktaki gaz.⁴⁷²

30. Bölükbaşı Sokak – Arıklı Mahallesi

Bölük + Baş – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Bölük: Tr. *a.* 1. Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım 2. Saç örgüsü. 3. Hizip. 4. *ask.* Takımlardan oluşan, üçü veya dördü bir tabur oluşturan ve öbür birliklerin temeli sayılan birlik 5. *mat.* On kuralına göre yazılan bir tam sayının, sağdan sola doğru üçer üçer ayrılan basamaklarından her bir üçlü takımı⁴⁷³

Baş – ı : İyelik 3. tekil şahıs eki

31. Büyüktepe Mahallesi

Büyük + Tepe : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

⁴⁷⁰ Akalın, a.g.e., s.842

⁴⁷¹ Akalın, a.g.e., s.308

⁴⁷² Akalın, a.g.e., s.2160

⁴⁷³ Akalın, a.g.e., s.314

32. Cantaşı Mahallesi

Can + Taş – ı : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Can: Far. cān *a.* 1. İnsan ve hayvanlarda yaşamayı sağlayan ve ölümlerle vücuttan ayrılan madde dışı varlık. 2. Yaşama, hayat 3. Güç, dirilik ⁴⁷⁴

Taş – ı : İyelik 3. tekil şahıs eki

33. Celali Kesko Sokak – İnandı Mahallesi

Celali + Kesko : Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Celali: Ar. celālî *öz. a. (cela:li) tar.* İlk olarak Yavuz Sultan Selim döneminde ortaya çıkıp devlete isyan eden Bozoklu Derviş Celâl'in adamlarına ve ondan yana olanlara, sonraları da ortaya çıkan bütün eşkıyaya verilen ad. ⁴⁷⁵

Kesk: Kürtçe. a. Yeşil ⁴⁷⁶

34. Cengiz Topel Caddesi – Şenyurt Mahallesi

Cengiz: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

1. Güçlü, yılmaz, gözü pek kimse. 2. Tarihte Büyük Moğol İmparatorluğu'nu kuran Türk hükümdarı. ⁴⁷⁷

Topel: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

Eli sıkı, fazla cömert olmayan kimse. ⁴⁷⁸

Cengiz Topel (2 Eylül 1934 - 8 Ağustos 1964)

Türk pilot yüzbaşı. 1964'te Türk Hava Kuvvetleri'nin Kıbrıs'ta gerçekleştirdiği uyarı uçuşunda, uçağı Rum uçaksavarlar tarafından vurulunca paraşütle atladı ve esir düştü. Rumlar tarafından hastanede öldüğü belirtilen Topel'in naaşı iade edildi. Türk Hava Kuvvetleri'nin Kıbrıs'taki ilk pilot kaybıdır. ⁴⁷⁹

⁴⁷⁴ Akalın, a.g.e., s.344

⁴⁷⁵ Akalın, a.g.e., s.356

⁴⁷⁶ <http://www.kurtkulturu.com/kurtce-turkce-ingilizce-sozluk> (2017)

⁴⁷⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b1a9f5565d6.09882219 (2017)

⁴⁷⁸ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b1c9f197f50.47354083 (2017)

⁴⁷⁹ https://tr.wikipedia.org/wiki/Cengiz_Topel (2017)

35. Cevhertepe Sokağı – İnandı Mahallesi

Cevher + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Cevher: Ar. cevher *a.* 1. Bir şeyin özü, maya, gevher 2. Değerli süs taşı, mücevher.
3. *mec.* İyi yetenek ⁴⁸⁰

36. Ceylanpınar Caddesi – Bahçelievler Mahallesi

Ceylan + Pınar : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Ceylan: (I) Far. ceyrān *a.* (*l ince okunur*) hay. *b.* Çift parmaklılardan, boynuzlugiller familyasından, çöllerde yaşayan, çok hızlı koşan, gözlerinin güzelliği ile tanınan, ince bacaklı, zarif, memeli hayvan, ahu, gazal (*Gazella dorcas*).

Ceylan: (II) Yalnız bir erkek tarafından oynanan halk oyunu. ⁴⁸¹

37. Ceylanpınar Yolu Caddesi – Dikmen Mahallesi

Ceylan + Pınar + Yol – u: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yol – u: İyelik 3. tekil şahıs eki

38. Cezaevi Caddesi – Medya Mahallesi

Ceza + Ev – i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Ceza: Ar. cezā' *a.* 1. (*ceza:*) Uygunsuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem veya yaptırım 2. *huk.* Suç işleyen bir kimsenin yaşantısına, özgürlüğüne, mallarına, onuruna karşı yasaların öngördüğü yaptırım ⁴⁸²

Cezaevi: *a.* (*ceza'evi*) Hükümlülerin içinde tutuldukları yapı, hapisane, mahpushane, dam, kodes, mahbes. ⁴⁸³

39. Cumhuriyet Mahallesi

Cumhuriyet: Ar. cumhūriyyet *a.* (*cumhu:riyet*) Millet, egemenliği kendi

⁴⁸⁰ Akalın, a.g.e., s.363

⁴⁸¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.59955e61306a65.55003410

⁴⁸² Akalın, a.g.e., s.363

⁴⁸³ Akalın, a.g.e., s.364

elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı yönetim biçimi ⁴⁸⁴

Ç

40. Çamlıyol Sokak – Çitlibağ mahallesi

Çam – ılı + Yol : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

41. Çay Sokak – Büyükdere Mahallesi

42. Çelengo Küme Evleri – Aşıti Mahallesi

Çelengo: Kürtçe. *a. Zarafet* ⁴⁸⁶

43. Çelik Sokak – Karakuyu Mahallesi

44. Çetinkaya Sokak – Çıplak Mahallesi

Çetin + Kaya: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

45. Çıplak Mahallesi

Çıplak: Tr. *a. 1. Soyunmuş* durumda olan vücudun resmi, *nü. 2. sf. Üstünde* bulunması gereken giysi, örtü vb. bulunmayan, üryan, nü, cıvıl, cıvıldak *3. sf. Saçsız* (baş). *4. sf. Üzerinde* yaprak olmayan *5. sf. İçinde* gerekli eşya bulunmayan *6. sf. mec. Yoksul* (kimse) *7. sf. mec. Yalın, süssüz.* ⁴⁸⁷

⁴⁸⁴ Akalın, a.g.e., s.375

⁴⁸⁵ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b2272a81577.55809443 (2017)

⁴⁸⁶ <https://www.google.nl/search?q=%C3%A7elengo+ne+demek&oq=%C3%A7eleng+ne+demek&aqs=chrome..69i57j0l3.4696j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (2017)

⁴⁸⁷ Akalın, a.g.e., s.428

46. Çiçekli Sokak – Arıklı Mahallesi

Çiçek: Tr. *a.* 1. *bit.* *b.* Bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu güzel kokulu, renkli bölümü. 2. *bit.* *b.* Çiçek açan kır veya bahçe bitkisi 3. *mec.* Davranışları hafif, toplum kurallarına uymayan kimse 4. *kim.* Süblimleşme veya çiçeksime yoluyla elde edilen toz. 5. *tıp* İrinli kabarcıklar dökerek yüzde izler bırakan ateşli, ağır ve bulaşıcı bir hastalık.⁴⁸⁸

Çiçek – li : İsimden isim yapma eki

47. Çimenli Mahallesi

Çimen – li : İsimden isim yapma eki

D

48. Dağdağan Sokak – Hakverdi Mahallesi

Dağdağan: Tr. 1. Çitlembik ağacı ve meyvesi. 2. Kömürü çok kuvvetli olan bir ağaç 3. Çitlembik, ağacı, iğde ve diğer ağaçların dallarından yapılan nazarlık.⁴⁸⁹

49. Demirhan Sokak – Hocaköy Mahallesi

Demir + Han : Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Demirhan : *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

Güçlü hükümdar.⁴⁹⁰

50. Dere Caddesi – Dikmen Mahallesi

⁴⁸⁸ Akalın, a.g.e., s.431

⁴⁸⁹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b2800029a27.67790521 (2017)

⁴⁹⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b28beaca4e6.85065357 (2017)

51. Dereyolu Kayalar Caddesi – Dikmen Mahallesi

Dere + Yol – u + Kaya – lar: Belirtisiz isim tamlaması + İsim şeklinde oluşmuş

Yol – u : İyelik 3. tekil şahıs eki

Kaya – lar: Çoğul eki

52. Dereyolüstü Sokak – Karakuyu Mahallesi

Dere + Yol + Üst – ü: İsim + Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

53. Dilek Sokak – Beşdeğirmen Mahallesi

Dilek: Tr. *a.* Bir kimsenin dilediği şey, istek, talep, temenni, rica, murat ⁴⁹²

54. Direkçiler Sokak – Turgut Özal Mahallesi

Direk – ci: İsimden isim yapma eki

Direkci – ler : Çoğul eki

55. Direkhane Caddesi - Turgut Özal Mahallesi

Direk + hane: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

56. Doğruyol Sokak – Odaköy Mahallesi

Doğru + Yol: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Doğru: Tr. *sf.* 1. Bir ucundan öbür ucuna kadar yönü değişmeyen, eğri ve çarpık karşıtı. 2. Gerçek, yalan olmayan 3. Akla, mantığa, gerçeğe veya kurala uygun ⁴⁹³

57. Dora Mahallesi

Dora: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

1. Dağ doruğu. 2. Bir şeyin üst kısmı, yukarısı, tepe. 3. En yüksek yer, uç. ⁴⁹⁴

58. Dumanlar Sokak – Başak Mahallesi

Duman – lar: Çoğul eki

⁴⁹² Akalın, a.g.e., s.529

⁴⁹³ Akalın, a.g.e., s.548

⁴⁹⁴ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b2bd3f40294.84981353 (2017)

59. Dunaysır Mahallesi

Dunaysır, Kızıltepe ilçesinin tarihte bilinen ilk isimlerinden biridir.

60. Dükük Caddesi – Dikmen Mahallesi

Dükük (Dukkuk) : 1. Baykuş. 2. Bülbül. 3. Guguk kuşu. ⁴⁹⁵

61. Dükük Yolu Küme Evleri – Dikmen Mahallesi

Dükük + Yol – u: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

E

62. Erdemçiftliği Sokak – İnandı Mahallesi

Erdem + Çiftlik – i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

63. Eriklice Küme Evleri – Aşiti Mahallesi

Erik – li : İsimden isim yapma eki

Erikli – ce : İsimden isim yapma eki

64. Ersoylu Mahallesi

Er + Soy – lu: Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş.

Soy: Tr. a. 1. Bir atadan gelen kimselerin topluluğu, sülale 2. Cins, tür, çeşit. 3. *sf.* İyi ve üstün nitelikleri bulunan. ⁴⁹⁶

Soy – lu : İsimden isim yapma eki

65. Eskideğirmen Sokak – Hocaköy Mahallesi

Eski + Değirmen: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

66. Eskin Mahallesi

Eskin: Tr. 1. Tipi. 2. Sert esen yel. ⁴⁹⁷

⁴⁹⁵<https://kelimeler.gen.tr/dukkuk-nedir-ne-demek-99457>

⁴⁹⁶ Akalın, a.g.e., s.1797

⁴⁹⁷http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b325d9e2a34.78962470 (2017)

67. Ezgi Sokak – Tepebaşı Mahallesi

Ezgi: Tr. *a.* 1. *müz.* Belli bir kurallara göre düzenlenmiş, kulağa hoş gelen ses dizisi, haz, nağme, melodi 2. *müz.* Bir müzik parçasında baştan sona kadar belirli yerlerde tekrarlanan ses dizisi. ⁴⁹⁸

F

68. Farabi Caddesi – Dikmen Mahallesi

Farabi: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek

1. Farap adlı ilden olan kimse. 2. 870-950 yılları arasında yaşamış büyük Türk İslâm düşünürünün adı. ⁴⁹⁹

69. Fatih Sokak – İpek Mahallesi

Fatih: Ar. *fātiḥ sf. (fa:tih)* 1. Zafer kazanan, fetheden (kimse) 2. *mec.* Büyük ve önemli bir iş bitiren (kimse) 3. *a. tar.* İslam devletlerinde bir ülkeyi veya bir şehri savaşarak alan hükümdar ve komutanlara verilen unvan ⁵⁰⁰

70. Fatih Naifoğlu Küme Evleri – Şenyurt Mahallesi

Fatih + Naif + Oğul – u : İsim + belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Naif: Fr. *naïf a.* 1. Kendi kendini yetiştirmiş, doğal bir plastik sanat yeteneğine sahip sanatçılar tarafından yaratılan resim sanatı. 2. Güzel sanatların özellikle resim alanında kendi kendini yetiştirmiş sanatçısı veya onun yapıtı. 3. *sf.* Saf, deneyimsiz. 4. *sf.* Acemice yapılan ⁵⁰¹

Oğul – u : İyelik 3. tekil şahıs eki

71. Fındıktepe Mahallesi

Fındık + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Fındık: Ar. *funduk a. bit. b.* 1. Kayingillerden, kuzey yarım kürenin ılık

⁴⁹⁸ Akalın, a.g.e., s.672

⁴⁹⁹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596b74d21b49c9.65827653 (2017)

⁵⁰⁰ Akalın, a.g.e., s.683

⁵⁰¹ Akalın, a.g.e., s.1451

yerlerinde ve yurdumuzun genellikle Doğu Karadeniz bölgesinde yetişen, boyu 6-7 metre, yaygın tepeli bir ağaççık (*Corylus avellana*). 2. Bu ağaççığın sert bir kabuk içinde bulunan yağlı, nişastalı ürünü. 3. *argo* Hileli zar.⁵⁰²

72. Fırat Mahallesi

Fırat: Köken: Ar. Cinsiyet: Erkek

1. Asurca. Geniş akarsu. 2. Far. Geçit veren, üstünden geçmeye uygun. 3. Türkiye ve Suriye' nin doğu bölgelerini sulayan, Irak'ı aşan, Dicle ırmağıyla birleşerek Basra körfezine dökülen büyük nehir.⁵⁰³

73. Fidan Sokak – Medya Mahallesi

Fidan: Rum. *a.* 1. Yeni yetişen ağaç veya ağaççık 2. Başka bir yere dikilmek için bulunduğu yerden çıkarılan taze ağaç, dikme⁵⁰⁴

G

74. Geçit Sokak – Cantaşı Mahallesi

75. Girne Sokak – Fırat Mahallesi

Girne: Yunanca: Κερύνεια / Kerýneia *a.* Kıbrıs Adası'nda bir liman kenti.

76. Göztepe Sokak – Çamlıdere Mahallesi

Göz + Tepe : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

77. Güçlü Mahallesi

Güç: Tr. (I) *sf.* 1. Ağır ve yorucu emekle yapılan, çetin, müşkül, efor, kolay karşıtı
2. *zf.* Zorlukla

Güç: (II) *a.* 1. Fizik, düşünce ve ahlak yönünden bir etki yapabilme veya bir etkiye direnebilme yeteneği, kuvvet .2. Bir olaya yol açan her türlü hareket, kuvvet, takat.⁵⁰⁵

⁵⁰² Akalın, a.g.e., s.695

⁵⁰³ http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982dcdb2f1ad0.64703385 (2017)

⁵⁰⁴ Akalın, a.g.e., s.700

⁵⁰⁵ Akalın, a.g.e., s.802

Güç – lü : İsimden isim yapma eki

78. Gül Sokak - Bahçelievler Mahallesi

79. Gülşen Sokak – Tepebaşı Mahallesi

Gülşen: Far. gulşen *a. esk.* Gül bahçesi. ⁵⁰⁶

80. Gültepe Sokak – Büyüktepe Mahallesi

Gül + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

81. Güngör Sokak – Çağl Mahallesi

Gün + Gör : İsim + Çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Güngör: Köken: T. Cinsiyet: Erkek

Mutluluk, neşe içinde yaşa□ anlamında kullanılan bir ad. ⁵⁰⁷

82. Güvercinlik Sokak – Otluk Mahallesi

Güvercin : Tr. *a. hay. b.* Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü bulunan, yemle beslenen bir tür kuş (*Columba*)

Güvercin – lik: İsimden isim yapma eki

H

83. Hacıahmet Sokak – Arıklı Mahallesi

Hacı + Ahmet : Unvan grubu şeklinde oluşmuş

84. Hacılar Sokak – Fırat Mahallesi

Hacı – lar : Çoğul Eki

⁵⁰⁶ Akalın, a.g.e., s.806

⁵⁰⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.597eee0105dd83.92605424 (2017)

85. Hal Caddesi – Turgut Özal Mahallesi

Hal: (I) *esk.* 1. Çözme, çözümlenme. 2. Çözüm. 3. Eritme.

Hal : (II) Fr. halle *a.* Sebze, meyve, bakliyat vb.nin satıldığı yer. ⁵⁰⁸

86. Halk Eğitim Sokak – Yeni Mahallesi

Halk + Eğitim: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Halk: Ar. halk (I) *a.* 1. Aynı ülkede yaşayan, aynı kültür özelliklerine sahip olan, aynı uyruktaki insan topluluğu, folk 2. Aynı soydan gelen, ayrı ülkelerin uyruğu olarak yaşayan insan topluluğu ⁵⁰⁹

Eğitim: Tr. *a.* Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye ⁵¹⁰

87. Hamit Can Caddesi – Şenyurt Mahallesi

Hamit: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek

1. Övülmeye değer. 2. Allah'ın adlarından. 3. Hamdeden, şükreden. ⁵¹¹

88. Hanisor Sokak – Yurtderi Mahallesi

Hani + Sor: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Hani: Far. hāne . *a.* Ev ⁵¹²

Sor: Kürtçe. *sf.* Kırmızı ⁵¹³

Kırmızı: Ar. kırmızî *a.* 1. Al, kızıl renk. 2. *sf.* Bu renkte olan ⁵¹⁴

89. Harran Caddesi – Dikmen Mahallesi

Harran: Şanlıurfa' nın bir ilçesidir. “İslam tarihçileri kentin kuruluşunu Nuh Peygamber'in torunlarından Kaynan'a veya İbrahim Peygamber'in kardeşi Arana(Harran) bağlarlar.” ⁵¹⁵ İlçenin adının buradan geldiği düşünülmektedir.

⁵⁰⁸ Akalın, a.g.e., s.832

⁵⁰⁹ Akalın, a.g.e., s.835

⁵¹⁰ Akalın, a.g.e., s.605

⁵¹¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596c565a9debe0.72789581 (2017)

⁵¹² <http://www.kurtkulturu.com/kurtce-turkce-ingilizce-sozluk> (2017)

⁵¹³ <http://www.kurtkulturu.com/kurtce-turkce-ingilizce-sozluk> (2017)

⁵¹⁴ Akalın, a.g.e., s.1163

⁵¹⁵ <http://www.harran.gov.tr/sayfa/her-an-tarih> (2017)

90. Hastane Caddesi – Cumhuriyet Mahallesi

Hasta + hane: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Hastane: Far. *ḥaste* + *ḥāne* *a. (hasta:ne)* Hastaların yatırılarak tedavi edildikleri sağlık kurumu ⁵¹⁶

91. Hazar Sokak – Uzunkaya Mahallesi

Hazar: Ar. *ḥāzar* *a. esk. Barış.* ⁵¹⁷

92. Horon Küme Evleri – Dikmen Mahallesi

Horon: Rum. *a.* Karadeniz bölgesinde kemeçe ile oynanan halk oyunu. ⁵¹⁸

93. Huzurkent Sokak – Aşti Mahallesi

Huzur + Kent : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Huzur: Ar. *ḥuzūr* *a. (huzu:ru)* 1. Dirlik, baş dinçliği, gönül rahatlığı, rahatlık, erinç .
2. Ön, yan, kat, makam, yamaç ⁵¹⁹

Kent: Soğd. *a.* 1. Şehir 2. *esk. Site.* ⁵²⁰

94. Hükümet Caddesi - Yeni Mahallesi

Hükümet: Ar. *ḥukūmet* *a. (hükû:met)* 1. Bakanlar Kurulu 2. Bir ülkenin yönetim kuruluşları ⁵²¹

I

95. Işıklı Sokak – Arıklı Mahallesi

Işık – *l* : İsimden isim yapma eki

⁵¹⁶ Akalın, a.g.e., s.854

⁵¹⁷ Akalın, a.g.e., s.870

⁵¹⁸ Akalın, a.g.e., s.899

⁵¹⁹ Akalın, a.g.e., s.906

⁵²⁰ Akalın, a.g.e., s.1138

⁵²¹ Akalın, a.g.e., s.907

96. İbrahim Özmen Sokak – Koçhisar Mahallesi

İbrahim: Köken: İbr. Cinsiyet: Erkek

İnananların, halkların babası. ⁵²²

Özmen: Köken: T. Cinsiyet: Erkek

Özü sağlam, iyi kişilikli kimse. ⁵²³

İbrahim Özmen, Kızıltepe ilçesinin eski belediye başkanlarından biridir.

97. İlhanlar Sokak – Büyüktepe Mahallesi

İlhan: Tr. *a. tar.* 1. İmparator. 2. İran Moğollarında hükümdarın unvanı. ⁵²⁴

İlhan-lar : Çoğul eki

98. İnandı Mahallesi

İnan(mak): Tr. *(-e)* 1. Bir şeyi doğru olarak benimsemek 2. Birini doğru sözlü olarak bilmek, güvenmek ⁵²⁵

İnan – dt : Görülen geçmiş zaman eki

99. İnönü Sokak – Şenyurt Mahallesi

İN + ön –ü : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

İN: Tr. *a.* Yaban hayvanlarının kendilerine yuva edindikleri kovuk ⁵²⁶

Ön: Tr. *a.* Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı ⁵²⁷

Ön – ü : İyelik 3. tekil şahıs eki

⁵²²http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596c5ade39da01.29259873 (2017)

⁵²³http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596c5c10e2ae10.52324980 (2017)

⁵²⁴ Akalın, a.g.e., s.956

⁵²⁵ Akalın, a.g.e., s.965

⁵²⁶ Akalın, a.g.e., s.964

⁵²⁷ Akalın, a.g.e., s.1541

100. İpek Mahallesi

İpek: Tr. *a.* İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tel ⁵²⁸

101. İpekyolu Caddesi – Bahçelievler Mahallesi

İpek + Yol- u: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

“İpek Yolu , Akdeniz kıyılarından eski Çin'in ortalarına kadar Asya'yı Boydan boya geçen kervan yolu. Hristiyanlığın doğuşundan önce kullanılmaya başlanan bu ticaret yolu, adını Çin'den getirilen ipekten aldı.” ⁵²⁹

102. İstasyon Sokak – Şenyurt

İstasyon: Fr. station *a.* 1. Tren, metro durağı 2. Araştırma kuruluşu . 3. Satış, bakım, aşı vb. işler yapılan kuruluş veya yer ⁵³⁰

103. İstiklal Sokak – Şenyurt Mahallesi

İstiklal: Ar. istiqlāl *a.* Bağımsızlık ⁵³¹

K

104. Kadıdeğirmeni Sokak - Eroğlu Mahallesi

Kadı + Değirmen – i: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Kadı: Ar. kādî *a. tar.* Tanzimata kadar her türlü davaya, Tanzimat ile Medeni Kanun arasındaki dönemde ise yalnız evlenme, boşanma, nafaka, miras davalarına bakan mahkemelerin başkanları. ⁵³²

Değirmen – i: İyelik 3. tekil şahıs eki

⁵²⁸ Akalın, a.g.e., s.977

⁵²⁹ Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedi, 6. cilt, Meydan Yayınevi, İstanbul

⁵³⁰ Akalın, a.g.e., s.986

⁵³¹ Akalın, a.g.e., s.990

⁵³² Akalın, a.g.e., s.1027

105. Kahraman Mahallesi

Kahraman: Far. *kaḥramān sf.* 1. Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlık gösteren (kimse), alp, yiğit 2. *a.* Bir olayda önemli yeri olan kimse⁵³³

106. Kahramanlar Sokak – Tepebaşı Mahallesi

Kahraman – lar : Çoğul Eki

107. Karadoğan Sokak – Tanrıverdi Mahallesi

Kara + Doğan: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Doğan: Tr. *a. hay. b.* Kartalgillerden, sırtı kül rengi ve enine çizgili, küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş (*Falco peregrinus*).⁵³⁴

108. Karahan Sokak – Şenyurt Mahallesi

Kara + Han : Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

109. Kayapınar Mahallesi

Kaya + Pınar: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

110. Kaya Pınarı Küme Evleri –Kayapınar Mahallesi

Kaya + Pınar - ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

111. Kazım Karabekir Caddesi – Yeni Mahallesi

Kazım: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek

Öfkesini, hırsını yenebilen kimse.⁵³⁵

Bekir: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek

Sabahları erken kalkmayı alışkanlık edinen kimse.⁵³⁶

⁵³³ Akalın, a.g.e., s.1035

⁵³⁴ Akalın, a.g.e., s.548

⁵³⁵ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596c73de0eaa06.19827069 (2017)

⁵³⁶ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596c74aa9ed648.63456351115. (2017)

112. Kıbrıs Sokak – İpek Mahallesi

Kıbrıs: Akdenizde bir ada ülkesi.

Kıbrıs (CYPRUS)'ın ismi konusunda farklı açıklamalar mevcuttur. Türkçede *Kıbrıs*, Arapçada *Kubrus* (Kubruş), Batı dillerinde “*Cyprus, Cypre, Gipros, Cypren*” olarak adlandırılan ada, Hitit kaynaklarında *Alaşya* (Alasya) ve Mısır kaynaklarında *Asi* olarak geçer. Asurlularda *Yatnana* veya *Ya*, İbranilerde *Kittim* denilen Kıbrıs, *Kypros* olarak ilk defa Homeros'ta geçer. Kıbrıs isminin, Ana Tanrıça Kibele'ye bu adada verilen Kipris'ten geldiği de kaynaklarda yer almaktadır. Ayrıca, adanın isminin burada bolca bulunan Kına çiçeğinin (*Lawsonia alba*) İbranice karşılığı olan *Kopher*, yine adada bolca bulunan bakırın Latince karşılığı olan *Cuprum* veya Batı dillerine *Copper* ve *Kopher* olara geçen bakırın Akadca aslı ve Latince de servi (*Cupressus sempervirens*) anlamına gelen *Cypress* kelimesinden geldiği de tezler arasındadır. En çok kabul gören tez de Kıbrıs metali anlamına gelen -ki bu bakırdır- Latince *aes Cyprium* ya da kısaltılmış haliyle *Cuprum*'dan geldiğidir.

Bunların yanında Kıbrıs, Yunan güzellik ve aşk tanrıçası *Afrodite* bu adada doğduğu için *Afrodite*'in adası *Afrodisia* ve *Amatosia* olarak da adlandırılır. Ayrıca adanın zenginliğinden dolayı adaya Yunanca *Makaria* yani kutsanmış ismi de verilmiş, işgal eden milletlerin adıyla *Mionis*, *Esfekia* ve Lefke yakınlarındaki *Depa* (Soli) şehrinin Kralı *Philocyprus*'un adından esinlenilerek *Cyprus* ve bir şehir adı *Pagos* olarak da anılmıştır.⁵³⁷

113. Kılıçlı Küme Evleri – Odaköy Mahallesi

Kılıç – *lu* : İsimden isim yapma eki

114. Kızılay Caddesi – Dikmen Mahallesi

Kızıl + Ay: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

115. Kilise Caddesi – Tepebaşı Mahallesi

Kilise: Rum. *a. din b.* Hristiyanların ibadet etmek için toplandıkları yer⁵³⁸

116. Koçhisar Mahallesi

Koç + Hisar: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

⁵³⁷Osmanlı İdaresinde Kıbrıs (Nüfusu-Arazi Dağılımı ve Türk Vakıfları), Ankara; T.C. Başbakanlık Yayınları, 2000, s.4-5

⁵³⁸Akalın, a.g.e., s.1180

117. Konuklu Mahallesi

Konuk – lu : İsimden isim yapma eki

118. Konutlar Caddesi – Dikmen Mahallesi

Konut: Tr. *a.* İnsanların içinde yaşadıkları ev, apartman vb. yer, mesken, ikametgâh
539

Konut – lar: Çoğul eki

119. Kubük Sokak – Ersoylu Mahallesi

Kübük: Tr. İki ucu sivri çekiç. ⁵⁴⁰

120. Kurtuluş Sokak – Akyazı Mahallesi

Kurtul(mak): Tr. (*nsz*) 1. Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak 2. (-*den*) İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak 3. (-*den*) Bir şey bulunduğu veya bağlı olduğu yerden ayrılmak 4. Bağını koparıp kaçmak 5. *mec.* Doğurmak ⁵⁴¹

Kurtul – uş: Fiilden isim yapma eki

121. Kutlucan Sokak – Karakuyu Mahallesi

Kutlu + Can: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

122. Kuyucak Sokak – İnandı Mahallesi

Kuyu –cak : İsimden isim yapma eki

123. Kuzular Küme Evleri – Fırat Mahallesi

Kuzu: Tr. *a.* 1. Koyun yavrusu 2. Bir meyve ve sebzeye bitişik olan küçük meyve veya sebze. ⁵⁴²

Kuzu – lar: Çoğul eki

⁵³⁹ Akalın, a.g.e., s.1213

⁵⁴⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596c7bb3698352.21769377 (2017)

⁵⁴¹ Akalın, a.g.e., s.1263

⁵⁴² Akalın, a.g.e., s.1276

124. Küçükboğaziye Mahallesi

Küçük + Boğaz – iye: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

125. Kümeevler Sokak – Demirler Mahallesi

Küme + Ev – ler : İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Küme: Tr. a. 1. Tümsek biçimindeki yığın. 2. Birbirine benzer veya aynı cinsten olan şeylerin oluşturduğu bütün, takım, öbek, grup⁵⁴³

Ev – ler: Çoğul eki

L

126. Lefkoşa Sokak – Şenyurt Mahallesi

Lefkoşa: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin başkentidir

Lefkoşa, Yunanca'da "Lefkosia" (Λευκωσία), İngilizce'de ise "Nicosia" olarak bilinir. Şehrin bulunduğu bölgenin ilk adı "Ledra" idi. Bu ad, "Ledrae", "Lidir", "Ledras", "Ledron" ve "Letra" olarak da yazılmaktadır. Daha sonra bu şehir yıkıldı ve Leucus tarafından tekrar yapılıncaya şehre "Lefkotheon" (Λευκόθειον - beyaz tanrıların şehri) adı verildi. Bu ad zaman zaman "Ledron" olarak da anılıyordu. Daha sonra, şehir için "Kermia" ve "Leucus" (Λευκούς) sözcükleri kullanıldı. 7. yüzyılda, Bizanslı bir coğrafyacı olan Hierocles, *Synekdemos (Vademecum)* kitabında şehirden Lefkousia (Λευκουσία) olarak bahsetmektedir. 13. yüzyılda Konstantinopolis Patriği Lefkoşa'dan Kalli Nikesis (Καλλι Νίκησις - Güzel Zafer) olarak bahsetmektedir. Bir yazar ve keşiş olan St. Neophytos, 1176 yılı civarlarında verdiği bir vaazında Lefkoşa'dan "Leucopolis" (Lefkopolis - Beyaz Şehir) olarak bahsetmiştir. 10. yüzyıldan itibaren "Lefkoşa" adı genel olarak kabul görülür hale gelmiştir. 18. yüzyılda Kıbrıslı Rum tarihçi Archimandrite Kyprianos, Lefkoşa'nın bir diğer isminin de "Photolamos" (Işıkla Parlayan) olduğunu belirtmiştir.⁵⁴⁴

127. Lise Caddesi – Medya Mahallesi

Lise: Fr. lycée a. (*li'se*) Sekiz yıllık ilköğretimden sonra en az üç yıllık bir eğitimle hayata veya yükseköğretime hazırlayan ortaöğretim kurumu, ortaöğretim⁵⁴⁵

⁵⁴³ Akalın, a.g.e., s.1283

⁵⁴⁴ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Lefko%C5%9Fa> (2017)

⁵⁴⁵ Akalın, a.g.e., s.1311

M

128. Maltepe Sokak – Fırat Mahallesi

Mal + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Mal: Ar. māl *a.* 1. Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü 2. Büyükbaş hayvan 3. *tic.* Alınıp satılabilen her türlü ticaret eşyası, emtia. ⁵⁴⁶

Maltepe: Yenilen bir çeşit mantar. ⁵⁴⁷

129. Mecburi Sokak – Akyazı Mahallesi

Mecburi : Ar. mecbūrî *sf. (mecbu:ri:)* Zorunlu ⁵⁴⁸

130. Medya Mahallesi

Medya: İng. media *a. (me'dya)* 1. İletişim ortamı 2. İletişim araçları ⁵⁴⁹

131. Mehmet Sincar Caddesi – Tepebaşı Mahallesi

Sincar, Irak'ta bulunan bir dağın adıdır. Mardin'de bu isimde bir aşiret bulunmaktadır.

Mehmet Sincar (1953- 1993)

Eski Demokrasi Partisi (DEP) milletvekilidir. Sincar aşiretinden olan Mehmet Sincar, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nden mezun oldu. 1991 Genel Seçimleri'nde Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) listesinden Mardin milletvekili olarak parlamento'ya girdi. Halkın Emek Partisi (HEP) kurucuları arasında yer aldı. Daha sonra bu partinin devamı kabul edilen Demokrasi Partisi'ne geçti. 1993 yılında faili meçhul cinayetleri soruşturmak üzere gittiği Batman'da uğradığı silahlı saldırı sonucu öldü. ⁵⁵⁰

132. Meliksoylu Küme Evleri – Dikmen Mahallesi

Melik + Soy – lu: Birleşik sıfat şeklinde oluşmuş.

⁵⁴⁶ Akalın, a.g.e., s.1334

⁵⁴⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596cb4750a8d41.41316533 (2017)

⁵⁴⁸ Akalın, a.g.e., s.1359

⁵⁴⁹ Akalın, a.g.e., s.1361

⁵⁵⁰ https://tr.wikipedia.org/wiki/Mehmet_Sincar (2017)

Melik: Ar. *a. esk.* Padişah, hükümdar, hakan. ⁵⁵¹

Soy – lu: İsimden isim yapma eki

133. Merme Sokak – Akziyaret Mahallesi

Merme: Tr. *anat.* Burun aynası. ⁵⁵²

134. Mevlana Sokak – Atatürk Mahallesi

Mevlana: *Köken:* Ar. *Cinsiyet:* Erkek

1. Efendimiz□ anlamında kullanılan bir ad. 2. Hazret anlamında bir san. ⁵⁵³

135. Mezopotamya Mahallesi

Mezopotamya: Antik Yunanca (Μεσοποταμία *Mesopotamia*) İki ırmak arasındaki bölge.

“Mezopotamya günümüzde Irak, Kuzeydoğu Suriye, Güneydoğu Anadolu ve Güneybatı İran topraklarından oluşmaktadır. Büyük bölümü bugünkü Irak'ın sınırları içinde kalan bölge, tarihte birçok medeniyetin beşiği olmuştur.”⁵⁵⁴

136. Milli Saray Sokak – Sancarlı Mahallesi

Milli + Saray: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Milli: Ar. millî *sf.* (*milli:.*) Milletle ilgili, millete özgü, ulusal ⁵⁵⁵

Saray: Far. serāy *a.* 1. Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı
2. Kamu işlerinin yürütüldüğü büyük yapı ⁵⁵⁶

137. Mirzaoğlu Kızılay Küme Evleri – Dikmen Mahallesi

Mirza+ Oğul – u + Kızıl + Ay : Belirtisiz isim tamlaması + Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

⁵⁵¹ Akalın, a.g.e., s.1365

⁵⁵² http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982fabf63a3d5.19410668 (2017)

⁵⁵³ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596cb98d4c6485.70325180 (2017)

⁵⁵⁴ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Mezopotamya> (2017)

⁵⁵⁵ Akalın, a.g.e., s.1396

⁵⁵⁶ Akalın, a.g.e., s.1702

Mirza: Far. mîrzā *a. esk.* Bazı Türk topluluklarında ve İran'da kullanılan bir soyluluk sanı.⁵⁵⁷

138. Mutlu Sokak - Demirci Mahallesi

Mut: Tr. *a.* Mutluluk.⁵⁵⁸

Mut – lu: İsimden isim yapma eki

N

139. Nergiz Sokak – Ersoylu Mahallesi

Nergis: Far. nergis *a. bit. b.* Nergisgillerden, bazı türlerinde beyaz, bazılarında sarı renkte olan çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye durumunda, açılmadan önce bir yenle örtülü bulunan, 20-80 santimetre yüksekliğinde, soğanlı bir süs bitkisi (*Narcissus*).⁵⁵⁹

140. Nurtepe Küme Evleri – Eşme Mahallesi

Nur + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

O

141. Ofis Mahallesi

Ofis: Fr. office *a.* İş yeri, daire, büro⁵⁶⁰

142. Otluca Küme Evleri – Dikmen Mahallesi

Ot – lu: İsimden isim yapma eki

Otlu – ca: İsimden isim yapma eki

⁵⁵⁷ Akalın, a.g.e., s.1401

⁵⁵⁸ Akalın, a.g.e., s.1423

⁵⁵⁹ Akalın, a.g.e., s.1468

⁵⁶⁰ Akalın, a.g.e., s.1490

Ö

143. Özal Sokak – Altıntoprak Mahallesi

Öz + Al : İsim + Çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Al(mak): Tr. (-i) 1. Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak . 2. (-i, -den) Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak ⁵⁶¹

Özal: Köken: T. Cinsiyet: Kız, Erkek

Özünü al, gerçeğini al □ anlamında kullanılan bir ad. ⁵⁶² □

P

144. Pamuk Sokak – Mezopotamya Mahallesi

Pamuk: Far. panbuğ *a. bit. b.* Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi (*Gossypium*). ⁵⁶³

145. PTT Caddesi – Yeni Mahallesi

PTT: Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü'nün kısaltması

R

146. Rihani Mahallesi

Rihan : Kürtçe *a* Reyhan ⁵⁶⁴

Reyhan: Ar. reyhān *a. (reyha:n) bit. b.* Fesleğen ⁵⁶⁵

147. Robin Sokak – Aşiti Mahallesi

Robin: Kürtçe “Güneşi görmek” anlamında kullanılan söz ⁵⁶⁶

⁵⁶¹ Akalın, a.g.e., s.80

⁵⁶² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596db61214ad65.08628711 (2017)

⁵⁶³ Akalın, a.g.e., s.1566

⁵⁶⁴ <http://www.kurtkulturu.com/kurtce-turkce-ingilizce-sozluk> (2017)

⁵⁶⁵ Akalın, a.g.e., s.1656

⁵⁶⁶ <http://www.kurtkulturu.com/kurtce-turkce-ingilizce-sozluk> (2017)

S

148. Salihli Sokak – Çamlıdere Mahallesi

Salih – li : İsimden isim yapma eki

149. Samsun Sokak – Fırat Mahallesi

Samsun: Rum. *a. esk.* Savaşta kullanılan köpek. ⁵⁶⁷

Samsun: *öz. a. (sa'msun)* Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nde yer alan illerinden biri. ⁵⁶⁸

150. Sanayi Mahallesi

Sanayi: Ar. şanāyi' ç. (*sana:yi:si*) Ham maddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü, işleyim, uran, endüstri. ⁵⁶⁹

151. Sapanca Sokak – Arıklı Mahallesi

Sapanca: Tr. *öz. a. (sapa'nca)* Sakarya iline bağlı ilçelerden biri. ⁵⁷⁰

152. Sarıca Mahallesi

Sarı: Tr. *a.* Yeşil ile turuncu arasında bir renk, limon kabuğu rengi. ⁵⁷¹

Sarı – ca: İsimden isim yapma eki

153. Saruhan Mahallesi

Sarı + Han: Unvan grubu şeklinde oluşmuş

Saruhan (Sarıhan): *Köken: T. Cinsiyet: Erkek*

Sarışın hükümdar. ⁵⁷²

⁵⁶⁷ Akalın, a.g.e., s.1694

⁵⁶⁸ http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982fac246cc62.11277772 (2017)

⁵⁶⁹ Akalın, a.g.e., s.1696

⁵⁷⁰ http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982fc6b0f5b63.83607391 (2017)

⁵⁷¹ Akalın, a.g.e., s.1703

⁵⁷² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596dbd3170cdd7.32294810 (2017)

154. Selamet Sokak – Çetinler Mahallesi

Selamet: Ar. selāmet *a.* 1. Esen olma durumu, esenlik. 2. Her türlü korku, tasa ve tehlikeden uzak, güvende olma durumu ⁵⁷³

155. Selim Sokak – Arıköy Mahallesi

Selim: Ar. selīm *sf. esk.* 1. Doğru, dürüst, kusursuz. 2. Sonu iyi, tehlikesiz, kötücül olmayan, iyicil (ur veya hastalık). ⁵⁷⁴

156. Seyrantepe Sokak – Gözlüce Mahallesi

Seyran + Tepe: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Seyran: Ar. seyrān *a. (seyra:ni)* Gezme, gezinme. ⁵⁷⁵

157. Sobacılar Sokak – Tepebaşı Mahallesi

Soba: Mac. szoba *a. (so'ba)* İçinde kömür, odun veya gaz yakılan, elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı ⁵⁷⁶

Soba – ci: İsimden isim yapma eki

Sobacı – lar: Çoğul eki

158. Stadyum Caddesi – Turgut Özal Mahallesi

Stadyum: Lat. *a. (sta'dyum) sp.* Takım oyunları, atletizm karşılaşmaları ve çeşitli törenlerin yapılabilmesi, seyircilerin de bunları izleyebilmesi için elverişli oturma yerleri olan alan, stat ⁵⁷⁷

159. Sürekli Mahallesi

Sürek: Tr. *a.* 1. Süren, devam eden zaman. 2. *sf.* Hızlı süren, hızlı giden. 3. *hkk.* Satmak için pazara götürülen hayvan sürüsü. ⁵⁷⁸

Sürek – li: İsimden isim yapma eki

⁵⁷³ Akalın, a.g.e., s.1725

⁵⁷⁴ Akalın, a.g.e., s.1726

⁵⁷⁵ Akalın, a.g.e., s.1744

⁵⁷⁶ Akalın, a.g.e., s.1782

⁵⁷⁷ Akalın, a.g.e., s.1808

⁵⁷⁸ Akalın, a.g.e., s.1830

160. Sürgüçi Sokak – Kengerli Mahallesi

Sürgü: Tr. *a.* 1. Kapının kapanması için arkasına yatay olarak yerleştirilen demir veya ağaç kol, tırkaz, sürme . 2. Sürülmüş tarlayı bastırmak ve düzeltmek için kullanılan, taştan veya ağaç kütüğünden tarım aracı, tapan. ⁵⁷⁹

Sürgü – ç/cü: İsimden isim yapma eki

Ş

161. Şahkulubey Caddesi – Koçhisar Mahallesi

Şah + Kul – u + Bey : Unvan grubu şeklide oluşmuş

Şah: Far. şāh *a.* (*şa:lı*) 1. *tar.* İran veya Afgan hükümdarı. 2. Satranç oyununda her yönde tek hane gidebilen en önemli taş ⁵⁸⁰

Kul: Tr. *a.* 1. Tanrı'ya göre insan, abd 2. *tar.* Köle ⁵⁸¹

Kul – u: İyelik 3. tekil şahıs eki

162. Şanlıurfa Caddesi – İpek Mahallesi

Şan – ılı + Urfa: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

Kuvvetli rivâyetlere göre, Nûh aleyhisselâm tufanından sonra bu şehri Semûd kavminin meşhur hükümdarı Ruhha kurmuş ve şehre bunun adına izafeden Rehha denmiştir. Türkler bu bölgeyi fethedince şehre “Uruha” demişlerdir. Zamanla bu kelime Urfa şekline dönüşmüştür. Eski Târih ve dînî kitaplarda ve bu arada İncil’de geçen Ur şehrinin Urfa olduğu söylenir. Ur, eski Altay Türk dilinde etrafı hendekle çevrili şehir, demektir. 1649 Kasımında Urfa’ya gelen Evliyâ Çelebi Seyâhatname isimli eserinde “Urfa, Hazret-i Nûh tufanından sonra yapılan şehirlerden biridir. Semud kavminden Ruhâ isimli bir hükümdarın eseridir.” demektedir.

12.6.1984’te Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen bir kânunla Urfa ismi Şanlı Urfa olarak değiştirilmiştir. ⁵⁸²

⁵⁷⁹ Akalın, a.g.e., s.1831

⁵⁸⁰ Akalın, a.g.e., s.1841

⁵⁸¹ Akalın, a.g.e., s.1247

⁵⁸² <http://www.cografya.gen.tr/tr/sanliurfa/anlami.html> (2017)

163. Şark Sokak –Şenyurt Mahallesi

Şark: Ar. şark *a. esk.* Doğu. ⁵⁸³

164. Şehitler Sokak – Fırat Mahallesi

Şehit: Ar. şehîd *a.* Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse ⁵⁸⁴

Şehit – ler: Çoğul eki

165. Şehitlik Caddesi – Fırat Mahallesi

Şehit – lik: İsimden isim yapma eki

166. Şenyurt Mahallesi

Şen + Yurt: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

167. Şeyhdavut Yalçinkaya Caddesi – Koçhisar Mahallesi

Şeyh: Ar. şeyh *a.* 1. Tarikat kurucusu, bir tarikatta en yüksek dereceye ulaşmış olan kimse. 2. Tarikat büyüğü veya tarikat kollarından birinin başında bulunan kimse. 3. Arap kabile ve aşireti başkanı. ⁵⁸⁵

Davut: *Köken:* İbr. *Cinsiyet:* Erkek

1. Sevgili, aziz. 2. İsraililerin, sesinin güzelliği ve şairliği ile tanınan hükümdar ve peygamberi. ⁵⁸⁶

Yalçın: Tr. *sf.* 1. Dik, sarp ⁵⁸⁷

Şeyhdavut Yalçinkaya, DEP Kızıltepe ilçe eski başkanıdır. 1993 yılında ölmüştür.

⁵⁸³ Akalın, a.g.e., s.1850

⁵⁸⁴ Akalın, a.g.e., s.1855

⁵⁸⁵ Akalın, a.g.e., s.1862

⁵⁸⁶ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.596dc545b8f515.24269258 (2017)

⁵⁸⁷ Akalın, a.g.e., s.2116

168. Şimdi Sokak – Karakuyu Mahallesi

Şimdi: Tr. zf. (*şimdi*) Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda ⁵⁸⁸

169. Şükür Sokak – Eşme Mahallesi

Şükür: Ar. şukr a. 1. Tanrı'ya duyulan minneti dile getirme. 2. Mutlu bir olay veya durumdan, yapılan bir iyilikten duyulan hoşnutluğu bildirme ⁵⁸⁹

T

170. Tandoğan Caddesi – Dunaysır Mahallesi

Tan + Doğ –an : Partisip grubu şeklinde oluşmuş

Doğ – an: Fiilden isim yapma eki

171. Tepe Sokak – Arıklı Mahallesi

172. Tepebaşı Mahallesi

Tepe + Baş – ı: Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

173. Timur Sokak – Karakuyu Mahallesi

174. TOKİ Caddesi – Aşiti Mahallesi

TOKİ: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın kısaltmasıdır.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığı'na bağlı, özellikle sosyal konut üretimi için kurulmuş olan kamu kuruluşudur.

175. Toprakkale Sokak – Eşme Mahallesi

Toprak + Kale: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

⁵⁸⁸ Akalın, a.g.e., s.1868

⁵⁸⁹ Akalın, a.g.e., s.1875

176. Turgut Özal Mahallesi

Turgut Özal (1927 – 1993)

Türkiye Cumhuriyeti'nin 19. başbakanıdır. 9 Kasım 1989 – 17 Nisan 1993 tarihleri arasında görev yapmıştır. 17 Nisan 1993 günü geçirdiği bir rahatsızlık sonucu görevi sırasında vefat etmiştir.⁵⁹⁰

177. Tutal Sokak – Karakuyu Mahallesi

Tut + Al : Çekimli fiil + Çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Tut(mak): Tr. (-i) 1. Elde bulundurmak, ele almak 2. Ele geçirmek, yakalamak 3. Avlamak⁵⁹¹

178. Tuzla Mahallesi

Tuzla: Tr. a. (*tu'zla*) 1. Kıyılarda, tava denilen havuzlara deniz veya göl suyu akıtıldıktan sonra kurutularak tuz çıkarılan yer, memleha. 2. *hlk.* Davarlara kırdan tuz verilen düz, taşlık ve kayalık yerler. 3. *hlk.* Tuzlak.⁵⁹²

Tuz- la : İsimden isim yapma eki

179. Tütün Sokak – Fırat Mahallesi

Tütün: Tr. a. 1. *bit.* b. Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki (*Nicotiana tabacum*). 2. *bit.* b. Bu bitkinin kurutulup kıyılarak sigara biçiminde veya pipoyla içilen yaprağı⁵⁹³

U

180. Uğur Kaymaz Bulvarı – Tepebaşı Mahallesi

Uğur: Tr. a. Bazı olaylarda görülen ve insana iyilik getirdiğine inanılan belirti

⁵⁹⁰ https://www.tccb.gov.tr/cumhurbaskanlarimiz/turgut_ozal/ (2017)

⁵⁹¹ Akalın, a.g.e., s.2012

⁵⁹² Akalın, a.g.e., s.2016

⁵⁹³ Akalın, a.g.e., s.2022

veya bazı nesnelere var olduğuna inanılan iyilik kaynağı⁵⁹⁴

Kay(mak): Tr. (*nsz*) 1. Düz, ıslak, donmuş veya kaygan bir yüzey üzerinde sürtünerek kolayca yer değiştirmek 2.Kaygan bir yüzey üzerinde birdenbire dengesini yitirmek⁵⁹⁵

Kay – maz: Geniş zaman olumsuzluk eki

Uğur Kaymaz

21 Kasım 2004 tarihinde Kızıltepe ilçesinde evlerinin önünde çıkan çatışma sırasında babası Ahmet Kaymaz ile birlikte öldürülmüştür. Öldürüldüğü sırada 12 yaşındadır. Adı verilen bulvara heykeli de dikilmiş, daha sonra bu heykel kaldırılmıştır.

181. Umut Küme Evleri – Aşiti Mahallesi

Umut: Tr. *a.* Ummaktan doğan duygu, ümit⁵⁹⁶

Um- ut: Fiilden isim yapma eki

Ü

182. Ülker Mahallesi

183. Ülker Yolu Küme Evleri – Dikmen Mahallesi

Ülker + Yol –u : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yol – u: İyelik 3. tekil şahıs eki

V

184. Vatan Caddesi – Atatürk Mahallesi

Vatan: Ar. vaṭan *a.* Yurt⁵⁹⁷

⁵⁹⁴ Akalın, a.g.e., s.2030

⁵⁹⁵ Akalın, a.g.e., s.1117

⁵⁹⁶ Akalın, a.g.e., s.2035

⁵⁹⁷ Akalın, a.g.e., s.2082

185. Yamanlar Mahallesi

Yaman: Tr. *sf.* 1. Güç, etki veya beceri bakımından alışılmışın üzerinde olan (kimse)
2. Kötü, korkulan (kimse). 3. Alışılmadık, olağanın dışında ⁵⁹⁸

Yaman – lar: Çoğul eki

186. Yayla Evleri Sokak – Yaylım Mahallesi

Yayla + Ev – ler – i : Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Yayla: Tr. *a. (ya'yla) coğ.* 1. Akarsularla derin bir biçimde yarılmış, parçalanmış, üzerinde düzlüklerin belirgin olarak bulunduğu, deniz yüzeyinden yüksek yeryüzü parçası, plato 2. Dağlık, yüksek bölgelerde, kışın hayat şartları güç olduğu için boş bırakılan, yazın havası iyi ve serin olan, hayvan otlatma veya dinlenme yeri ⁵⁹⁹

Ev – ler: Çoğul eki

Evler – i: İyelik 3. tekil şahıs eki

187. Yeni Mahallesi

188. Yerleşim Sokak – Demirler Mahallesi

Yer –leş : İsimden fiil yapma eki

Yerleş – im: Fiilden isim yapma eki

Yerleşim: *a.* Yerleşme, iskân. ⁶⁰⁰

189. Yeşilçam Sokak – Şenyurt Mahallesi

Yeşil + Çam: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

190. Yeşiltepe Sokak - Büyükdere Mahallesi

Yeşil + Tepe: Sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş

⁵⁹⁸ Akalın, a.g.e., s.2120

⁵⁹⁹ Akalın, a.g.e., s.2152

⁶⁰⁰ Akalın, a.g.e., s.2171

191. Yıldız Sokak – Mezopotamya Mahallesi

Yıldız: Tr. *a.* 1. Çekirdeğinde oluşan füzyon sonucunda açığa çıkan enerjiyi uzaya ışınlım biçiminde yayan, ışıklı gök cisimlerinden her biri 2. Sinema, tiyatro veya müzikhöl sanatçısı, star . 3. Bir noktadan çevreye beş veya daha fazla çıkıntısı olan çok köşeli şekil ⁶⁰¹

192. Yolaldı Mahallesi

Yol + Al- dı : İsim + Çekimli fiil şeklinde oluşmuş

Al – dı: Görülen geçmiş zaman eki

193. Yumaklı Sokak – Hacıhasan Mahallesi

Yumak: Tr. *a.* 1. Yuvarlak biçimde sarılmış iplik, yün vb. şey 2. *sf.* Yuvarlak biçimde sarılmış olan ⁶⁰²

Yumak – lı: İsimden isim yapma eki

194. Yunus Emre Sokak – İpek Mahallesi

Yunus: Tr. *a.* *hay.* *b.* Balinalardan, ılık ve sıcak denizlerde sürüler durumunda yaşayan, boyları 3 metreye kadar erişebilen, memeli deniz hayvanı (*Delphinus*) ⁶⁰³

Emre: *Köken:* T. *Cinsiyet:* Erkek

1. Âşık, tutkun. 2. Halk şairi. 3. Kardeş. 4. Arkadaş ⁶⁰⁴

195. Yurtderi Mahallesi

Yurt + Deri: İsim + İsim şeklinde oluşmuş

Deri: Tr. (I) *a.* 1. İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten.

Deri: (II) *a.* *hlk.* 1. Toplantı, düğün. 2. Pazar veya panayır kurulan gün, dernek. ⁶⁰⁵

⁶⁰¹ Akalın, a.g.e., s.2180

⁶⁰² Akalın, a.g.e., s.2198

⁶⁰³ Akalın, a.g.e., s.2201

⁶⁰⁴ http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5982fce2abcfc1.91949762 (2017)

⁶⁰⁵ Akalın, a.g.e., s.505

196. Yüceli Mahallesi

Yüce – li : İsimden isim yapma eki

Z

197. Ziraat Okulu Sokak – Kocalar Mahallesi

Ziraat + Oku - l – u: + Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş

Ziraat: Ar. zirā'at a. (*zira:at*) Tarım ⁶⁰⁶

Okul: Tr. a. Her türlü eğitim ve öğretimin toplu olarak yapıldığı yer, mektep ⁶⁰⁷

Oku – l : Fiilden isim yapma eki

Okul – u: İyelik 3. tekil şahıs eki

⁶⁰⁶ Akalın, a.g.e., s.2239

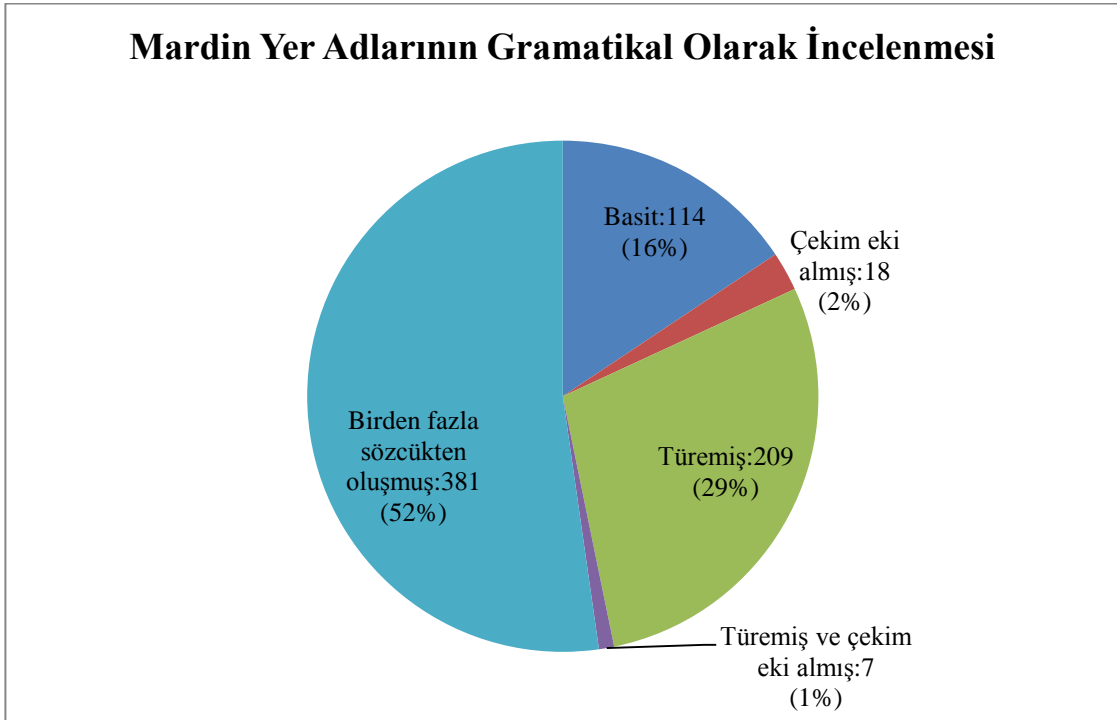
⁶⁰⁷ Akalın, a.g.e., s.1494

III. BÖLÜM

MARDİN İLİ YER ADLARININ ETİMOLOJİK VE GRAMATİKAL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, 2. bölümde incelenen yer adlarının sayımı yapılmış ve özellikleri tespit edilmiştir. Yer adları yapı ve köken olarak ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelere göre Mardin’de köy, mahalle, cadde, bulvar, sokak ve küme ev adlarında kullanılan toplam 1104 kelime incelenmiştir.

Yapı olarak baktığımızda bu 722 yer isminden 341(%47) tanesi tek sözcükten oluşmuştur. Bu sözcüklerin 114(%33) tanesi basit ve yalın, 18(%6) tanesi basit ve çekim eki almış, 202(%59) tanesi türemiş, 7(%2) tanesi hem türemiş hem de çekim eki olarak oluşmuştur. Birden fazla sözcükten oluşan yer adı sayısı da 381’dir(%53). Birden fazla sözcükten oluşan yer adlarının 369(%96) tanesi 2 sözcükten, 9(%3) tanesi 3 sözcükten, 2(%0,5) tanesi 4 sözcükten oluşmuştur. Kurum adlarının kısaltılmasıyla oluşan yer adı sayısı ise 2(%0,5)’dir.

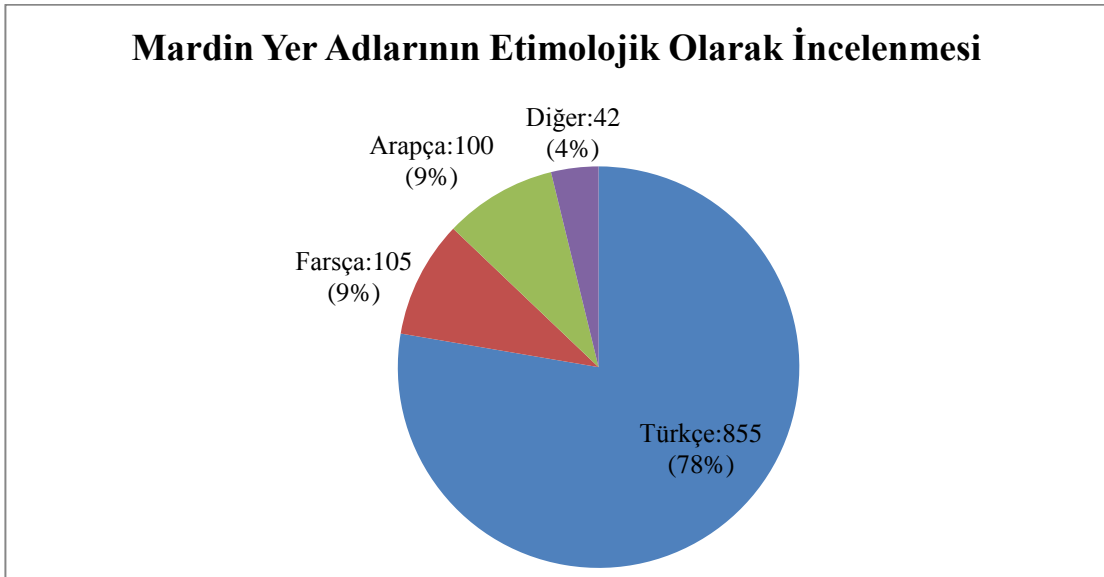

Grafik-1: Mardin Yer Adlarının Gramatikal Olarak İncelenmesi

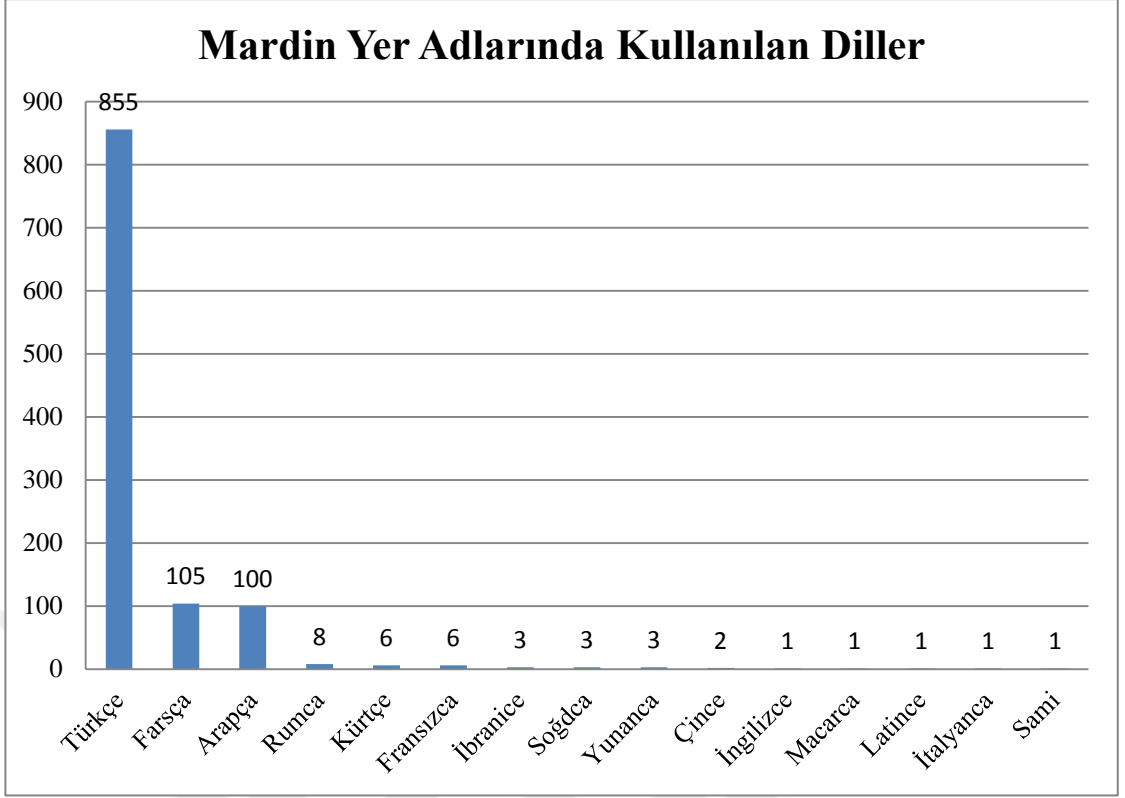
Tek sözcükten oluşan ve kökeni bilinen 333 yer adından 235 tanesi Türkçe, 49 tanesi Arapça, 28 tanesi Farsça, 7 tanesi Rumca, 4 tanesi Fransızca, 2 tanesi Kürtçe, 2 tanesi Yunanca, 1 tanesi İtalyanca, 1 tanesi Çince, 1 tanesi İngilizce, 1 tanesi Macarca, 1 tanesi Latince ve 1 tanesi de Sami kökenlidir.

Birden fazla sözcüğün birleşmesiyle oluşan 381 yer adına baktığımızda Türkçe + Türkçe şeklinde oluşmuş 257, Türkçe + Türkçe + Türkçe şeklinde oluşmuş 3 tane yer adı tespit edilmiştir. Tamamen yabancı kökenli sözcüklerden ve içerisinde yabancı ve Türkçe kökenli sözcüklerin karışık bulunduğu yer adı sayısı ise 121'dir. Birden fazla sözcükten oluşan yer adlarının ne şekilde oluştukları tasnif bölümünde açıklanmıştır.

Genel olarak Türkçe ve yabancı sözcüklerin birbirine oranını değerlendirdiğimizde Mardin yer adlarında toplam 1104 sözcük kullanılmıştır ve bu sözcükler tek tek incelendiğinde 855(%78) Türkçe, 105(%9) Farsça, 100(%9) Arapça sözcük vardır. Diğer dillerden alınan sözcüklerin oranı ise %4 olup bu dillerden alınan sözcük sayıları şu şekildedir: 8 Rumca, 6 Kürtçe, 6 Fransızca, 3 İbranice, 3 Yunanca, 3 Soğdca, 2 Çince, 1 İngilizce, 1 Macarca, 1 Latince, 1 İtalyanca ve 1 tane de Sami kökenlidir. 8 tane sözcüğün de kökeni hakkında değişik görüşler olmakla birlikte kesin bir bilgi yoktur. Bunlar: Mardin, Midyat, Savur, Dügürk, Dunaysır, Harran, Kıbrıs ve Urfa'dır.

Grafik-2 : Mardin Yer Adlarının Etimolojik Olarak İncelenmesi

Grafik -3:Mardin Yer Adlarında Kullanılan Diller

IV. BÖLÜM

YERLEŞİM ADLARININ TASNİFİ

Bu çalışmada incelediğimiz yer isimleri iki şekilde sınıflandırılacaktır.

4.1. Etimolojik ve Gramatikal Yönden Mardin Yer Adları

4.1.1. Tek Sözcükten Oluşan Yer adları

4.1.1.1. Arapça

Acar K.	Ar.
Ahmetli K.	Ar.
Arafat S.	Ar.
Belediye S.	Ar.
Bereket K.E.	Ar.
Beşiri S.	Ar.
Burç K.	Ar.
Cevizlik K.	Ar.
Cumhuriyet M.	Ar.
Farabi C.	Ar.
Fatih S.	Ar.
Fırat M.	Ar.
Fıstıklı K.	Ar.
Hacılar S.	Ar.
Halkalı K.	Ar.
Haydar K.	Ar.
Hazar S.	Ar.
Heybeli K.	Ar.
Hükümet C.	Ar.
İstiklal S.	Ar.
Kalecik K.	Ar.

Kaleli K.	Ar.
Kantar K.	Ar.
Katarlı K.	Ar.
Kebapçı K.	Ar.
Kırbalı K.	Ar.
Kısmetli K.	Ar.
Küplüce K.	Ar.
Mecburi S.	Ar.
Mevlana S.	Ar.
Ömerli K.	Ar.
Ömürlü K.	Ar.
Pelitli K.	Ar.
Rıhani(Reyhan) M.	Ar.
Sakalar K.	Ar.
Sanayi M.	Ar.
Sandıklı K.	Ar.
Selamet S.	Ar.
Selim S.	Ar.
Şanlı K.	Ar.
Şark S.	Ar.
Şehitler S.	Ar.
Şehitlik S.	Ar.
Şerefli K.	Ar.
Şükür S.	Ar.
Tandır K.	Ar.
Vatan C.	Ar.
Zeytinli K.	Ar.
Ziyaret K.	Ar.

4.1.1.2. Çince

Çay S.	Çin.
--------	------

4.1.1.3. Farsça

Alıçlı K.	Far.
-----------	------

Ambar K.	Far.
Ambarlı K.	Far.
Bağlar S.	Far.
Bağlıca K.	Far.
Bahçecik K.	Far.
Berçem M.	Far.
Bostanlı K.	Far.
Bülbül K.	Far.
Çadırlı K.	Far.
Çınarcık K.	Far.
Derik İ.	Far.
Gül S.	Far.
Gülşen S.	Far.
Hanlar K.	Far.
Harmanlı K.	Far.
Kahraman M.	Far.
Kahramanlar S.	Far.
Kemerli K.	Far.
Kengerli K.	Far.
Kilimli K.	Far.
Mercimekli K.	Far.
Meşeli K.	Far.
Nergiz S.	Far.
Nergizli K.	Far.
Pamuk S.	Far.
Pirinçli K.	Far.
Tıraşlı K.	Far.

4.1.1.4. Fransızca

Hal C.	Fr.
İstasyon S.	Fr.
Lise C.	Fr.
Ofis M.	Fr.

4.1.1.5. İngilizce

Medya M. İng.

4.1.1.6.İtalyanca

Dara K. İt.

4.1.1.7. Kürtçe

Aşiti M. Kür.

Çelengo K.E. Kür.

4.1.1.8.Latince

Stadyum C. Lat.

4.1.1.9.Macarca

Sobacılar S. Mac.

4.1.1.10.Rumca

Demet K. Rum.

Fesliğen K. Rum.

Fidan S. Rum.

Horon K.E. Rum.

Kilise C. Rum.

Samsun S. Rum.

Temelli K. Rum.

4.1.1.11.Sami Dili

Nusaybin Sam.

4.1.1.12.Türkçe

Adak K. Tr.

Adaklı K. Tr.

Akça K. Tr.

Akıncılar K. Tr.

Alanlı K. Tr.

Alımlı K. Tr.

Anıtlı K.	Tr.
Aralık S.	Tr.
Aran K.	Tr.
Arıklı K.	Tr.
Artuklu İ.	Tr.
Aslan S.	Tr.
Aslanlı K.	Tr.
Ata K.E.	Tr.
Atlı K.	Tr.
Atlıca K.	Tr.
Atmaca K.	Tr.
Avcılar K.	Tr.
Ayaz K.	Tr.
Aydın S.	Tr.
Aydınlı K.	Tr.
Ayrancı C.	Tr.
Aysun S.	Tr.
Bağlı S.	Tr.
Bakacık K.	Tr.
Balaban K.	Tr.
Ballı K.	Tr.
Barbaros S.	Tr.
Bardakçı K.	Tr.
Barış K.	Tr.
Başak K.	Tr.
Başaran K.	Tr.
Batur K.	Tr.
Bayır K.	Tr.
Bayraklı K.	Tr.
Beğendi K.	Tr.
Bektaş K.	Tr.
Belen K.	Tr.
Belli K.	Tr.
Beşik K.	Tr.

Beylik K.	Tr.
Boyaklı K.	Tr.
Boyunlu S.	Tr.
Böğrek K.	Tr.
Buğday K.	Tr.
Budaklı K.	Tr.
Çağıl K.	Tr.
Çağlar K.	Tr.
Çakır K.	Tr.
Çalışan K.	Tr.
Çalışlı K.	Tr.
Çamlıca K.	Tr.
Çanaklı K.	Tr.
Çandarlı K.	Tr.
Çatak K.	Tr.
Çatalca K.	Tr.
Çavuşlu K.	Tr.
Çayırılı K.	Tr.
Çelik S.	Tr.
Çetinler K.	Tr.
Çıplak M.	Tr.
Çiçekli S.	Tr.
Çiğdem K.	Tr.
Çilesiz K.	Tr.
Çimenli M.	Tr.
Çimenlik K.	Tr.
Dağdağan S.	Tr.
Damlalı K.	Tr.
Değerli K.	Tr.
Değirmencik K.	Tr.
Demirci K.	Tr.
Demirler K.	Tr.
Dere C.	Tr.
Derecik K.	Tr.

Dibek K.	Tr.
Dikmen K.	Tr.
Dilek S.	Tr.
Direkciler S.	Tr.
Dirim K.	Tr.
Doğancı K.	Tr.
Doğanlı K.	Tr.
Doğuş K.	Tr.
Dora S.	Tr.
Doyuran K.	Tr.
Dumanlar S.	Tr.
Dumanlı K.	Tr.
Dumluca K.	Tr.
Duraklı K.	Tr.
Duygulu K.	Tr.
Dükük C.	Tr.
Düzce K.	Tr.
Düzlük K.	Tr.
Eğlence K.	Tr.
Ekinciler K.	Tr.
Ekinlik K.	Tr.
Elmalı K.	Tr.
Erdem K.	Tr.
Erikli K.	Tr.
Erişti K.	Tr.
Esenli K.	Tr.
Eskin M.	Tr.
Eşme K.	Tr.
Evciler K.	Tr.
Eymirli K.	Tr.
Ezgi S.	Tr.
Geçit S.	Tr.
Göllü K.	Tr.
Gözlüce K.	Tr.

Güçlü M.	Tr.
Güneyli K.	Tr.
Günlüce K.	Tr.
Gürgen K.	Tr.
Gürün K.	Tr.
Güven K.	Tr.
Güvenli K.	Tr.
Güvercinlik S.	Tr.
Ilıca K.	Tr.
Ilıcak K.	Tr.
Issız K.	Tr.
Işıklar K.	Tr.
Işıklı S.	Tr.
İkizler K.	Tr.
İlhanlar S.	Tr.
İnandı M.	Tr.
İpek M.	Tr.
Kalaycık K.	Tr.
Kanatlı K.	Tr.
Karaman K.	Tr.
Kaşıklı K.	Tr.
Kayacık K.	Tr.
Kayacıklar K.	Tr.
Kayalar K.	Tr.
Kaynarca K.	Tr.
Kılıçlı K.E.	Tr.
Kışlak K.	Tr.
Kocalar K.	Tr.
Koçlu K.	Tr.
Konak K.	Tr.
Konaklı K.	Tr.
Konuk K.	Tr.
Konuklu M.	Tr.
Konutlar C.	Tr.

Korucu K.	Tr.
Kovalı K.	Tr.
Kovanlı K.	Tr.
Koyunlu K.	Tr.
Kömürlü K.	Tr.
Köprülü K.	Tr.
Kubük S.	Tr.
Kumlu K.	Tr.
Kurtuluş S.	Tr.
Kuşçu K.	Tr.
Kuşluca K.	Tr.
Kutluca K.	Tr.
Kuyucak S.	Tr.
Kuyular K.	Tr.
Kuyulu K.	Tr.
Kuzular K.E.	Tr.
Kütüklü K.	Tr.
Merme S.	Tr.
Mutlu S.	Tr.
Ormancık K.	Tr.
Ortaca K.	Tr.
Ortaklı K.	Tr.
Otluca K.E.	Tr.
Otluk K.	Tr.
Oyuklu K.	Tr.
Örencik K.	Tr.
Pınarcık K.	Tr.
Sakızlı K.	Tr.
Salihli S.	Tr.
Salkım K.	Tr.
Sancaklı K.	Tr.
Sancarlı K.	Tr.
Sapanca S.	Tr.
Sarıca M.	Tr.

Serenli K.	Tr.
Sevimli K.	Tr.
Sivrice K.	Tr.
Soğanlı K.	Tr.
Söğütlü K.	Tr.
Sulak K.	Tr.
Sürekli M.	Tr.
Sürgüçi S.	Tr.
Şimdi S.	Tr.
Tarlacık K.	Tr.
Taşlıca K.	Tr.
Taşlık K.	Tr.
Tatlıca K.	Tr.
Tavşanlı K.	Tr.
Tavuklu K.	Tr.
Tepe S.	Tr.
Tepeli K.	Tr.
Timur S.	Tr.
Tokluca K.	Tr.
Tosunlu K.	Tr.
Tozan K.	Tr.
Tulgalı K.	Tr.
Tuzla M.	Tr.
Tuzluca K.	Tr.
Tütün S.	Tr.
Ulaşlı K.	Tr.
Umut K.E.	Tr.
Üçerli K.	Tr.
Ülker M.	Tr.
Ünsallı K.	Tr.
Ürünlü K.	Tr.
Yağmur K.	Tr.
Yalım K.	Tr.
Yamaç K.	Tr.

Yamanlar M.	Tr.
Yanılmaz K.	Tr.
Yarımca K.	Tr.
Yayıklı K.	Tr.
Yayla K.	Tr.
Yaylacık K.	Tr.
Yaylı K.	Tr.
Yaylım K.	Tr.
Yazıcık K.	Tr.
Yazır K.	Tr.
Yemişli K.	Tr.
Yeni M.	Tr.
Yenice K.	Tr.
Yenilmez K.	Tr.
Yerleşim S.	Tr.
Yeşilli İ.	Tr.
Yetkinler K.	Tr.
Yıldız S.	Tr.
Yılmaz K.	Tr.
Yoncalı K.	Tr.
Yumaklı S.	Tr.
Yumurcak K.	Tr.
Yuvalı K.	Tr.
Yüce K.	Tr.
Yüceli M.	Tr.

4.1.1.13.Yunanca

Girne S.	Yun.
Mezopotamya S.	Yun.

4.1.2. İki Sözcükten Oluşanlar

4.1.2.1. Arapça + Arapça

Hacıahmet S.	Ar + Ar
--------------	---------

Hacıhasan K.	Ar + Ar
Mehmet Sincar S.	Ar + Ar

4.1.2.2.Arapça + Farsça

Alemdar K.	Ar. + Far.
Haznedar K.	Ar. + Far.
Milli Saray S.	Ar. + Far.
Nurköy K.	Ar. + Far.
Salihköy K.	Ar. + Far.

4.1.2.3.Arapça + İbranice

Hacıyusuf K.	Ar. + İbr.
--------------	------------

4.1.2.4.Arapça + Kürtçe

Celali Kesko S.	Ar. + Kür.
-----------------	------------

4.1.2.5.Arapça+ Soğdca

Huzurkent S.	Ar. + Soğd.
--------------	-------------

4.1.2.6.Arapça + Yunanca

Adnan Menderes C.	Ar. + Yun.
-------------------	------------

4.1.2.7.Arapça + Türkçe

Alibey K.	Ar. + Tr.
Alipaşa K.	Ar. + Tr.
Cevhertepe S.	Ar. + Tr.
Cevizpınarı K.	Ar. + Tr.
Cezaevi C.	Ar. + Tr.
Fındıktepe M.	Ar. + Tr.
Hakverdi K.	Ar. + Tr.
Halk Eğitim S.	Ar. + Tr.
Hamit Can C.	Ar. + Tr.
Hasantepe K.	Ar. + Tr.
Havuzbaşı K.	Ar. + Tr.
Hisaraltı K.	Ar. + Tr.

Hisarkaya K.	Ar. + Tr.
Karaalanı K.	Ar. + Tr.
Kadıdeğirmeni S.	Ar. + Tr.
Maltepe S.	Ar. + Tr.
Meliksoylu K.E.	Ar. + Tr.
Nurtepe K.E.	Ar. + Tr.
Seyrantepe S.	Ar. + Tr.
Ziraat Okulu S.	Ar. + Tr.

4.1.2.8.Çince + Farsça

Çayköy K.	Çin. + Far.
-----------	-------------

4.1.2.9.Farsça + Arapça

Köseveli K.	Far. + Ar.
-------------	------------

4.1.2.10. Farsça + Farsça

Hastane C.	Far. + Far.
Hocaköy K.	Far. + Far.
Narlıköy K.	Far. + Far.
Pazarköy K.	Far. + Far.

4.1.2.11. Farsça + Türkçe

Armutalan K.	Far. + Tr.
Bağlarbaşı K.	Far. + Tr.
Bağözü K.	Far. + Tr.
Bağyaka K.	Far. + Tr.
Bahçebaşı K.	Far. + Tr.
Bahçelievler M.	Far. + Tr.
Cantaşı M.	Far. + Tr.
Ceylanpınar C.	Far. + Tr.
Çınaraltı K.	Far. + Tr.
Gülgöze K.	Far. + Tr.
Gültepe S.	Far. + Tr.
Gülveren K.	Far. + Tr.

Harmandüzü K.	Far. + Tr.
Harmankaya K.	Far. + Tr.
Harmantepe K.	Far. + Tr.
Körsu K.	Far. + Tr.
Mazıdağı İ.	Far. + Tr.
Şahverdi K.	Far. + Tr.

4.1.2.12. Fransızca + Farsça

Birikethane C.	Fr. + Far.
----------------	------------

4.1.2.13. İbranice + Türkçe

İbrahim Özmen S.	İbr. + Tr.
------------------	------------

4.1.2.14. Kürtçe + Kürtçe

Robin S.	Kür. + Kür.
----------	-------------

4.1.2.15. Rumca + Türkçe

Sınıртеpe K.	Rum. + Tr.
--------------	------------

4.1.2.16. Türkçe + Arapça

Akziyaret K.	Tr. + Ar.
Aşağımezra K.	Tr. + Ar.
Direkhane S.	Tr. + Ar.
Eskihisar K.	Tr. + Ar.
Eskikale K.	Tr. + Ar.
Eskimağara K.	Tr. + Ar.
Koçhisar M.	Tr. + Ar.
Taşlıburç K.	Tr. + Ar.
Toprakkale S.	Tr. + Ar.
Yukarımezra K.	Tr. + Ar.

4.1.2.17. Türkçe + Farsça

Açıkköy K.	Tr. + Far.
Akbağ K.	Tr. + Far.
Akköy K.	Tr. + Far.

Araköy K.	Tr. + Far.
Arıköy K.	Tr. + Far.
Akçaköy K.	Tr. + Far.
Ataköy K.	Tr. + Far.
Bilgeköy K.	Tr. + Far.
Çelikköy K.	Tr. + Far.
Çiftlikköy K.	Tr. + Far.
Çitlibağ K.	Tr. + Far.
Elmabahçe K.	Tr. + Far.
Enginköy K.	Tr. + Far.
Gürmeşe K.	Tr. + Far.
Işıkören K.	Tr. + Far.
Karabent K.	Tr. + Far.
Karacaköy K.	Tr. + Far.
Koruköy K.	Tr. + Far.
Küçükköy K.	Tr. + Far.
Odaköy K.	Tr. + Far.
Ortaköy K.	Tr. + Far.
Ovaköy K.	Tr. + Far.
Sarıköy K.	Tr. + Far.
Sultanköy K.	Tr. + Far.
Taşköy K.	Tr. + Far.
Turgutköy K.	Tr. + Far.
Tuzlaköy K.	Tr. + Far.
Uluköy K.	Tr. + Far.
Uzunköy K.	Tr. + Far.
Üçköy K.	Tr. + Far.
Ülkerköy K.	Tr. + Far.
Yaşarköy K.	Tr. + Far.
Yavruköy K.	Tr. + Far.
Yeniköy K.	Tr. + Far.
Yerköy K.	Tr. + Far.
Yeşilköy K.	Tr. + Far.

4.1.2.18. Türkçe + Soğdca

Adakent K.	Tr. + Soğd.
Kocakent K.	Tr. + Soğd.

4.1.2.19. Türkçe + Türkçe

Açıkyol K.	Tr. + Tr.
Akağıl K.	Tr. + Tr.
Akalın K.	Tr. + Tr.
Akbulut S.	Tr. + Tr.
Akçapınar K.	Tr. + Tr.
Akçatarla K.	Tr. + Tr.
Akçay K.	Tr. + Tr.
Akdoğan K.	Tr. + Tr.
Akkoç K.	Tr. + Tr.
Aksu K.	Tr. + Tr.
Aktepe K.	Tr. + Tr.
Aktulga K.	Tr. + Tr.
Aktürk K.E.	Tr. + Tr.
Akyazı K.	Tr. + Tr.
Akyokuş K.	Tr. + Tr.
Akyol K.	Tr. + Tr.
Akyürek K.	Tr. + Tr.
Akyüz K.	Tr. + Tr.
Alagöz K.	Tr. + Tr.
Alakuş K.	Tr. + Tr.
Alayurt K.	Tr. + Tr.
Altınoluk K.	Tr. + Tr.
Altıntaş K.	Tr. + Tr.
Altıntoprak K.	Tr. + Tr.
Anittepe K.	Tr. + Tr.
Arapkapı K.	Tr. + Tr.
Arisu K.	Tr. + Tr.
Arıtepe K.	Tr. + Tr.
Arpatepe K.	Tr. + Tr.

Aşağıazıklı K.	Tr. + Tr.
Aşağıboğaziye S.	Tr. + Tr.
Aşağıocaklı K.	Tr. + Tr.
Atatürk M.	Tr. + Tr.
Aykut K.	Tr. + Tr.
Aytepe K.	Tr. + Tr.
Bağrıbütün K.	Tr. + Tr.
Balpınar K.	Tr. + Tr.
Barıştepe K.	Tr. + Tr.
Başağaç K.	Tr. + Tr.
Başhöyük K.	Tr. + Tr.
Başkavak K.	Tr. + Tr.
Başyurt K.	Tr. + Tr.
Batuhan S.	Tr. + Tr.
Bektaşı Yolu C.	Tr. + Tr.
Bengisu K.	Tr. + Tr.
Beşbudak K.	Tr. + Tr.
Beşdeğirmen K.	Tr. + Tr.
Beşevler K.	Tr. + Tr.
Beşikkaya K.	Tr. + Tr.
Bozok K.	Tr. + Tr.
Bozbayır K.	Tr. + Tr.
Bozhöyük M.	Tr. + Tr.
Boztepe K.	Tr. + Tr.
Bölükbaşı S.	Tr. + Tr.
Büyükayrık K.	Tr. + Tr.
Büyükboğaziye K.	Tr. + Tr.
Büyükdere K.	Tr. + Tr.
Büyükkardeş K.	Tr. + Tr.
Büyüktepe M.	Tr. + Tr.
Cengiz Topel C.	Tr. + Tr.
Çaldere K.	Tr. + Tr.
Çalıköy K.	Tr. + Tr.
Çalpınar K.	Tr. + Tr.

Çamlıdere K.	Tr. + Tr.
Çamlıyol S.	Tr. + Tr.
Çamyurt K.	Tr. + Tr.
Çankaya K.	Tr. + Tr.
Çatalçam K.	Tr. + Tr.
Çatalözü K.	Tr. + Tr.
Çataltepe K.	Tr. + Tr.
Çatalyurt K.	Tr. + Tr.
Çaybaşı K.	Tr. + Tr.
Çayönü K.	Tr. + Tr.
Çayırlalanı K.	Tr. + Tr.
Çayırpınar K.	Tr. + Tr.
Çetinkaya S.	Tr. + Tr.
Çıplaktepe K.	Tr. + Tr.
Çölova K.	Tr. + Tr.
Çukurdere K.	Tr. + Tr.
Çukursu K.	Tr. + Tr.
Çukuryurt K.	Tr. + Tr.
Dağıcı K.	Tr. + Tr.
Dallağaç K.	Tr. + Tr.
Dargeçit İ.	Tr. + Tr.
Demirhan S.	Tr. + Tr.
Demirkapı K.	Tr. + Tr.
Demirtepe K.	Tr. + Tr.
Denktaş	Tr. + Tr.
Dereiçi K.	Tr. + Tr.
Dereyanı K.	Tr. + Tr.
Derinsu K.	Tr. + Tr.
Dikyamaç K.	Tr. + Tr.
Doğançay K.	Tr. + Tr.
Doğanyazı K.	Tr. + Tr.
Doğruyol S.	Tr. + Tr.
Dolunay K.	Tr. + Tr.
Dönerdere K.	Tr. + Tr.

Dört Yol K.	Tr. + Tr.
Durakbaşı K.	Tr. + Tr.
Durusu K.	Tr. + Tr.
Dükük Yolu K.E.	Tr. + Tr.
Düzgeçit K.	Tr. + Tr.
Düzoba K.	Tr. + Tr.
Düztaş K.	Tr. + Tr.
Elbeyli K.	Tr. + Tr.
Elebeğendi K.	Tr. + Tr.
Erdalı K.	Tr. + Tr.
Erdemçiftliği S.	Tr. + Tr.
Eroğlu K.	Tr. + Tr.
Ersoylu M.	Tr. + Tr.
Eryeri K.	Tr. + Tr.
Esentepe K.	Tr. + Tr.
Eskideğirmen S.	Tr. + Tr.
Eskiyol K.	Tr. + Tr.
Evkuran K.	Tr. + Tr.
Göktaş K.	Tr. + Tr.
Gölbaşı K.	Tr. + Tr.
Görentepe K.	Tr. + Tr.
Göztepe S.	Tr. + Tr.
Gümüşdere K.	Tr. + Tr.
Gümüşpınar K.	Tr. + Tr.
Gümüşyuva K.	Tr. + Tr.
Günebakan K.	Tr. + Tr.
Güneli K.	Tr. + Tr.
Güneştepe K.	Tr. + Tr.
Güngör S.	Tr. + Tr.
Güngören K.	Tr. + Tr.
Günyurdu K.	Tr. + Tr.
Gürağaç K.	Tr. + Tr.
Gürışık K.	Tr. + Tr.
Gürkaynak K.	Tr. + Tr.

Güzelağaç K.	Tr. + Tr.
Işıkdere K.	Tr. + Tr.
Işıkkaya K.	Tr. + Tr.
İkikuyu K.	Tr. + Tr.
İkipınar K.	Tr. + Tr.
İkisu K.	Tr. + Tr.
İkitepe K.	Tr. + Tr.
İkizdere K.	Tr. + Tr.
İkiztepe K.	Tr. + Tr.
İlkadım K.	Tr. + Tr.
İncesu K.	Tr. + Tr.
İnönü S.	Tr. + Tr.
İpekyolu C.	Tr. + Tr.
İşgören K.	Tr. + Tr.
İzbırak K.	Tr. + Tr.
Karabayır K.	Tr. + Tr.
Karaburun K.	Tr. + Tr.
Karademir K.	Tr. + Tr.
Karadoğan S.	Tr. + Tr.
Karahan S.	Tr. + Tr.
Karakulak K.	Tr. + Tr.
Karakuyu K.	Tr. + Tr.
Karataş K.	Tr. + Tr.
Kartalkaya K.	Tr. + Tr.
Kayabalı K.	Tr. + Tr.
Kayabaşı K.	Tr. + Tr.
Kayadere K.	Tr. + Tr.
Kayadibi K.	Tr. + Tr.
Kayagöze K.	Tr. + Tr.
Kayalıpınar K.	Tr. + Tr.
Kayapınar M.	Tr. + Tr.
Kaya Pınarı K.E.	Tr. + Tr.
Kayatepe K.	Tr. + Tr.
Kayaüstü K.	Tr. + Tr.

Kaynakkaya K.	Tr. + Tr.
Kılduman K.	Tr. + Tr.
Kırkdirek K.	Tr. + Tr.
Kızılay C.	Tr. + Tr.
Kızıltepe İ.	Tr. + Tr.
Kocadağ K.	Tr. + Tr.
Kocahöyük K.	Tr. + Tr.
Kocakuyu K.	Tr. + Tr.
Kocasirt K.	Tr. + Tr.
Kocatepe K.	Tr. + Tr.
Koçyiğit K.	Tr. + Tr.
Koşuyolu K.	Tr. + Tr.
Köprübaşı K.	Tr. + Tr.
Kumdere K.	Tr. + Tr.
Kuruçay K.	Tr. + Tr.
Kutlubey K.	Tr. + Tr.
Kutlucan S.	Tr. + Tr.
Küçükayrık K.	Tr. + Tr.
Küçükboğaziye M.	Tr. + Tr.
Küçükkardeş K.	Tr. + Tr.
Kümeevler S.	Tr. + Tr.
Odabaşı K.	Tr. + Tr.
Ormaniçi K.	Tr. + Tr.
Ovabaşı K.	Tr. + Tr.
Özal S.	Tr. + Tr.
Öztaş K.	Tr. + Tr.
Sarıkaya K.	Tr. + Tr.
Sivritepe K.	Tr. + Tr.
Soğukkuyu K.	Tr. + Tr.
Söğütözü K.	Tr. + Tr.
Subaşı K.	Tr. + Tr.
Suçatı K.	Tr. + Tr.
Sulakdere K.	Tr. + Tr.
Şenocak K.	Tr. + Tr.

Şenyurt M.	Tr. + Tr.
Şenyuva K.	Tr. + Tr.
Tandoğan C.	Tr. + Tr.
Tanrıverdi K.	Tr. + Tr.
Tanrıyolu K.	Tr. + Tr.
Tanyeri K.	Tr. + Tr.
Tarlabası K.	Tr. + Tr.
Taşgedik K.	Tr. + Tr.
Tekağaç K.	Tr. + Tr.
Tekkuyu K.	Tr. + Tr.
Tepealtı K.	Tr. + Tr.
Tepebaşı M.	Tr. + Tr.
Tepeören K.	Tr. + Tr.
Tepeüstü K.	Tr. + Tr.
Tilkitepe K.	Tr. + Tr.
Timurçiftliği K.	Tr. + Tr.
Tokdere K.	Tr. + Tr.
Toptepe K.	Tr. + Tr.
Tutal S.	Tr. + Tr.
Uğur Kaymaz B.	Tr. + Tr.
Ulutaş K.	Tr. + Tr.
Uzunkaya K.	Tr. + Tr.
Üçağıl K.	Tr. + Tr.
Üçevler K.	Tr. + Tr.
Üçkavak K.	Tr. + Tr.
Üçkuyu K.	Tr. + Tr.
Üçören K.	Tr. + Tr.
Üçtepe K.	Tr. + Tr.
Üçyol K.	Tr. + Tr.
Ülker Yolu K.E.	Tr. + Tr.
Yalınkılıç K.	Tr. + Tr.
Yandere K.	Tr. + Tr.
Yardere K.	Tr. + Tr.
Yaylabası K.	Tr. + Tr.

Yaylaevleri S.	Tr. + Tr.
Yaylatepe K.	Tr. + Tr.
Yaylayanı K.	Tr. + Tr.
Yayvantepe K.	Tr. + Tr.
Yedikardeş K.	Tr. + Tr.
Yeşilçam S.	Tr. + Tr.
Yeşilöz K.	Tr. + Tr.
Yeşiltepe S.	Tr. + Tr.
Yolaldı M.	Tr. + Tr.
Yolbaşı K.	Tr. + Tr.
Yolbilen K.	Tr. + Tr.
Yoldere K.	Tr. + Tr.
Yolindi K.	Tr. + Tr.
Yolüstü K.	Tr. + Tr.
Yukarıaydınlı K.	Tr. + Tr.
Yukarıazıklı K.	Tr. + Tr.
Yukarıkonak K.	Tr. + Tr.
Yukarıocaklı K.	Tr. + Tr.
Yumrutaş K.	Tr. + Tr.
Yunus Emre S.	Tr. + Tr.
Yurtderi M.	Tr. + Tr.
Yurteri K.	Tr. + Tr.
Yurtözü K.	Tr. + Tr.
Yüksektepe K.	Tr. + Tr.

4.1.2.20. Farsça + Kürtçe

Hanisor S.	Far. + Kür.
------------	-------------

4.1.3. Üç Sözcükten Oluşan Yer adları

4.1.3.1. Arapça + Fransızca + Türkçe

Fatih Naifoğlu K.E.	Ar. + Fr. + Tr.
---------------------	-----------------

4.1.3.2. Arapça + Türkçe + Arapça

Kazım Karabekir K.E. Ar. + Tr. + Ar.

4.1.3.3. Farsça + Türkçe + Türkçe

Şahkulubey C. Far. + Tr. + Tr.

4.1.3.4. Türkçe + Farsça + Türkçe

Ceylanpınar Yolu C. Tr. + Far. + Tr.

4.1.3.5. Türkçe + Türkçe + Farsça

Aşağıyeniköy K. Tr. + Tr. + Far.

Yukarıyeniköy K. Tr. + Tr. + Far.

4.1.3.6. Türkçe + Türkçe + Türkçe

Dereyolu Kayalar C. Tr. + Tr. + Tr.

Dereyolüstü S. Tr. + Tr. + Tr.

Turgut Özal M. Tr. + Tr. + Tr.

4.1.4. Dört Sözcükten Oluşan Yer adları

4.1.4.1. Arapça + İbranice + Türkçe + Türkçe

Şeyhdavut Yalçınkaya C. Ar. + İbr. + Tr. + Tr.

4.1.4.2. Farsça + Türkçe + Türkçe + Türkçe

Mirzaoğlu Kızılay K.E. Far. + Tr. + Tr. + Tr.

4.2. Tercih ve Eğilimlere Göre Yozgat Yer Adları:

4.2.1. Ağaç ve Ağaç ile İlgili Yerleşim Yerleri Adları

4.2.1.1. Yalnız Halde Olanlar:

Dağdağan S., Fidan S., Gürgen K.

4.2.1.2. Türemiş Halde Olanlar:

-cık, -cik, -cuk, -cük; ekiyle türemiş olanlar:

Çınarcık K., Ormancık K.,

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Alıçlı K., Budaklı K., Çamlıca K., Kütüklü K., Meşeli K., Pelitli K., Söğütlü K.

4.2.1.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Başağaç K., Başkavak K., Beşbudak K., Çamlıyol S., Çatalçam K., Dallıağaç K.,
Gürağaç K., Gürmeşe K., Güzelağaç K., Tek ağaç K., Üçkavak K., Yeşilçam S.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Çınaraltı K., Erdalı K., Ormanıçı K., Söğütözü K.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Çamyurt K., Koruköy K.

4.2.2. Aile ve Akrabalık Kurumu ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları:

4.2.2.1. Yalın Halde Olanlar:

Bektaş K.

4.2.2.2. Çekim Eki Almış Olanlar:

İkizler K.

4.2.2.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Büyükkardeş K., Küçükkardeş K., Yedikardeş K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Eroğlu K.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Ataköy K., Yavruköy K.

4.2.3. Araç-Gereç ve Eşya ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları:

4.2.3.1.Yalın Halde Olanlar:

Beşik K., Dara K., Gürün K., Kantar K., Kubük S., Merme S., Yalım K.

4.2.3.2. Türemiş Halde Olanlar:

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Küplüce K.

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Eymirli K., Halkalı K., Heybeli K., Kaşıklı K., Katarlı K., Kemerli K., Kılıçlı K.E., Kırbalı K., Kilimli K., Kovalı K., Kovanlı K., Sancarlı M., Sandıklı K., Serenli K., Tungalı K.,Yaylı K., Yumaklı S.

4.2.3.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Aktulga K., Altınoluk K., Arakapı K., Demirkapı K., Yalınkılıç K.

4.2.4. Boy, Oymak, Aşiret ve Soy Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.4.1. Yalın Halde Olanlar:

Yazır K.

4.2.4.2. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Aktürk K.E., Bozok K.

Birleşik sıfat şeklinde olanlar:

Ersoylu M., Meliksoylu K.E.

4.2.5. Bölgede Bulunan veya Maddi ve Sosyal Anlamda Önemi Bulunan Maden Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.5.1.Yalın Halde Olanlar:

Çelik S.

4.2.5.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Kömürlü K.

-cık, -cik, -cuk, -cük; ekiyle türemiş olanlar:

Kalaycık K.

4.2.5.3. Çekim Eki Almış Olanlar:

Demirler K.

4.2.5.4. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Karademir K.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Çelikköy K.

4.2.6. Coğrafya ve Yörenin Coğrafi Özellikleri ile Alakalı Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.6.1.Yalın Halde Olanlar:

Bayır K., Belen K., Çağıl K., Çatak K., Dora S., Tepe S., Ülker M., Yamaç K., Yayla K., Yıldız S.

4.2.6.2.Türemiş Halde Olanlar:

-cık, -cik, -cuk, -cük; ekiyle türemiş olanlar:

Bakacık K., Kayacık K., Örencik K., Yaylacık K., Yazıcık K.

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Kumlu K., Tepeli K.

-r ekiyle türemiş olanlar:

Çağlar K.

-men ekiyle türemiş olanlar:

Dikmen K.

-m ekiyle türemiş olanlar:

Yaylım K.

-la , -le ekiyle türemiş olanlar:

Tuzla M.

-ca , -ce ekiyle türemiş olanlar:

Günlüce K., Taşlıca K.

-lık, -lik, -luk, -lük; ekiyle türemiş olanlar:

Taşlık K.

-uş ekiyle türemiş olanlar:

Doğuş K.

4.2.6.3.Çekim Eki Almış Olanlar:

Kayalar K., Kayacıklar K.

4.2.6.4.Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması Şeklinde olanlar:

Arıtepe K., Aşağıboğaziye S., Aykut K., Başhöyük K., Bozbayır K., Bozhöyük M., Boztepe K., Büyükboğaziye K., Büyüktepe M., Çataltepe K., Çetinkaya S., Çıplaktepe K., Denktaş K., Dikyamaç K., Düzoba K., Düztaş K., Esentepe K., Görentepe K., Gürışık K., İkitepe K., İviztepe K., Karabayır K., Karaburun K., Karataş K., Kızıltepe İ., Kocadağ K., Kocahöyük K., Kocakent K., Kocasirt K., Kocatepe K., Küçükboğaziye M., Sarıkaya K., Sivritepe K., Şenocak K., Toktepe K., Uzunkaya K., Üçören K., Üçtepe K., Yayvantepe K., Yeşiltepe S., Yumrutaş K., Yüksektepe K.

Belirtisiz isim tamlaması Şeklinde oluşanlar:

Cantaşı M., Çatalözü K., Çayıralanı K., Dağiçi K., Doğanyazı K., Güneli K., Günyurdu K., Karaalanı K., Kayabaşı K., Kayadibi K., Kayaüstü K., Koşuyolu K., Mazıdağı İ., Ovabaşı K., Tepealtı K., Tepeüstü K., Ülker Yolu K. E., Tepebaşı M., Yaylabaşı K., Yaylayanı K., Yolbaşı K., Yolüstü K.

İsim+isim Şeklinde oluşanlar:

Adakent K., Altıntaş K., Altıntoprak K., Anıttepe K., Arpatepe K., Aytepe K., Balova K., Barıştepe K., Beşikkaya K., Cevhertepe S., Çölova K., Demirtepe K., Dolunay K., Fındiktepe M., Göктаř K., Göztepe S., Gültepe S., Güneştepe K., Harmankaya K., Harmantepe K., Hasantepe K., Hisarkaya K., Huzurkent S., Işikkaya K., Işıkören K., Kartalkaya K., Kayatepe K., Kaynakkaya K., Maltepe S., Nurtepe K.E., Ovaköy K., Öztaş K., Seyrantepe S., Sınırtepe K., Taşgedik K., Taşköy K., Tepeören K., Tilkitepe K., Tuzlaköy K., Ülkerköy K., Yaylatepe K., Yerköy K.

Belirtisiz İsim Tamlaması + İsim Şeklinde Oluşanlar:

Dereyolu Kayalar C.

4.2.7. Çekimlenmiş Fiil ve Fiilimsilerle Adlandırılmış Yerleşim Yeri Adları:

4.2.7.1. Çekimli Fiil ile Oluşturulmuş Cümle Niteliğindeki Yerleşim Adları:

Beğendi K., Elebeğendi K., Erişti K., Güngör S., Hakverdi K., İnandı M., İzbirak K., Özal S., Şahverdi K., Tanrıverdi K., Tural S., Yolaldı M., Yolindi K.

4.2.7.2. Partisip ve İsim-Fiil Ekleri Almış Sözcüklerle Oluşturulan Yerleşim Adları:

Armutalan K., Başaran K., Çalışan K., Evkuran K., Gülveren K., Günebakan K., Güngören K., İşgören K., Yanılmaz K., Yenilmez K., Yılmaz K., Tandoğan C., Yolbilen K.

4.2.8. Çeşitli Meslek Adlarının Tercih Edilmiş Olduğu Yerleşim

4.2.8.1. Türemiş Halde Olanlar:

-cı, ci, -cu, -cü; ekiyle türemiş olanlar:

Ayrancı S., Bardakçı K., Demirci K., Kebapçı K., Korucu K., Kuşçu K.

4.2.8.2. Çekim Eki Almış Olanlar:

Akıncılar K., Avcılar K., Direkciler S., Ekinciler K., Sakalar K., Sobacılar S.

4.2.8.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Bölükbaşı S.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Hocaköy K.

4.2.9. Çiçek ve Bitki Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.9.1.Yalın Halde Olanlar:

Çay S., Çiğdem K., Demet K., Fesliğin K., Gül S., Gülşen S., Nergiz S., Pamuk S., Rıhani M., Salkım K., Tütün S.

4.2.9.2.Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Çayırılı K., Çiçekli S., Çimenli M., Kengerli K., Nergizli K., Yoncalı K.

-lık, -lik, -luk, -lük; ekiyle türemiş olanlar:

Çimenlik K., Otluk K.,

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Otluca K.E.

-cı, ci, -cu, -cü; ekiyle türemiş olanlar:

Sürgüçi M.

4.2.9.3.Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Çalıköy K., Çayköy K.

4.2.10. Devlet Kurumlarının, Sosyal Tesislerin, Sosyal Vasfı Bulunan Yerlerin, Vakıf Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.10.1.Yalın Halde Olanlar:

Belediye S., Hal C., İstasyon C., Lise C., Medya M., Ofis M., Sanayi M., Stadyum C.

4.2.10.2.Türemiş Halde Olanlar:

-im ekiyle türemiş olanlar:

Yerleşim S.

-et ekiyle türemiş olanlar:

Hükümet C.,

4.2.10.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Kızılay C., Milli Saray S.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Ziraat Okulu S.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Halk Eğitim S., Hastane C., Yurtderi M.

4.2.11. Evcil veya Yabani Hayvan Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.11.1.Yalın Halde Olanlar:

Aslan S., Balaban K., Bülbül K., Dükük C., Haydar K.

4.2.11.2.Türemiş Halde Olanlar:

lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Aslanlı K., Atlı K., Çandarlı K., Doğanlı K., Koçlu K., Koyunlu K., Tavşanlı K., Tavuklu K., Tosunlu K.

-cı, ci, -cu, -cü; ekiyle türemiş olanlar:

Doğancı K.

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Atlıca K., Atmaca K., Kuşluca K., Tokluca K.

-lık, -lik, -luk, -lük; ekiyle türemiş olanlar:

Güvercinlik S.

4.2.11.3. Çekim Eki Almış Olanlar:

Kuzular K.E.

4.2.11.4. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar

Karakulak K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Dükük Yolu K.E

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Tilkitepe K.

4.2.12. Güzel Anlam İfade Eden, İnsanların Hoşuna Giden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.12.1.Yalın Halde Olanlar:

Acar K., Aydın S., Batur K., Beşiri S., Çelengo K.E., Dilek C., Kahraman M., Selim S.

4.2.12.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Alımlı K., Değerli K., Esenli K., Güçlü M., Sevimli K., Şanlı K., Şerefli K., Ulaşlı K.

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Eğlence K., Kutluca K., Tatlıca K.

-et ekiyle türemiş olanlar:

Selamet S.,

4.2.12.3. Çekim Eki Almış Olanlar:

Aydınlar K., Kahramanlar S., Yamanlar M., Yetkinler K.

4.2.12.4. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Başyurt K., Doğruyol S., Kutlucan S., Şenyurt M., Uluköy K., Ulutaş K.

Birleşik sıfat şeklinde olanlar:

Yukarıyadınlı K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Eryeri K., Yurteri K., Yurtözü K.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Koçyiğit K., Nurköy K.

4.2.13. Halkın İnancını Yansıtan, Manevi ve Milli Anlamda Değer Yargılarını Gösteren Kavramların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.13.1. Yalın Halde Olanlar:

Arafat S., Ata K.E., Bereket K.E., Derik İ., Kilise C., Ziyaret K.

4.2.13.2. Türemiş Halde Olanlar:

-k; ekiyle türemiş olanlar:

Adak K.

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Adaklı K., Kısmetli K.

4.2.13.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Akziyaret K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Bektaşî Yolu C., Tanrıyolu K.

4.2.14. İnsan Bedeni ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları:

4.2.14.1. Yalın Halde Olanlar:

Berçem M.

4.2.14.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Boyunlu S.

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Gözlüce K.

4.2.14.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Akalın K., Akyürek K., Akyüz K., Alagöz K

4.2.14.4. İsnat grubu Şeklinde Olanlar:

Bağrıbütün K.

4.2.15. Kişi Adları ve Unvan Sözcükleriyle Adlandırılmış Yerleşim Yerleri

4.2.15.1.Yalın Halde Olanlar:

Barbaros S., Beşiri S., Farabi C., Fatih S., Mevlana S., Timur S.

4.2.15.2.Türemiş Halde Olanlar:

Ahmetli K., Artuklu İ., Ömerli İ., Salihli S., Ünsallı K.

4.2.15.3.Çekim Eki Almış Olanlar:

İlhanlar S.

4.2.15.4.Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Kutlubey K.

Birleşik sıfat şeklinde olanlar:

Elbeyli K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

İnönü S.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Adnan Menderes C., Atatürk M., Cengiz Topel C., Hamit Can C., İbrahim Özmen S.,
Salihköy K., Turgutköy K., Uğur Kaymaz B., Yaşarköy K., Yunus Emre S.

Unvan Grubu Şeklinde Olanlar:

Alibey K., Alipaşa K., Batuhan S., Celali Kesko S., Demirhan S., Saruhan M.,
Hacıahmet S., Hacıhasan K., Köseveli K., Şahkulubey C.

İsim + belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Fatih Naifoğlu K.E.

İsim + sıfat tamlaması şeklinde oluşanlar:

Kazım Karabekir K.E.

İsim + çekimli fiil şeklinde oluşmalar:

Turgut Özal M.

Belirtisiz isim tamlaması + sıfat tamlaması şeklinde oluşmalar:

Mirzaoğlu Kızılay K.E.

Unvan Grubu + sıfat tamlaması şeklinde oluşmalar:

Şeyhdavut Yalçınkaya C.

4.2.16. Kültürel ve Milli Anlamda Önemi Olan Kavramların Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.16.1.Yalın Halde Olanlar:

İstiklal S., Şükür S., Vatan C.

4.2.16.2.Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Bayraklı K., Çavuşlu K., Sancaklı K., Şehitlik C.

-iyet ekiyle türetilmiş olanlar:

Cumhuriyet M.,

-ış, -iş, -uş, -üş ekiyle türetilmiş olanlar:

Kurtuluş S.,

Çekim Eki Almış Olanlar:

Şehitler S.

4.2.16.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

İsim+isim şeklinde oluşmalar:

Alemdar K., Haznedar K., Sultanköy K.

4.2.17. Meyve ve Sebze Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.17.1. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Elmalı K., Erikli K., Fıstıklı K., Mercimekli K., Pirinçli K., Soğanlı K., Yemişli K., Zeytinli K.

-lık, -lik, -luk, -lük; ekiyle türemiş olanlar:

Cevizlik K.

4.2.17.2. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Narlıköy K.

4.2.18. Olumsuz Anlam İfade Eden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.18.1. Türemiş Halde Olanlar:

-i ekiyle türetilmiş olanlar

Mecburi S.

4.2.18.2. Çekim Eki Almış Olanlar:

Çetinler K.

4.2.19. Renk Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.19.1. Yalın Halde Olanlar:

Çakır K.

4.2.19.2. Türemiş Halde Olanlar:

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Akça K., Sarıca M.

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Yeşilli İ.

4.2.19.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Akbulut S., Akköy C., Akyokuş K., Akyol K., Alayurt K., Akyazı K., Akçaköy K., Aktepe K., Karacaköy K., Sarıköy K., Yeşilköy K., Yeşilöz K.

4.2.20. Sayı Adlarının Kullanıldığı Yer Adları

4.2.20.1. Türemiş Halde Olanlar:

-lık, -lik, -luk, -lük; ekiyle türemiş olanlar:

Üçerlik K.

4.2.20.2. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Dörtüol K., Üçköy K., Üçyol K.

4.2.21. Soyut Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.21.1. Yalın Halde Olanlar:

Aşiti M., Aysun S., Barış K., Erdem K., Güven K., Hazar S., Yumurcak K.

4.2.21.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Duygulu K., Güvenli K., Mutlu S., Ömürlü K.

-siz ekiyle türemiş olanlar:

Çilesiz K.

-m ekiyle türemiş olanlar:

Dirim K.

-it, -it, -ut, -üt; ekiyle türemiş olanlar:

Umut K.E.

4.2.21.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Erdemçiftliği S.

4.2.22. Su ve Su ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.22.1. Yalın Halde Olanlar:

Dere C., Fırat M.

4.2.22.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Damlalı K., Göllü K.

-cık, -cik, -cuk, -cük; ekiyle türemiş olanlar:

Derecik K., Pınarcık K.

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Ilıca K., Kaynarca K.

-ak; ekiyle türemiş olanlar:

Sulak K.

-mur ekiyle türemiş olanlar:

Yağmur K.

-me ekiyle türemiş olanlar:

Eşme K.

4.2.22.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Akçay K., Akçapınar K., Aksu K., Arısu K., Bengisu K., Büyükdere K., Çamlıdere K., Çukurdere K., Çukursu K., Derinsu K., Doğançay K., Dönerdere K., Durusu K., Gürkaynak K., İkipınar K., İkisu K., İkizdere K., İncesu K., Kayalıpınar K., Körsu K., Kuruçay K., Sulakdere K., Tokdere K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Cevizpınarı K., Çaybaşı K., Dereiçi K., Dereyanı K., Gölbaşı K., Havuzbaşı K., Kaya Pınarı K.E., Subaşı K.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Balpınar K., Çaldere K., Çalpınar K., Çayırpınar K., Gülgöze K., Gümüşdere K., Işıkdere K., Kayadere K., Kayagöze K., Kayapınar M., Kumdere K., Suçatı K., Yandere K., Yardere K., Yoldere K.

İsim + Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Dereyolüstü S.

4.2.23. Şekil, Biçim, En, Boy, Nicelik ve Nitelik Bildiren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri. Adları

4.2.23.1. Yalın Halde Olanlar:

Çıplak M., Demet K., Yeni M., Yüce K.

4.2.23.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Alanlı K., Aralık S., Boyaklı K., Düzce K., Düzlük K., Ilıcak K., Issız K., Işıklı S., Oyuklu K., Sivrice K., Sürekli M., Temelli K., Tıraşlı K., Yarımca K., Yenice K., Yüceli M.

Çekim Eki Almış Olanlar:

Işıklar K., Kocalar K.

4.2.23.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Açıkköy K., Açıkyol K., Arıköy K., Bilgeköy K., Büyükayrık K., Çatalyurt K., Çukuryurt K., Enginköy K., Eski yol K., Küçükayrık K., Küçükköy K., Uluköy K., Uzunköy K., Yeniköy K.

4.2.24. Tabiat Olayları ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.24.1. Yalın Halde Olanlar:

Ayaz K., Eskin M.

4.2.24.2. Türemiş Halde Olanlar:

-an, -en; ekiyle türemiş olanlar:

Tozan K.,

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Dumanlı K.

Çekim Eki Almış Olanlar:

Dumanlar S.

4.2.24.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Kılduman K .

4.2.25. Tarım İle İlgili Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları:

4.2.25.1. Yalın Halde Olanlar:

Ambar K., Aran K., Başak K., Buğday K.

4.2.25.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Ambarlı K., Arıklı K., Bağlı S., Belli K., Bostanlı K., Harmanlı K., Ürünlü K.

-cık, -cik, -cuk, -cük; ekiyle türemiş olanlar:

Bahçecik K., Değirmencik K., Tarlacık K.,

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Bağlıca K., Çatalca K.

-lık, -lik, -luk, -lük; ekiyle türemiş olanlar:

Ekinlik K.

4.2.25.3. Çekim Eki Almış Olanlar:

Bağlar S.

4.2.25.4. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Akbağ K., Akçatarla K., Beşdeğirmen K., Çitlibağ K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Bağlarbaşı K., Bağözü K., Bahçebaşı K., Harmandüzü K., Tarlabası K.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Bağyaka K., Elmabahçe K.

4.2.26. Yapıların veya Yapı ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.26.1. Yalın Halde Olanlar:

Burç K.

4.2.26.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Anıtlı K., Duraklı K., Kaleli K., Konaklı K., Köprülü K., Kuyulu K., Yuvalı K.

-cak, -cek; ekiyle türemiş olanlar:

Kuyucak S.

-ak; ekiyle türemiş olanlar:

Konak K.

-cık, -cik, -cuk, -cük; ekiyle türemiş olanlar:

Kalecik K.

-it, -it; ekiyle türemiş olanlar:

Geçit S.

4.2.26.3. Çekim Eki Almış Olanlar:

Hanlar K., Konutlar C., Kuyular K.

4.2.26.4. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Bahçelievler M., Akağıl K., Beşevler K., Dargeçit İ., Düzgeçit K., Eskideğirmen S., Eskihisar K., Eskikale K., Eskimağara K., Hanisor S., İkikuyu K., Karabent K.,

Karakuyu K., Kırkdirek K., Kocakuyu K., Soğukkuyu K., Şenyuva K., Taşlıburç K., Tekkuyu K., Üçağıl K., Üçevler K., Üçkuyu K., Yukarıkonak K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Cezaevi C., Durakbaşı K., Hisaraltı K., Kadideğirmeni S., Köprübaşı K., Odabaşı K., Timurçiftliği K., Yaylaevleri S.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Birikethane C., Çiftlikköy K., Direkhane S., Gümüşyuva K., Koçhisar M., Kümeevler S., Odaköy K., Toprakkale S.

4.2.27. Türkiye'deki Kimi Şehir, Semt, Kasaba Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.27.1. Yalın Halde Olanlar:

Dunaysır M., Harran C., Karaman K., Mezopotamya M., Samsun S.,

4.2.27.2. Türemiş Halde Olanlar:

-ca, -ce ekiyle türemiş olanlar:

Sapanca S.

4.2.27.3. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Çankaya K.

Sıfat Tamlaması Şeklinde Olanlar

Şanlıurfa C.

Belirtisiz İsim Tamlaması Şeklinde Olanlar

Ceylanpınar C., Ceylanpınar Yolu C.

4.2.28. Yabancı Ülke ve İl Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.28.1.Yalın Halde Olanlar:

Girne S., Kıbrıs S., Lefkoşa S.

4.2.29. Yer – Yön ve Zaman Bildiren İsimlerinin Tercih Edildiği Yerleşim Yerleri

4.2.29.1.Yalın Halde Olanlar:

Şark S., Şimdi S.

4.2.29.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Güneyli K.

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Ortaca K.

4.2.29.3.Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Sıfat tamlaması şeklinde olanlar:

Araköy K., Aşağımezra K., Aşağıyeniköy K., İlkadım K., Ortaköy K., Yukarımezra K., Yukarıyeniköy K.

Birleşik sıfat şeklinde olanlar:

Aşağıocaklı K., Yukarıocaklı K.

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

Çayönü K., Tanyeri K.

4.2.30. Yöre Halkının Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Hayatını Gösteren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.30.1. Yalın Halde Olanlar:

Böğrek K., Dibek K., Ezgi S., Horon K.E., İpek M., Tandır K.

4.2.30.2. Türemiş Halde Olanlar:

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Çadırlı K., Çalışlı K., Çanaklı K., Konuklu M., Ortaklı K.

-k; ekiyle türemiş olanlar:

Kışlak K.

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Dumluca K.

-uk; ekiyle türemiş olanlar:

Konuk K.

-lık, -lik, -luk, -lük; ekiyle türemiş olanlar:

Beylik K.

4.2.30.3. Çekim Eki Almış Olanlar:

Evciler K.

4.2.30.4. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşanlar:

İpekyolu C.

İsim+isim şeklinde oluşanlar:

Pazarköy K.

4.2.31. Yöre Halkının Yeme – İçme Kültürü İle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

4.2.31.1. Türemiş Halde Olanlar:

-an, -en; ekiyle türemiş olanlar:

Doyuran K.

-ca, -ce; ekiyle türemiş olanlar:

Tokluca K., Tuzluca K.

-lı, -li, -lu, -lü; ekiyle türemiş olanlar:

Ballı K., Sakızlı K., Yayıklı K.

4.2.31.2. Birleşik İsim Şeklinde Olanlar:

Birleşik sıfat şeklinde olanlar:

Aşağıazıklı K., Kayaballı K., Yukarıazıklı K.

SONUÇ

Tarihin en eski yerleşim yerlerinden biri olduğu bilinen Mardin ve civarı, tarih boyunca çok çeşitli topluluklara yurt olmuştur. Günümüzde de çok farklı etnik kimlik ve dinden insanların bir arada yaşadığı ender yerlerden birisi olduğu herkesçe bilinmektedir. Gittiği yerleri yurt edinen topluluklar kendi yaşayış, anlayış, duygu ve düşünce yapılarına göre buldukları yerlere isim vermişlerdir. Mardin'deki yer adlarının kökenine baktığımızda bu zenginliği net bir şekilde görebilmekteyiz. Her ne kadar yer isimlerinin çoğu yerel yönetim meclisleri tarafından belirlenmiş olsa da birçok yer adında bölge insanının yaşayış, düşünce vs. yapılarının izlerinin olduğunu görmekteyiz. Bu konuyla ilgili Avrasya Kütüphaneciler Birliği Derneği başkanı Mustafa Çalışkan'ın, M. Türker Acaroğlu'nun "Dünyada Türkçe ve Türkçeleşmiş Yer Adları Kılavuzu" adlı kitabının ön sözünde yazdığı şu cümleler önemlidir:

Bilindiği gibi "yer adları" hem bağımsız olarak hem de başta tarih olmak üzere diğer bilimlerin alt yapısını oluşturan bir alan olarak son derece önemlidir. Yer adları adeta milletlerin "tapu senetleri" olarak dün ve bugün yaşadıkları coğrafyalardaki izlerini belirleyen önemli kültürel unsurlardan biridir.⁶⁰⁹

⁶⁰⁸ M. Türker Acaroğlu, Dünyada Türkçe ve Türkçeleşmiş Yer Adları Kılavuzu, Avrasya Kütüphaneciler Birliği Derneği Yayınları, İstanbul 2014, s. 3.

Yaptığımız bu çalışmada Mardin'in merkez Artuklu ilçesi ve diğer 9 ilçede bulunan bütün köy adlarının ve Mardin'in en büyük ilçesi olan Kızıltepe'deki mahalle, cadde, sokak, küme evler ve bulvar adlarının gramatikal, etimolojik ve anlamsal yönden incelemesi yapılarak Mardin ve çevresinde yaşayan insanların yer adı verirken hangi eğilimleri önemsedikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Mardin ve çevresindeki yer adlarına köken olarak bakıldığında Türkçe kökenli sözcüklerin ağırlıklı olarak kullanıldığı görülmektedir. Türkçe yer adlarından sonra en fazla kullanılan yer adları ise Arapça ve Farsça kökenli olanlardır. Bilindiği üzere dilimizde genel olarak İslamiyetin ve bulunduğumuz coğrafyanın etkisiyle bu dillerden çokça sözcük bulunmaktadır. Arapça ve Farsça dışında diğer dillerden çok az sayıda sözcük kullanılmıştır.

Mardin yer adlarında şu tercih ve eğilimlerin göz önünde tutulduğu görülmüştür: Kişi ve unvan adları; meslek adları; devlet kurumu ve kültürel anlamda önemi olan kavram adları; inanç, kültür, ekonomi, yeme-içme kültürü ve yapılarla ilgili adlar; renkler, değişik madenler, çiçek ,bitki, ağaç, tarım ürünleri, meyve, sebze ve hayvanlarla ilgili adlar; boy ve aşiret, su, insan bedeni ve sayı isimleriyle ilgili adlar; güzel ve olumsuz anlam ifade eden adlar ve soyut adlar; çekimlenmiş fiil ve fiilimsilerle adlandırılmış adlar; kimi yerli ve yabancı şehir ve ilçe adları; coğrafya, tabiat olayları, yer-yön ve zaman bildiren adlar; şekil, biçim nicelik ve nitelik bildiren adlar; araç- gereç ve eşya adları.

Mardin ve yöresindeki yer adları incelendiğinde şu özellikler göze çarpmaktadır:

Mardin yer adlarında kullanılan tek sözcükten ve birleşik sözcükten oluşan isimlerin sayıları birbirine yakındır. Yer adlarının 341 tanesi basit, türemiş ve çekim eki almış tek sözcüklerden oluşmuşken, 381 tanesi de birden fazla sözcükten oluşmuştur. Birden fazla sözcükten oluşan 381 yer adının 369 tanesi 2 sözcükten, 9 tanesi 3 sözcükten, 2 tanesi ise 4 sözcükten oluşmuştur.

Mardin yer adlarını oluşturan toplam 1104 sözcüğe köken olarak baktığımızda ise 855 tane ile ağırlıklı olarak Türkçe sözcüklerin kullanıldığını görmekteyiz.

Tek sözcükten oluşan yer adlarına baktığımızda türemiş sözcüklerin ağırlıklı olarak kullanıldığını görmekteyiz. 341 adet tek sözcükten oluşan yer adından 196'sı yapım eki, 18 tanesi çekim eki, 7 tanesi de hem yapım hem de çekim eki almıştır. Bu durum, yer adı verilirken Türkçenin gramer özelliklerinin de göz önünde bulundurulduğunun göstergesidir.

Birden çok sözcükten oluşan yer adlarına baktığımızda 164 tane ile en fazla sıfat tamlaması şeklinde oluşan yer adı görmekteyiz. İsim + isim şeklinde oluşan 100, belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşan 60, cümle niteliğinde oluşmuş 10, unvan grubu şeklinde oluşan 10, birleşik sıfat şeklinde oluşan 9, fiilimsi grubu şeklinde oluşan 8, isim + belirtisiz isim tamlaması şeklinde 2, isim + isim + çekimli fiil şeklinde 1, belirtisiz isim tamlaması + isim şeklinde 1, isim + sıfat tamlaması şeklinde 1, belirtisiz isim tamlaması + sıfat tamlaması şeklinde 1 ve unvan grubu + sıfat tamlaması şeklinde oluşmuş 1 yer adı görmekteyiz.

Türemiş sözcüklerin yapılarına baktığımızda en çok kullanılan yapım ekinin “-lı, -li, -lu,- lü” olduğunu görmekteyiz. Çekim eklerinden en çok kullanılan ise çoğul eki “-lar, -ler” ve 3. tekil şahıs iyelik eki olan “-ı, -i, -u, -ü” ekleridir.

Tercihlere göre kullanılan yer adlarını incelediğimizde en çok yörenin coğrafi özellikleri dikkate alınarak yer adı verildiğini görmekteyiz. Coğrafi özelliklere göre verilen yer adlarında ise “tepe”, “kaya”, “yol” ve “taş” kelimeleri göze çarpmaktadır. “Tepe” sözcüğü 44, “kaya” sözcüğü 24, “yol” sözcüğü 22 ve “taş” sözcüğü 14 kere kullanılmıştır. Bu sözcüklerin bu kadar çok kullanılmasında Mardin'in engebeli bir yapıya sahip olması, merkez de dahil birçok yerleşim yerinin tepelerin yamaçlarına kurulmuş olmasının etkisi var şüphesiz.

Kişi isimleri çoğunlukla mahalle, cadde ve sokak adlarında kullanılmış; köy adlarında ise pek kullanılmamıştır. Köy adlarında daha çok su ve coğrafyanın özellikleriyle ilgili isimlerin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir.

Su ile ilgili sözcüklerin de çokça kullanıldığı görülmektedir. En çok “dere” sözcüğü 21 kere, “su” sözcüğü 13 kere ve “pınar” sözcüğü 12 kere kullanılmıştır.

Renk adları da Mardin yer adlarında sıkça kullanılmıştır. En çok “ak” ve “kara” sözcükleri kullanılmıştır. “Ak” sözcüğü 20 yer adında, “kara” sözcüğü de 9 yer adında geçmektedir.

Kullanılan ağaç isimlerine baktığımızda “çam” kelimesi göze çarpmaktadır. Bu sözcük 6 yer adında kullanılmıştır. Bunun dışında birçok farklı türden ağaç isimleri de kullanılmıştır.

Devlet kurumu ve sosyal vasfı bulunan adların verildiği köy bulunmamakta, kullanılan 16 yer adının cadde, mahalle, sokak ve bulvarlara verildiği görülmektedir.

Tarımla ilgili kullanılan sözcüklere baktığımızda en çok “ bağ” sözcüğü 8 , “bahçe” sözcüğü 4, “tarla” sözcüğü de 3 defa kullanılmıştır.

Çekimlenmiş fiil ile oluşturulmuş cümle niteliğindeki yer adlarına baktığımızda en çok, görülen geçmiş zaman ekiyle çekimlenmiş fiillerin kullanıldığını görmekteyiz. Bunun dışında birkaç yer adının da 2. tekil şahıs emir kipiyle çekimlendiği görülmektedir.(Güngör S., İzbırak K. vs.)

Fiilimsilerle kurulan yer adlarına baktığımızda hepsinin sıfat-fiil ekiyle oluşturulduğunu görmekteyiz. Sıfat fiil eklerinden en çok “-an, -en” eki, birkaç sözcükte de “-maz, -mez” ekinin kullanıldığı görülmektedir.

Sayı adlarından da “üç” sözcüğü 9 kereyle en çok kullanılan sözcüktür. 5 yer adında da “iki” sözcüğü kullanılmıştır.

Aile ve akrabalık bildiren sözcüklere baktığımızda “kardeş” sözcüğünün diğerlerinden fazla kullanıldığı görülmektedir. Bu sözcük 3 defa kullanılmıştır.

Halkın manevi değerlerini ve inancını yansıtan sözcüklere baktığımızda “arafat” gibi İslamiyet dinine ait sözcüklerin yanında “kilise” gibi Hristiyanlığa ait bir sözcüğün yer alması ilde farklı inançlarda insanların birlikte yaşadığını göstermektedir.

Sonuç olarak Őunu söyleyebiliriz ki bir yerin kültürü; yaşayış, düşünce ve inanç tarzı; coğrafi özellikleri; önemsedikleri insanlar; kullandıkları yapılar, nesnelere, hayvanlar, yiyecek ve içecekler vs. yer adlarına net bir Şekilde yansımaktadır. Bunu Mardin yer adlarında da açıkça görmekteyiz.

ÖNERİ

Bu çalışmamızda Mardin ve yöresinde şu an kullanılmakta olan yer adlarını inceledik. Çalışmayı ildeki bütün köyler ve Kızıltepe ilçesindeki mahalle, cadde, sokak, bulvar ve küme evlerin isimleriyle sınırlı tuttuk. Bu araştırmanın kapsamı dışında tutulan ildeki dağ, tepe, dere gibi doğal mekanların ve tarihi yapıların adları üzerine araştırma yapılması yörenin kültür, yaşayış, inanç ve sosyal hayat gibi özellikleri hakkında daha detaylı bilgiler edinilmesi bakımından önemlidir. Bu alanlar hakkında başka araştırmacıların çalışması yer adlarının barındırdığı güzelliklerin açığa çıkması bakımından da önemlidir.

KAYNAKÇA

- ACAROĞLU, M. (2014) *Dünyada Türkçe ve Türkçeleşmiş Yer Adları Kılavuzu*, İstanbul: Avrasya Kütüphaneciler Birliği Derneği Yayınları
- AKSAN, D.(2009) *Her Yönüyle Dil*, Ankara: TDK Yayınları
- BURGU, Y.S.(2011) *Anadolu Selçukluları-Alâeddin Keykubad ve Zamanı*, İstanbul :Selenge Yayınevi
- ÇAĞBAYIR, Y.(2007) *Orhun Yazıtlarından Günümüze Türkiye Türkçesinin Söz Varlığı-Ötüken Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ötüken Neşriyat
- DEVELLİOĞLU, F. (1993) *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara:Aydın Kitabevi Yayınları
- DURNA, M. (2013) *Yozgat Yer Adları Üzerine Bir İnceleme*, Niğde Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi
- EREN, H.(2010) *Yer Adlarımızın Dili*, Ankara: TDK Yayınları
- GÜLENSOY, T. (1995) *Türkçe Yer Adları Kılavuzu*, Ankara: TDK Yayınları
- HALAÇOĞLU, Y.(2011) *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler ve Oymaklar(1453-1650), c. I, II, III, IV, V, VI*. İstanbul: Togan Yayınları
- İMER, K. ...(ve başk.) (2011) *Dilbilim Sözlüğü*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi
- KAYA, H. *Çocuk İsimleri*, İstanbul : Gonca Yayınları
- KORKMAZ Z.(2009) *Türkiye Türkçesi Grameri: (Şekil Bilgisi)*, Ankara: TDK Yayınları
- KORKMAZ Z. ...(ve başk.) (2003) *Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri*, Yargı Yayınları
- KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI, (2012) *"Mardin Tanıtım Kitapçığı"*, İstanbul :Elma Basım Ltd. Şti.
- MARDİN VALİLİĞİ, (1973) *Mardin 1973 İl Yıllığı*, Mardin
- MEYDAN LAROUSSE, *Büyük Lûgat ve Ansiklopedi*, İstanbul: Meydan Yayınevi
- OSMANLI İDARESİNDE KIBRIS (NÜFUSU-ARAZİ DAĞILIMI VE TÜRK VAKIFLARI), (2000) Ankara: T.C. Başbakanlık Yayınları

- ÖZÜYILMAZ, Ö.(2008) *Gurmanç ve Kürtlerin Kökeni*,İstanbul: Karakutu Yayınları
- PÜSKÜLLÜOĞLU, A. (2007) *Türkçe Sözlük*, İstanbul: Arkadaş Yayınevi
- TÜRK DİL KURUMU (2005) ,*Türkçe Sözlük*, Ankara:TDK
- TOPALOĞLU, A. (2014), *Türkçe Sözlük-Güzel Türkçe'nin Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları
- TÜRKİYE DIYANET VAKFI İSLAM ANSIKOPEDISI. (2003) Ankara
- YELTEN, M. ...(ve başk.) (2002) *Türkçe'nin Sözlüğü*, İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı
- YOZGAT VALİLİĞİ, (1991)*Yozgat 1991 İl Yıllığı*. Ankara: Sevinç Matbaası

İNTERNET SİTELERİ

<http://www.artuklu.bel.tr/web/IcerikDetay.php?SayfayaGit=696&Aitlik=63?SayfayaGit=383&Aitlik=31>, 24 Ekim 2016'da alınmıştır.

<http://www.cankaya.bel.tr/pages/71/CANKAYANIN-ADI/>, 25 Aralık 2016'da alınmıştır.

<http://www.cografya.gen.tr/tr/sanliurfa/anlami.html>, 23 Mart 2017'de alınmıştır.

<http://www.dargecit.bel.tr/tr-tr/dargecit>, 24 Ekim 2016'da alınmıştır.

<http://www.derik.bel.tr//Syf/Derik-Cografyasi.html>, 24 Ekim 2016'da alınmıştır.

<http://www.derik.gov.tr/ilcemizin-tarihcesi>, 24 Ekim 2016'da alınmıştır.

<https://www.google.nl/search?q=%C3%A7elengo+ne+demek&oq=%C3%A7elengo+ne+demek&aqs=chrome..69i57j0l3.4696j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8>, 10 Şubat 2017'de alınmıştır.

<http://www.harran.gov.tr/sayfa/her-an-tarih>, 18 Şubat 2017'de alınmıştır.

<http://www.isa-sari.com/osmanli-turkcesi-osmanlica-transkripsiyon-alfabesi/>, 19 Ekim 2016'da alınmıştır.

<https://kelimeler.gen.tr/dukkuk-nedir-ne-demek-99457>, 15 Şubat 2017'de alınmıştır.

<http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=438>, 30 Ocak 2017'de alınmıştır.

<http://www.kurtkulturu.com/kurtce-turkce-ingilizce-sozluk>, 5 Şubat 2017'de alınmıştır.

<https://www.lugatsozluk.com/haznedar-nedir-haznedar-ne-demek/>, 15 Ocak 2017'de alınmıştır.

<http://www.mardinkulturturizm.gov.tr/TR,56493/savur-ilcesi.html>, 25 Ocak 2017'de alınmıştır.

<http://www.mardinkulturturizm.gov.tr/TR,56494/derik-ilcesi.html>, 26 Ekim 2016'da alınmıştır.

<http://www.mardinkulturturizm.gov.tr/TR,56496/kiziltepe-ilcesi.html>, 26 Ekim 2016'da alınmıştır.

<http://www.mazidagibelediyesi.gov.tr/tr-tr/cografi-yapi>, 28 Ekim 2016'da alınmıştır.

<http://www.mazidagi.gov.tr/ilcemizin-tarihcesi>, 29 Ekim 2016'da alınmıştır.

<http://www.midyat.gov.tr/cografi-ozellikler>, 1 Kasım 2016'da alınmıştır.

<http://www.midyat.gov.tr/tarih>, 2 Kasım 2016'da alınmıştır.

<http://www.nusaybin.bel.tr/tr-tr/tarihi-ve-cografi-yapisi>, 5 Kasım 2016'da alınmıştır.

<http://www.nusaybin.bel.tr/tr-tr/sosyal-ve-ekonomik-durum>, 7 Kasım 2016'da alınmıştır.

<http://www.omerli.gov.tr/cografi-yapi>, 8 Kasım 2016'da alınmıştır.

<http://omerli.bel.tr/tarih/>, 9 Kasım 2016'da alınmıştır.

<https://tarihportali.net/artuklular-hakkinda-bilgi/>, 20 Ekim 2016'da alınmıştır.

https://www.tccb.gov.tr/cumhurbaskanlarimiz/turgut_ozal/, 12 Nisan 2017'de alınmıştır.

http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&view=bts, 20 Ekim 2016- 1 Temmuz 2017 tarihleri arasında alınmıştır. (TDK sözlük sayfası)

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Mardin>, 20 Ekim 2016'da alınmıştır.

https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27nin_ad%C4%B1, 23 Aralık 2016'da alınmıştır.

https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BC%C4%9F%C3%BCrk,_K%C4%B1z%C4%B1ltepe, 8 Ocak 2017'de alınmıştır.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Cengiz_Topel, 8 Şubat 2017'de alınmıştır.

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Lefko%C5%9Fa>, 3 Mart 2017'de alınmıştır.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Mehmet_Sincar, 5 Mart 2017'de alınmıştır.

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Mezopotamya>, 19 Mart 2017'de alınmıştır.

<http://www.yesilli.gov.tr/genel-bilgiler>, 9 Kasım 2016'da alınmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Sefa ÖZYÜKSEL
Doğum Yeri ve Tarihi : Kadirli, 1986
Medeni Hali : Bekar
İletişim Bilgileri : sefaozyuksel@gmail.com
0554 699 90 85 (GSM)

EĞİTİM

2000-2003 : Ramazan Atıl Lisesi
2003-2009 : Ankara Üniversitesi-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
2010-2011 : Akdeniz Üniversitesi-Tezsiz Yüksek Lisans Programı

İŞ DENEYİMİ

2011- 2015 :Derik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
2015-... :Çiftlik Çok Programlı Anadolu Lisesi-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce